

Matkailukohteiden kestävät matkaketjut Alavudella ja Ähtärissä

Raportti 9.11.2022

Alavuden ja Ähtärin kaupungit

Rahoitus Traficomien liikkuksen ohjauksen valtionavustuksesta 2022

MMM Kaisa Merilahti, DI Eero Kauppinen

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Matkailukohteiden kestävät matkakaketjut Alavudella ja Ähtärissä

Raportin sisältö

1. Hankkeen tavoitteet ja toteutus
2. Lähtökohdat kehittämiselle
3. Liikkumiskäyttäytyminen matkapuhelindataa hyödyntäen
4. Matkaketjujen haasteet
5. Kohderyhmät
6. Kehittämiskonseptit
7. Tiekartta

Hankkeen tavoitteet ja toteutus

Hankkeen tavoitteet

Hankkeessa tavoitteena oli löytää monistettavia ratkaisuja kestävien matkaketjujen edistämiseen Alavuden ja Ähtärin matkailukohteissa.

- **Hankkeen päätavoite on vähentää etenkin pitkämatkaista henkilöautoliikennettä kotimaan matkailussa ja lisätä etenkin joukkoliikennematkoja matkaketjuja edistämällä.** Matkaketjujen kehittäminen parantaa etenkin kestävien kulkutapojen yhdistelyn houkuttelevuutta ja lisää niiden käyttöä.
- Ensisijaista on kasvattaa kotimaan matkailun suosiota ja **tarjota matkailijoille vaihtoehtoja yksityisautoilulle.** Tämä avaa Ähtärille ja Alavudelle mahdollisuuden tavoittaa **uusia matkailijoita uusilta alueilta.** Keskeisenä tavoitteena on tunnistaa matkailijan palvelupolun kautta tarpeelliset ongelmakohdat ja kehittää niihin vastaavat toimenpiteet.
- **Matkailualan suuri haaste – ja samalla mahdollisuus – on vähähiilisten matkailumuotojen ja -palvelujen kehittäminen.**

Kestävän matkailun menestys =
Tuote x Markkinointi x Kestävät matkaketjut

Hankkeen toteutus

Hanke toteutettiin vuorovaikutteisena prosessina, jota ohjasi ohjausryhmä. Hankkeen toteutuksesta vastasi Ramboll Finland Oy. Projektipäällikkönä toimi kestävän matkailun asiantuntija Kaisa Merilahti ja kestävän liikenteen asiantuntijana toimi Eero Kauppinen. Hankkeeseen osallistuivat myös palvelumuotoilija Juho Renvall ja harjoittelija Lauri Veijalainen sekä Kirsi Översti.

Hankkeen keskeiset toimenpiteet:

- Hankkeessa tunnistettiin matkailukohteiden suurimmat pullonkaulat ja puutteet matkaketjuissa.
- Koottiin alueen matkailun palveluntarjoajat ja kuljetusyritykset yhteen tunnistamaan ja innovoimaan yhteiset kehittämismahdollisuudet ja synergiat matkaketjuissa.

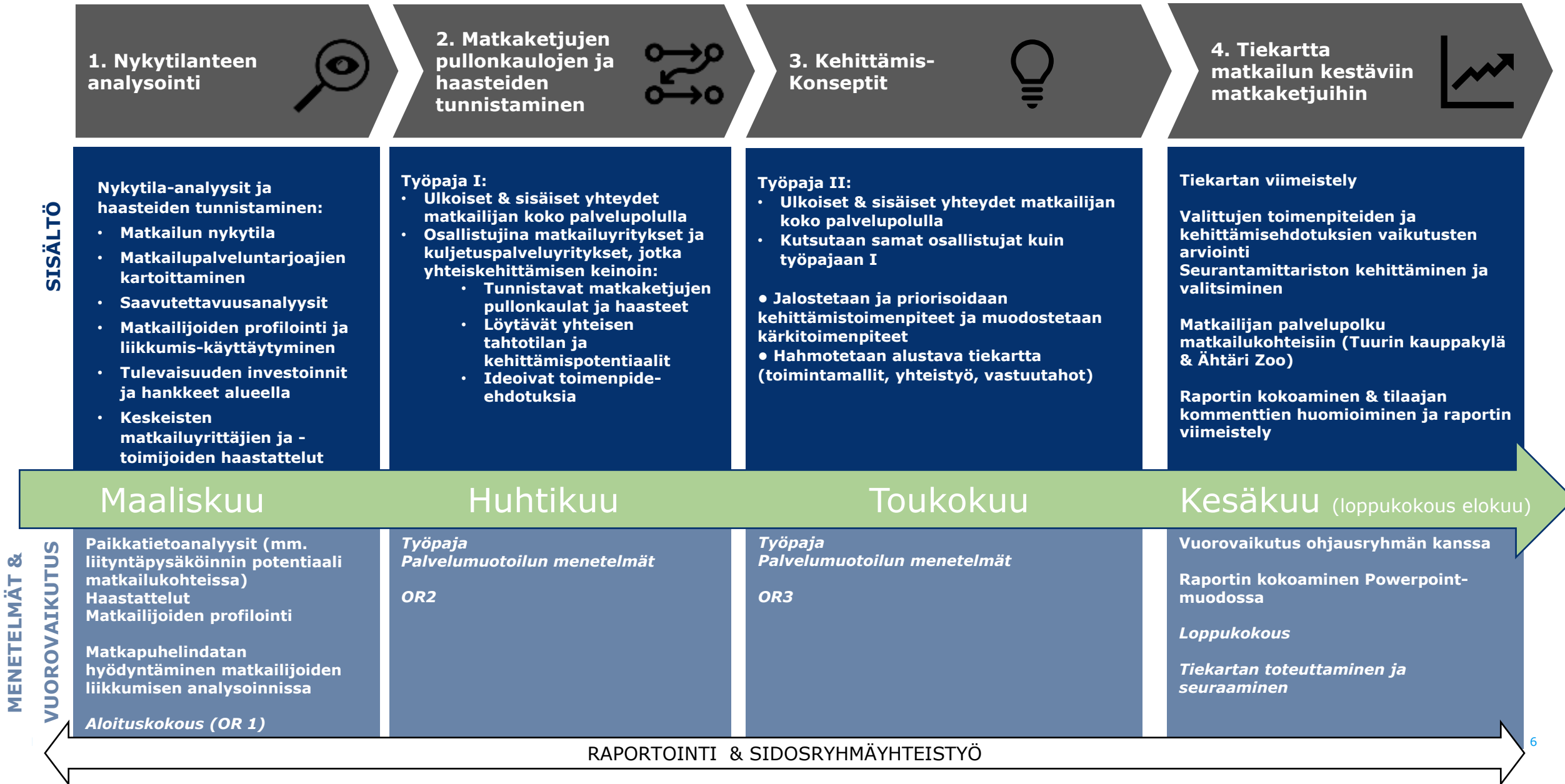
Hankkeessa löydettiin kehittämiskonsepteja kotimaan matkailun kestäviin matkaketjuihin, jotka ovat myös monistettavissa muualle Suomeen.

Ohjausryhmän jäsenet:

- Liisa Heinämäki, Alavuden kaupunki
- Jarmo Pienimäki, Ähtärin kaupunki
- Ulla Koivisto, Alavuden kehitys Oy
- Marjo Mäkipelto, Ähtärin kaupunki
- Pertti Nurmi, Ähtärin kaupunki
- Kimmo Toivola, Alavuden kaupunki
- Timo Myllymäki, Alavuden kaupunki
- Antti Saartenoja, Etelä-Pohjanmaan liitto
- Jani Palomäki, Etelä-Pohjanmaan liitto
- Torsti Alhava, Traficom

Työsuunnitelman mukainen eteneminen

Hankkeen toimijat ja organisointi

Hankkeeseen ja ohjausryhmätyöskentelyyn osallistuivat:

- Ähtärin kaupunki
- Alavuden kaupunki, Alavuden Kehitys Oy
- Etelä-Pohjanmaan liitto
- Liikenne- ja viestintävirasto Traficom hanketta ohjaava yhteyshenkilö

Hankkeeseen osallistettiin laajasti eri tahoja:

- Ähtärin Zoo ja Tuurin kauppakylä
- Visit Alavus & Visit Ähtäri
- Palveluntarjoajat
- Alueen matkailuyrittäjät
- Liikenteen sidosryhmät (kuljetusliikkeet, VR, tilausajoyritykset)
- Ely-keskus

A man with glasses and a black shirt is sitting at a table, looking at a document. A woman with blonde hair and a grey sweater is sitting next to him, also looking at the document. They are in a meeting room with white walls and a large window in the background. The text "Lähtökohdat kehittämiselle" is overlaid on the image.

Lähtökohdat kehittämiselle

Hankkeen keskeiset matkailukohteet

Ähtäri Zoo

- Noin 200 000 kävijää vuodessa.
- Kesäaikana vierailijat Etelä-Suomen suurista kaupungeista.
  - Vierailijat pääosin lapsiperheitä, noin 90 %. Kohde soveltuu kaikenikäisille, ja koronan myötä on ikäjakauma laajentunut luontomatkailun kasvaessa.
- Pääosa kävijöistä perheitä. Naisten osuus kävijöistä hieman suurempi.
- Kesäaikojen ulkopuolella kävijät tulevat pääosin noin 200 km säteeltä.
- Yhteistyötä tehdään tiiviisti matkailualan edustajien ja Tuurin kauppakylän kanssa.

Ähtäri Zoo:n junaseisakkeelta 15 min (1,2 km)
kävelymatka eläinpuistoon

Hankkeen keskeiset matkailukohteet

Tuurin kauppakylä

- Yli 6 000 000 kävijää vuodessa
- Suomen suurin matkailukohde
- Sesonkiaikoina (lomat, juhlapyhät) kävijät laajalti satojen kilometrien säteeltä.
- Muina kuin sesonkiaikoina kävijät tulevat pääosin noin 200 km säteeltä.
- Kävijät koostuvat pääosin lapsiperheistä ja pariskunnista, lisäksi huomattava määrä eläkeläisiä kautta Suomen saapuu ryhmämatkalle Tuuriin tilausajoilla.
- Naisten osuus kävijöistä hieman suurempi kuin miesten. Lapsiperhekävijöiden myötä nuorten aikuisten ikäryhmä korostuu varsinkin sesonkiaikoina.
- Yhteistyötä tehdään tiiviisti matkailualan edustajien ja Ähtäri Zoo:n kanssa.
- Biokaasun tankkausasema tulossa vuoden 2022 aikana.

Tuurin junaseisakkeelta 3 min kävelymatka Tuurin kauppakylään

Ähtäri matkailijoiden yöpymisten lukumäärä

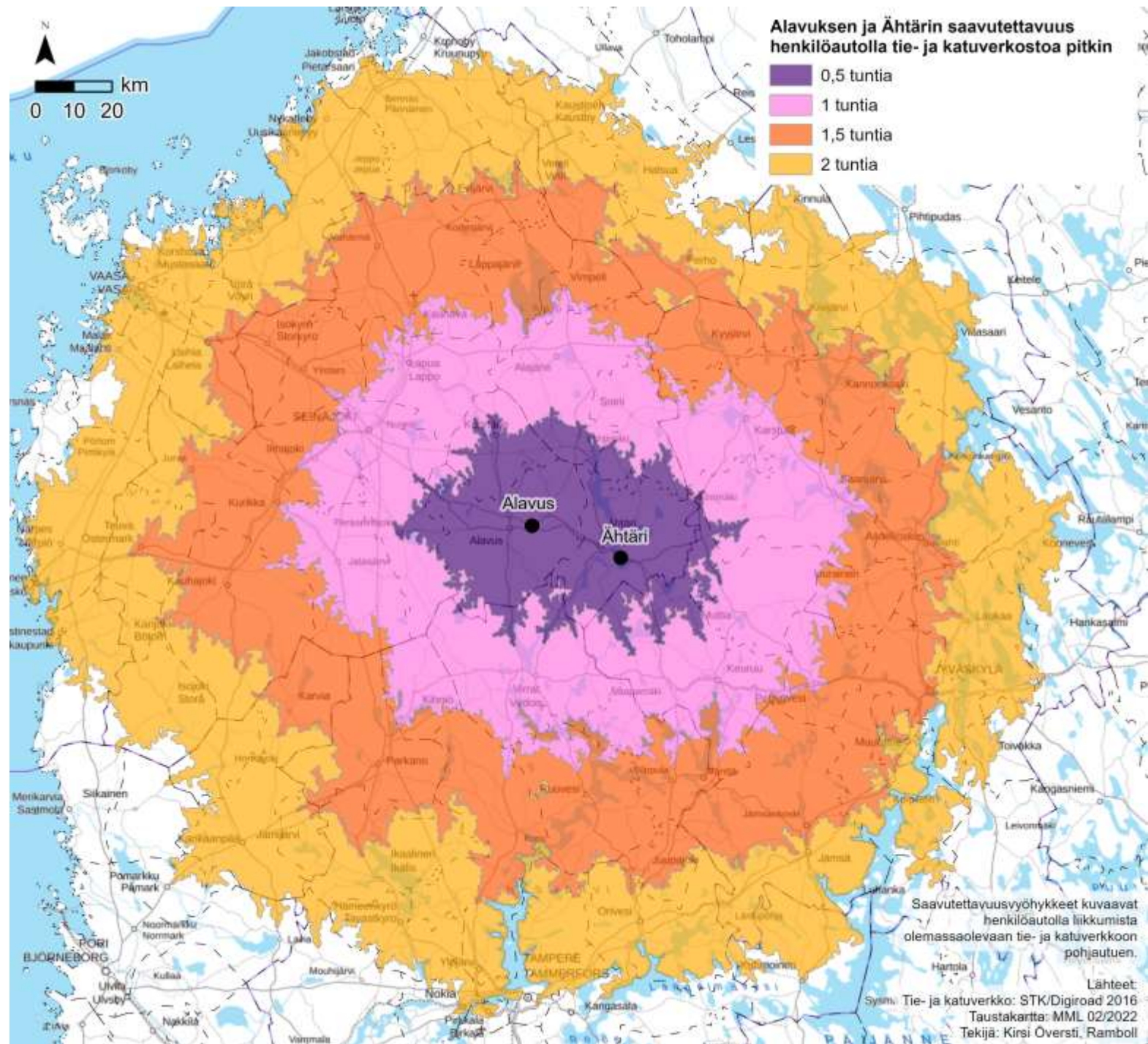
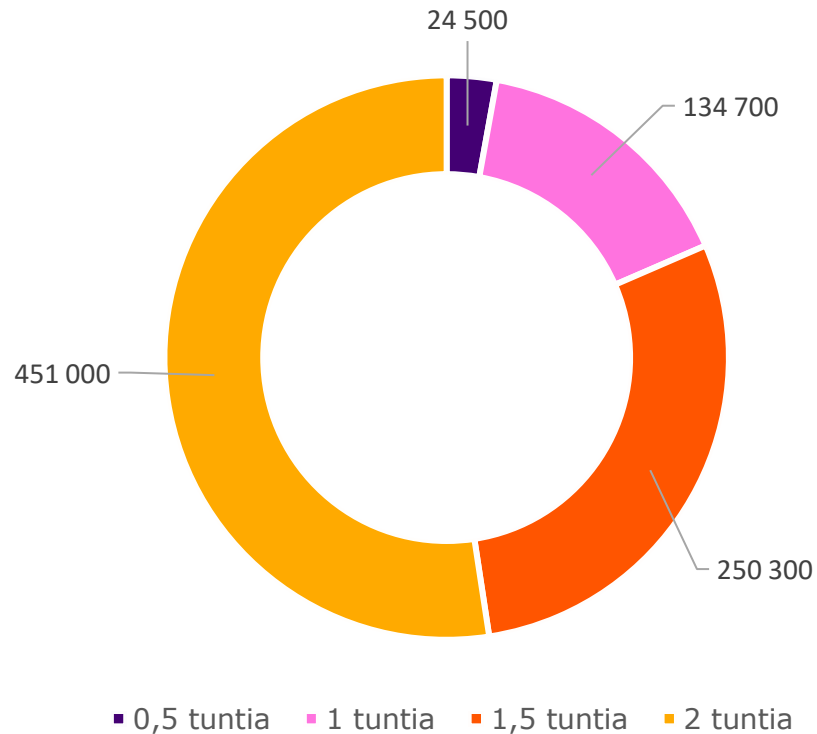
	2017	2018	2019	2020	2021*
Yhteensä					
Yöpymiset, lkm	41 662	53 066	45 981	57 990	64 751
Yöpymisten muutos, %	-7,3	27,4	-13,4	26,1	11,7
Kotimaiset					
Yöpymiset, lkm	40 052	51 301	44 269	57 032	63 913
Yöpymisten muutos, %	-7,0	28,1	-13,7	28,8	12,1
Ulkomaiset					
Yöpymiset, lkm	1 610	1 765	1 712	958	838
Yöpymisten muutos, %	-12,7	9,6	-3,0	-44,0	-12,5

- Pandatalo avattiin yleisölle helmikuussa 2018
- Koronapandemia alkoi 2020. Pandemia kasvatti kotimaanmatkailua ja toi matkailijoita sekä Ähtäriin että Alavudelle.
- Matkailijat valtaosin kotimaisia matkailijoita
- Viipymisaika ollut keskimäärin 1,4-1,7 yötä, matalimmillaan 2018

Ähtärin ja Alavuden saavutettavuus henkilöautolla

Maksimissaan kahden tunnin matka-ajan päässä Ähtärin eläintarhasta ja Tuurin kyläkaupasta asuu yhteensä **860 000 asukasta**.

Väestö saavutettavuusvyöhykkeillä (hlöä)

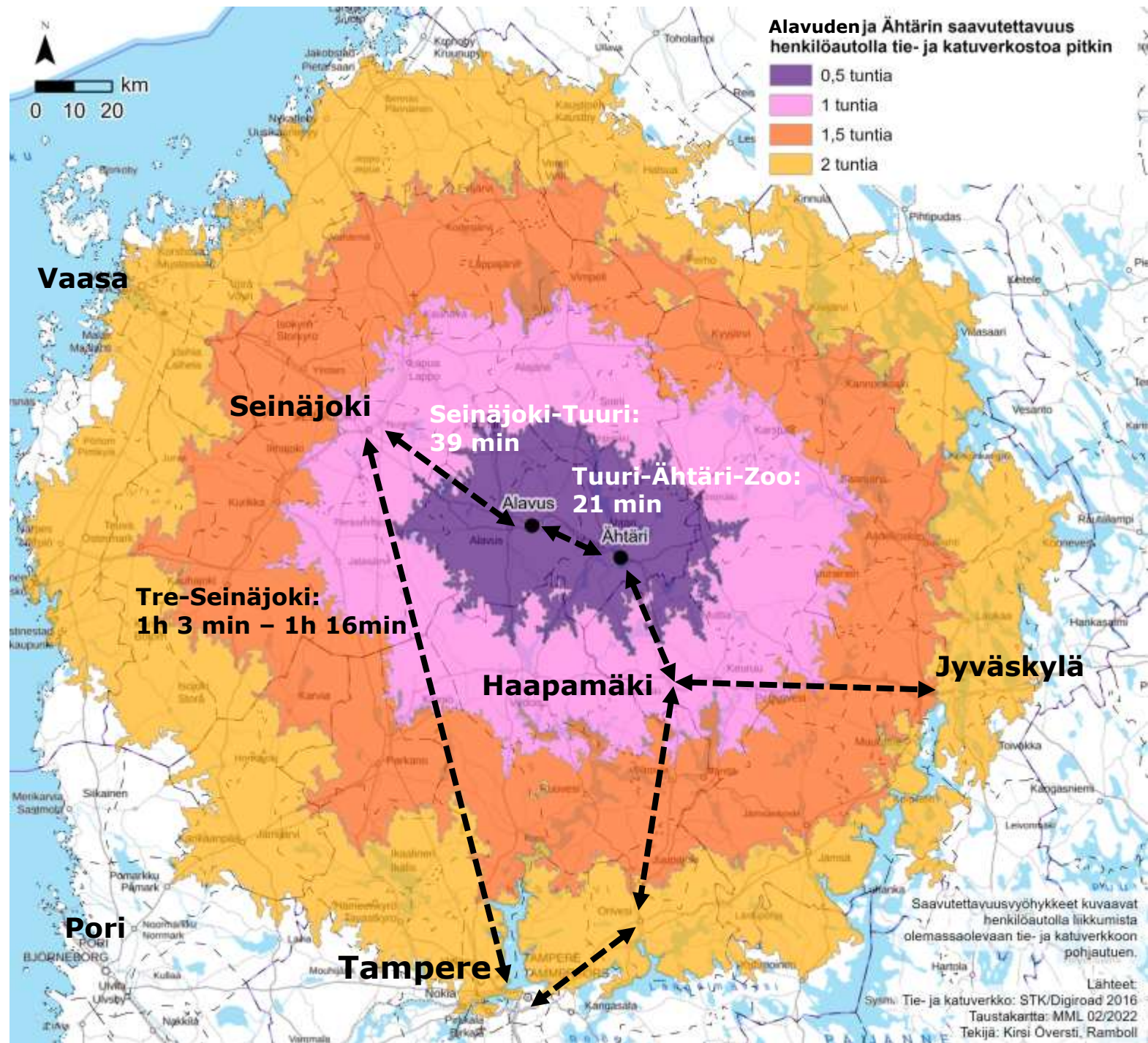
Ähtärin ja Alavuden saavutettavuus

Junamatkojen kesto:

- Tampere-Seinäjoki: 1h – 1h 15 min
- Seinäjoki-Tuuri: 39 min
- Tuuri-Ähtäri-Zoo: 21 min

Tuuri-Tampere: 2h 5 min – 2h 28 min

Ähtäri-Zoo-Tampere: 1h 54 min – 3 h

Junaliikenne

Alavus ja Ähtäri

Rataosuus **sähköistämätön Seinäjoki-Haapamäki** -rata, joten rataväliä liikennöidään kiskobusseilla. Kiskobussien luotettavuus ei ole samaa tasoa kuin sähköjunien. **Seinäjoki-Haapamäki** -radalla tehtiin:

- Vuonna 2019: 40 000 matkaa
- Vuonna 2020: 30 000 matkaa

Vuonna 2022 Seinäjoki-Haapamäki -radalla liikennöintiin 3 vuoroa per suunta.

- **Seinäjoki-Tuuri(-Ähtäri Zoo)-Haapamäki**

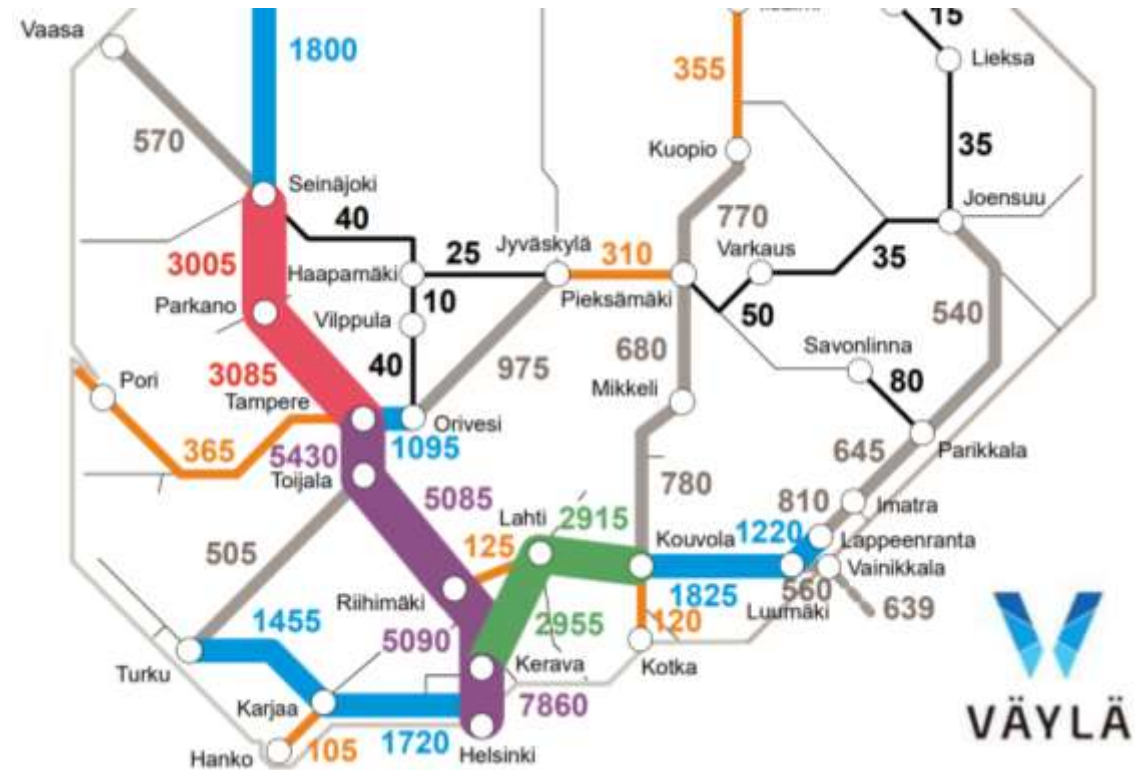
- Klo 5:25-6:03, 38 min
- Klo 9:30-10:07, 37 min
- Klo 16:52-17:30, 38 min

- **Tuuri-Seinäjoki**

- Klo 6:50-7:29, 38 min, suora jatkoyhteys Tampereelle (2 h) klo 9
- Klo 14:23-15:02, 39 min
  - jatkoyhteys Tampereelle (odotus Seinäjoella 1,5 h)
- Klo 21:48-22:27, 39 min Seinäjoki
  - jatkoyhteys Tampereelle (odotus Seinäjoella 2,5 h)

- **Tuuri-(Orivesi)-Tampere**

- Klo 17:31-19:55, (2 h 24 min)

Haasteena vuorojen Tuurista ja Ähtäristä Seinäjoelle vähyys ja jatkoyhteyksien ja etenkin sopimattomuus Seinäjoelta eteenpäin.

Linja-autoliikenne Alavus ja Ähtäri

- Ähtäri-Alavus-Seinäjoki välillä kaksi vuoroa päivässä, jota täydentää kaksi Alavus-Seinäjoki vuoroa ja kaksi Alavus-Ähtäri vuoroa päivässä
- Alavus-Kuortane kaksi vuoroa päivässä
- Ähtäri-Soini kaksi vuoroa päivässä

<https://pakkalanliikenne.com/data/documents/Kouluvuosi.pdf>
<https://www.matkahuolto.fi/>

Saavutettavuus Ruotsista

Potentiaali:

- Kokonaisuutena Powerpark , Tuurin kauppakylä sekä Ähtärin eläinpuisto ovat houkuttelevia kansainvälisen tasoisia perhematkakohteita
- Uumaja-Vaasa –välillä liikennöivä uusi M/S Aurora Botnia on maailman ympäristöystävällisin matkustaja-autolautta
- Moderni alus liikennöi päivittäin ja tarjoaa kattavat palvelut matkustajille: <https://www.wasaline.com/fi/aikataulu/>

Lähde: <https://www.wasaline.com/fi/>

13

SATAMAVUOROT | BUSSTURER TILL HAMNEN
HARBOUR DEPARTURES

 Matkakeskus | Resecenter | Travel Centre (15 min)

SATAMAVUOROT
Bussi lähtee 1 tunti ennen laivan lähtöä reittiä:
Matkakeskus - Hotelli Central - Vaasanpuistikko (Kaupungintalo)
Tropiclandia - Satama
Paluu vuoro noin 10 min laivan saapumisesta.

BUSSTURER TILL HAMNEN
Bussen avgår en timme före fartygets avgång, följande rutt:
Resecenter - Hotell Central - Vasaesplanaden (Stadshuset) -
Tropiclandia - Hamnen
Retur ca. 10 min efter fartygets ankomst

HARBOUR DEPARTURES
The bus leaves 1 hour before the departure of the ferry and drives the route: Travel Centre - Hotel Central - Vaasanpuistikko (City Hall) - Tropiclandia - Harbour
Return service a. 10 min. from the arrival of the ferry.

Hinta | Pris | Price
Alkuinen | Vuxna | Adult 3,20 € (35 SEK)
Lapsi | Barn | Child 1,70 € (20 SEK)
Vain käteismaksu | Endast kontantbetalning | Only cash
Vaasan bussikortit käyvät | Alla busskort som gäller i Vasa

A person's hand is holding a smartphone, displaying an app with a pink circular icon. The background is a blurred outdoor scene with a building and trees. A semi-transparent grey box is overlaid on the image, containing the text.

Liikkumiskäyttäytyminen
matkapuhelindataa hyödyntäen

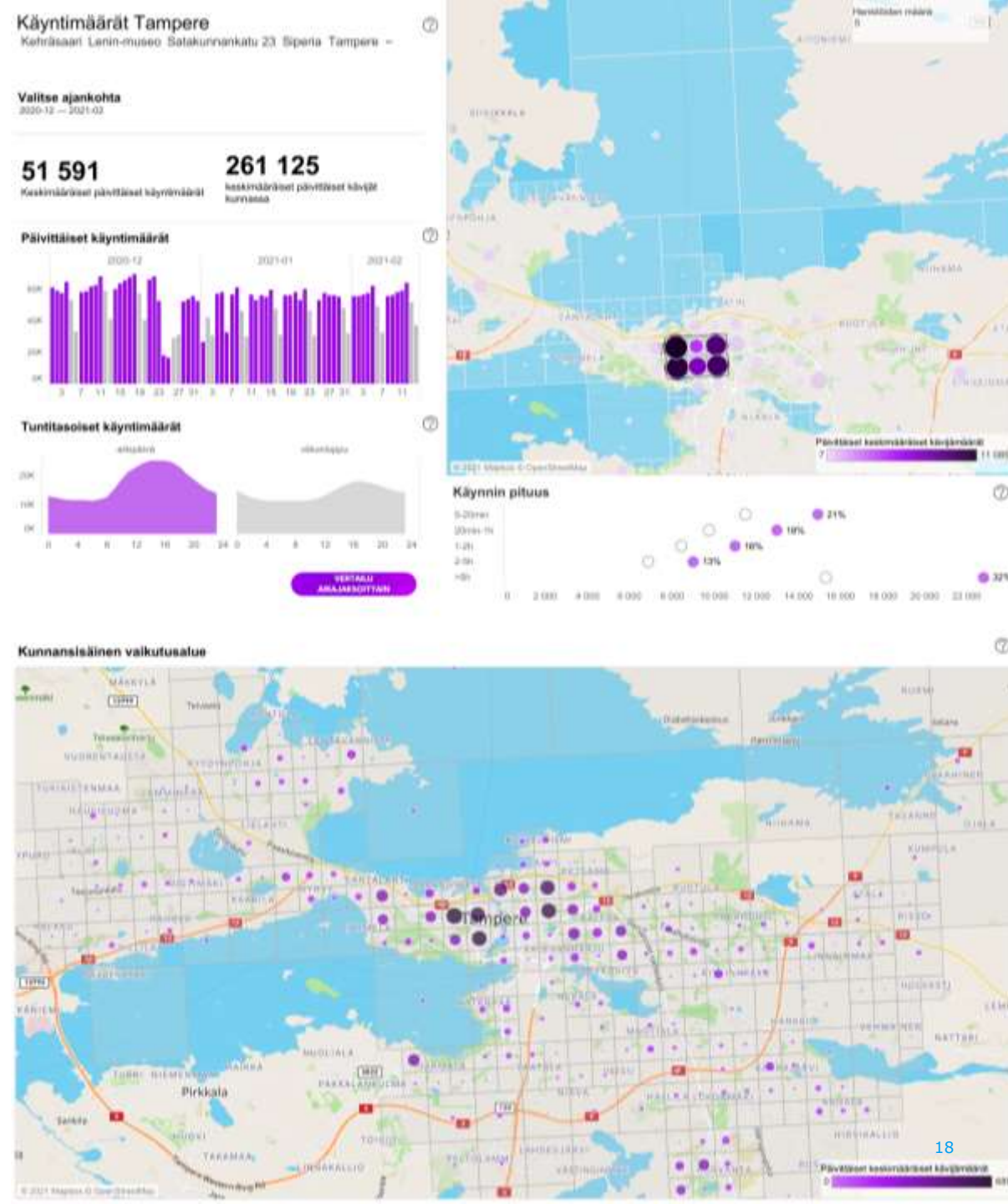
Telia-matkapuhelindata

Telia Crowd Insights tarjoaa tietoa ihmisjoukkojen liikkumisesta perustuen Telian matkapuhelinverkosta saatuun tietoon matkapuhelinten liikkumisesta. Tässä käytetty tietoaaineisto sisältää Telia-matkapuhelimien liikkumistiedot **postipiiritarkkuudella Suomesta**. Tarkasteluissa matkat lähtivät tai päättyivät Tuuriin tai Ähtäri Zoon postipiirialueille (63610 & 63920) **Matkat kerättiin päivän tarkkuudella ajanjaksoilta**

- Kesälomaviikot 28-29 (vuodet 2019-2021)
- Hiihtolomaviikot 8-9 (vuodet 2019-2022)

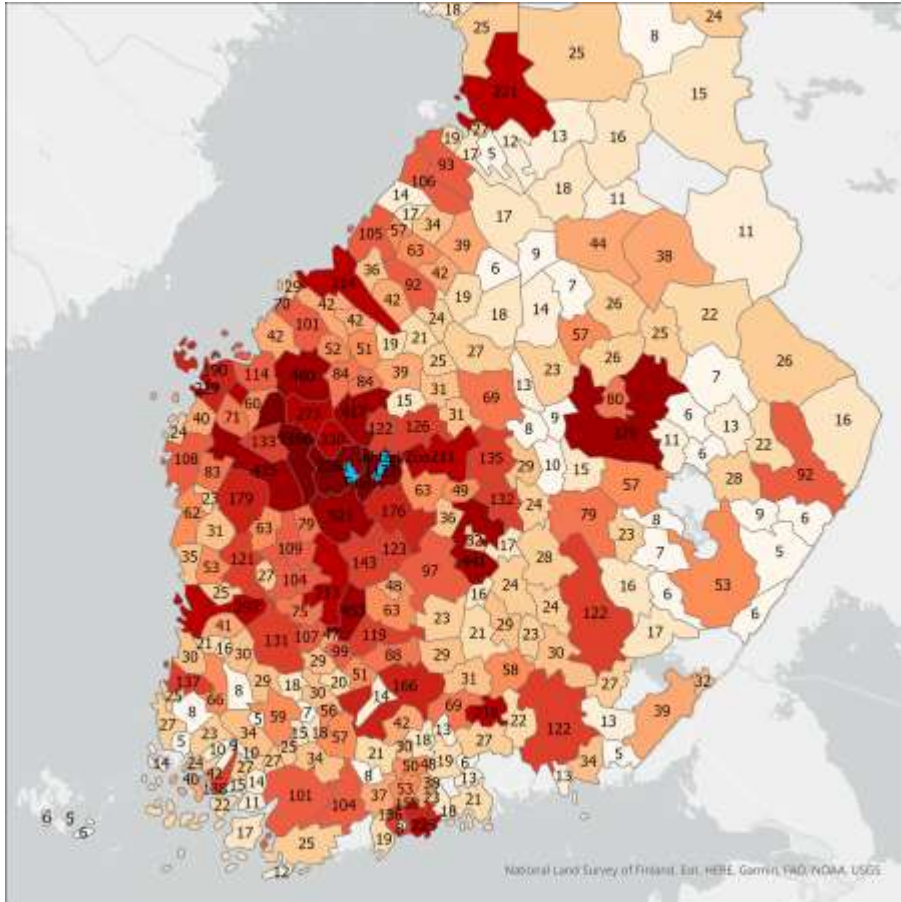
Havainnoista poistetaan suoraan yksilöivät tiedot, minkä jälkeen niistä tunnistetaan puhelinten liike ja viipymät. Havaintojen sijoittamiseksi kartalle hyödynnetään tietoa matkapuhelinverkon solurakenteesta (verkkoinfra). Tämän jälkeen analyysien tulokset laajennetaan Telian alueellisen markkinaosuustiedon avulla koko väestöön ja yhdistetään tilastoiksi, joissa yksittäisessä tulosityksikössä tulee olla vähintään viisi samanlaista havaintoa.

Algoritmit tunnistavat havainnoista, milloin käyttäjä on ollut liikkeellä. Käyttäjän matkojen ja aktiviteettien tunnistaminen perustuu matkan katkaisevan tauon tai liikkumissuunnan merkittävän muutoksen havaitsemiseen. Tauko tunnistetaan, kun matkapuhelin ei liiku, liikkeestä puuttuu suunta, tai kuljettu matka on hyvin lyhyt (käyttäjä ei siirry matkapuhelinverkon solusta toiseen). Matkan katkaiseva tauon pituus voidaan määritellä joko kiinteänä aikana tai se voi riippua matkan pituudesta. **Tässä tarkastelussa 90 minuutin tauko katkaisee matkan.**

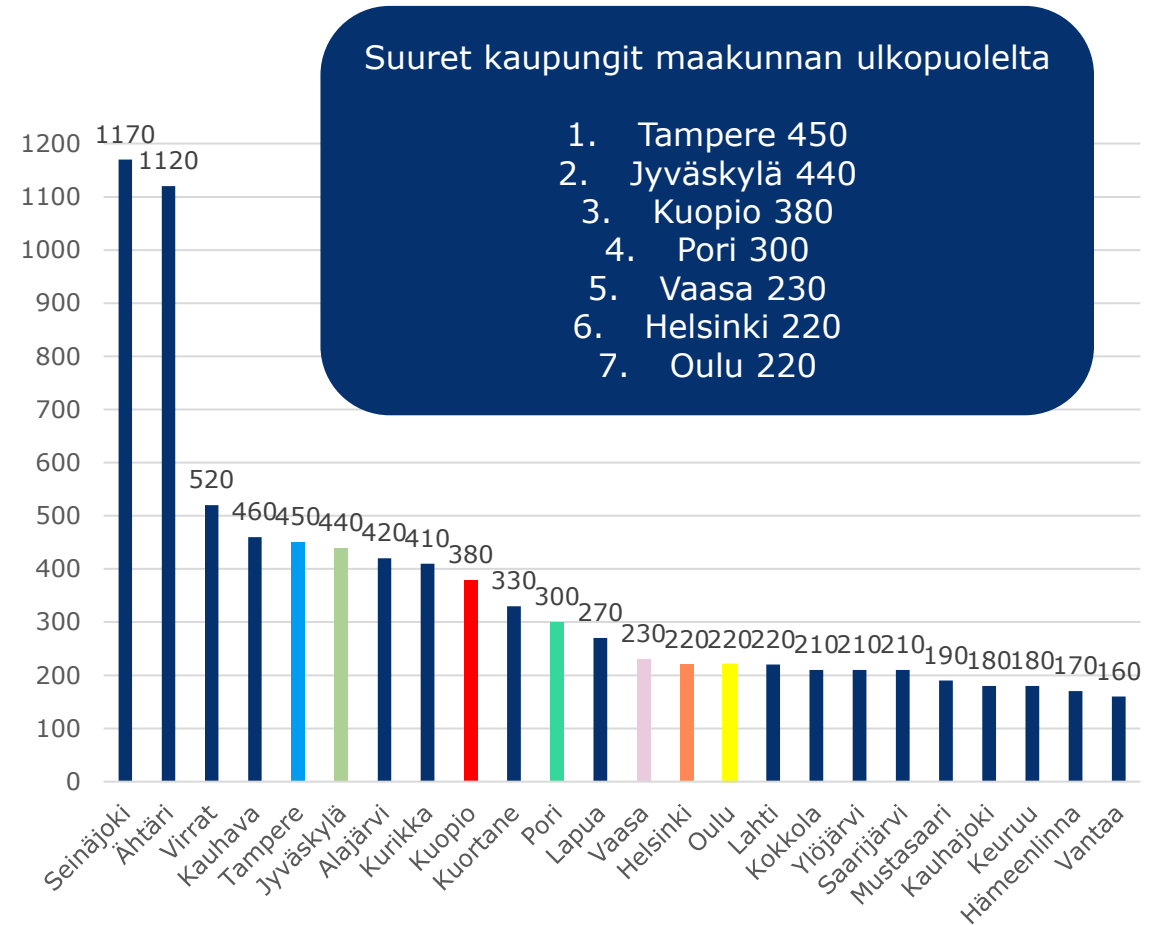

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2019

Heinäkuu (viikot 28–29), 8.–21.7. keskiarvo arkipäivistä

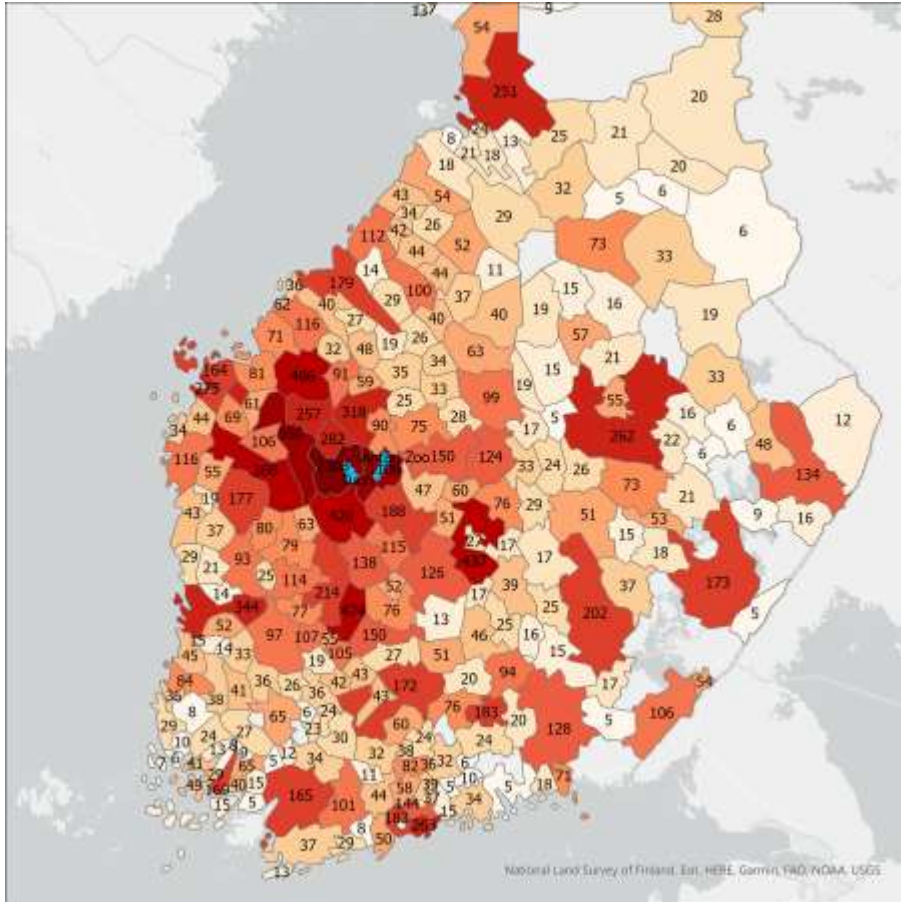

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2020

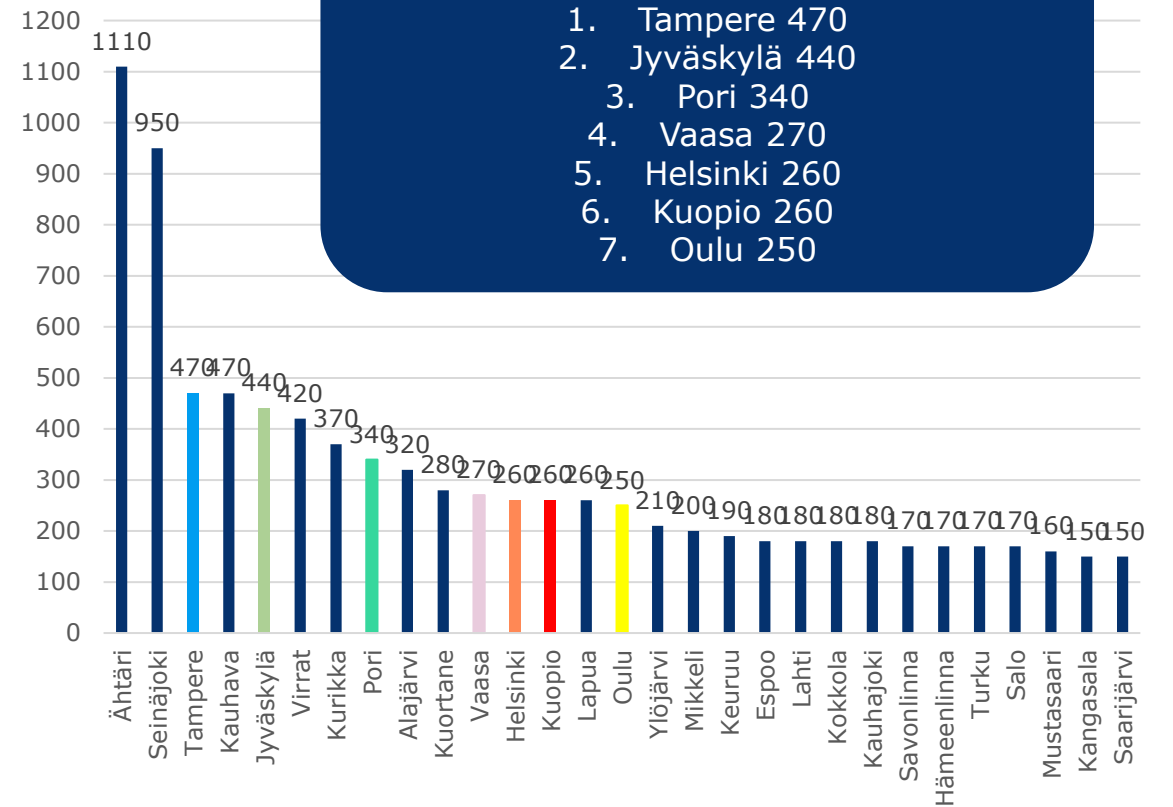
Heinäkuu (viikot 28–29), 6.–19.7. keskiarvo arkipäivistä

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

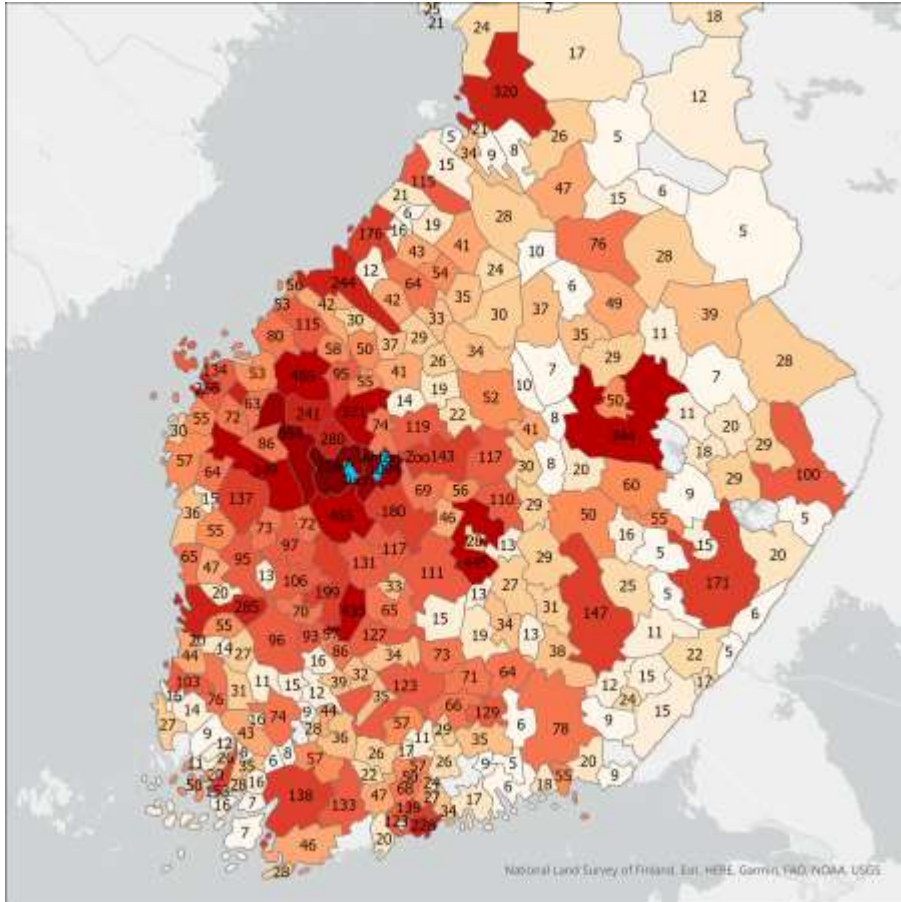
Suuret kaupungit maakunnan ulkopuolelta

1. Tampere 470
2. Jyväskylä 440
3. Pori 340
4. Vaasa 270
5. Helsinki 260
6. Kuopio 260
7. Oulu 250

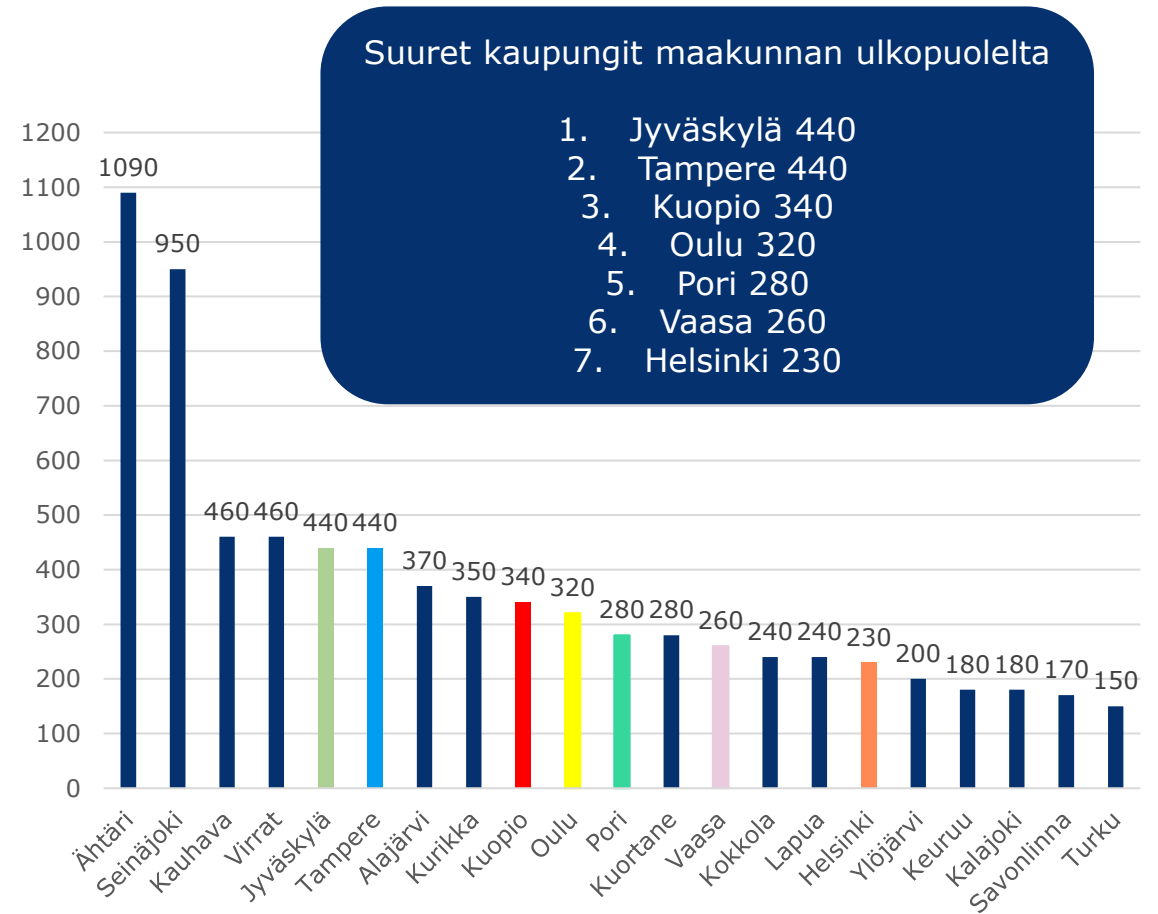

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2021

Heinäkuu (viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo arkipäivistä

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

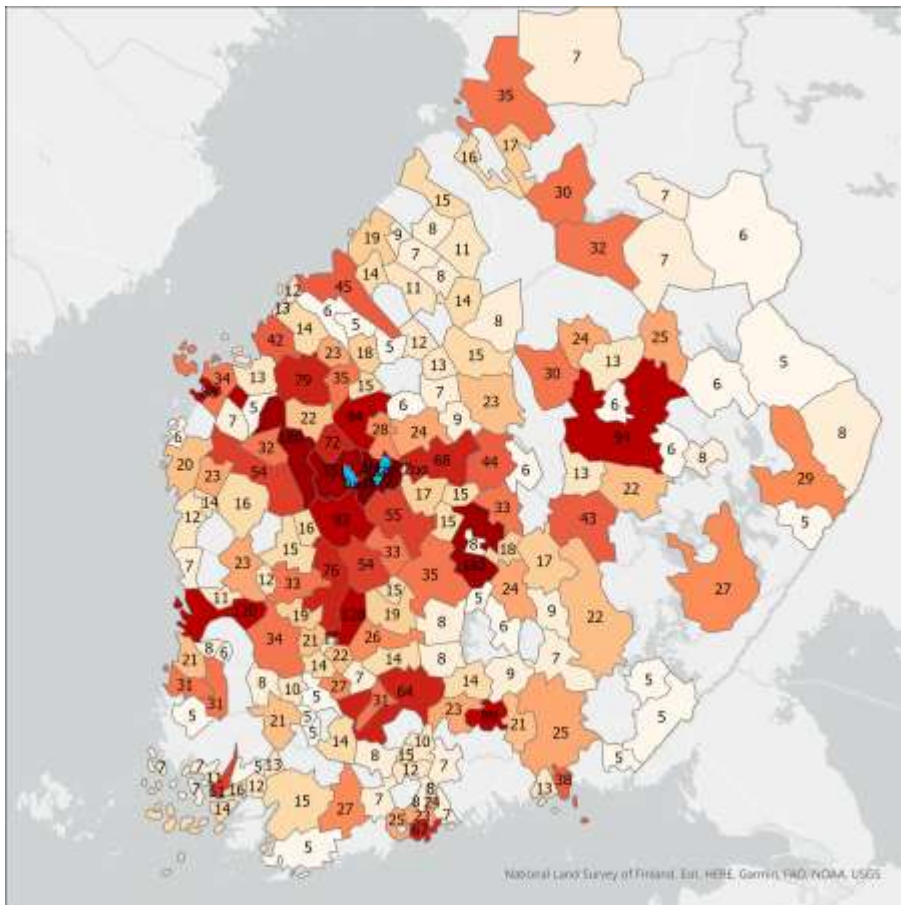

Suuret kaupungit maakunnan ulkopuolelta

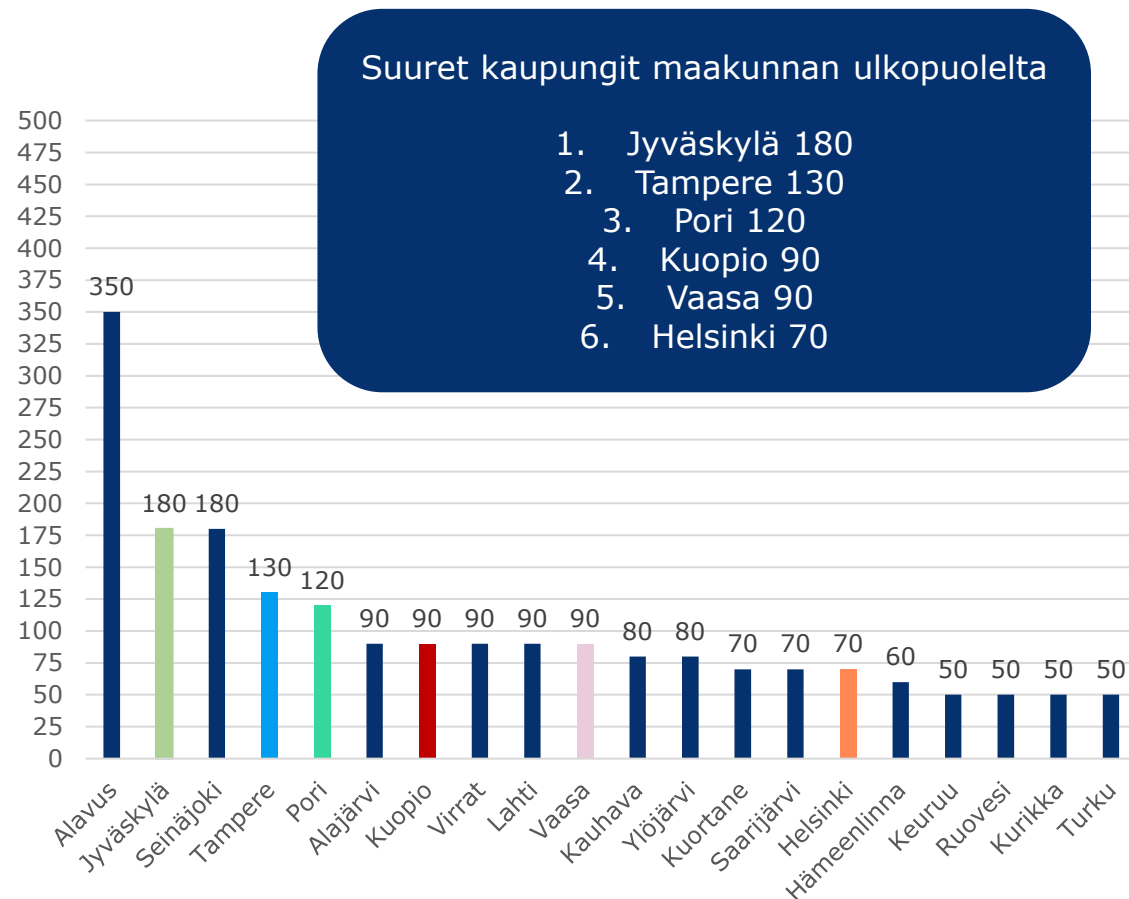
1. Jyväskylä 440
2. Tampere 440
3. Kuopio 340
4. Oulu 320
5. Pori 280
6. Vaasa 260
7. Helsinki 230

Ähtäri Zoo (63920) saapuvat matkat 2019

Heinäkuu (viikot 28–29), 8.–21.7. keskiarvo arkipäivistä

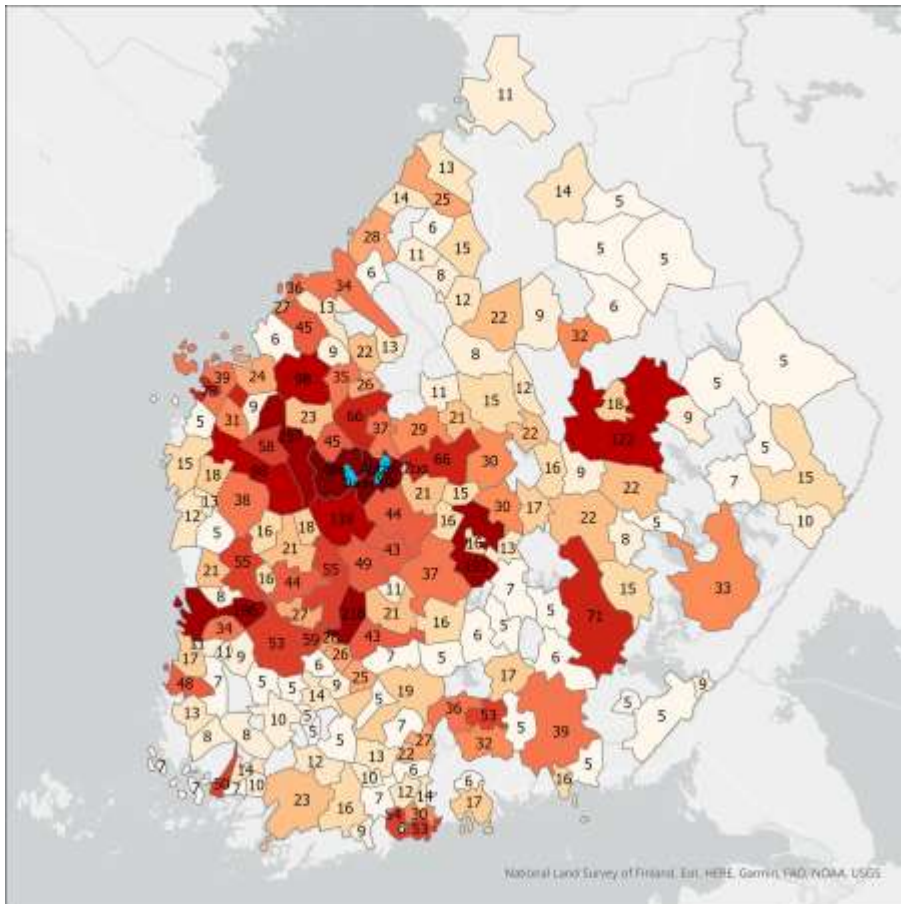

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

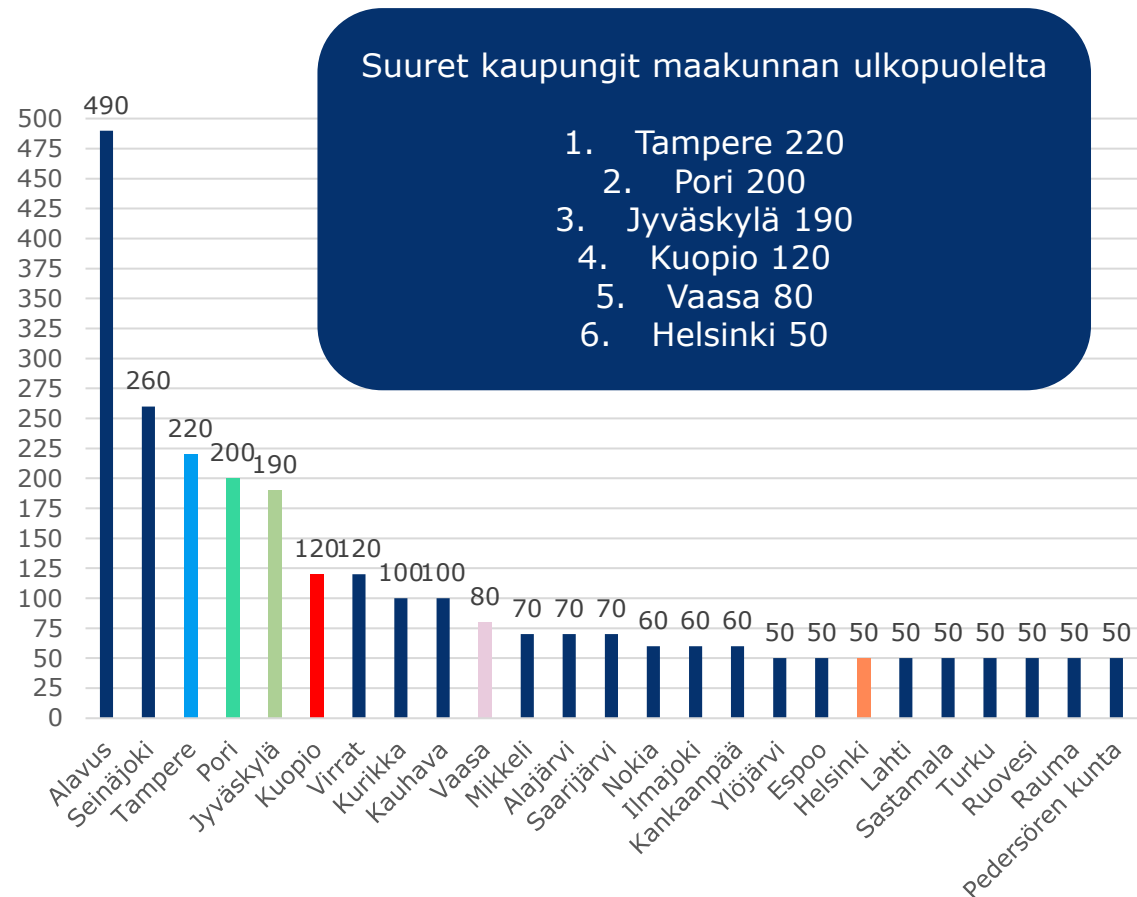

Ähtäri Zoo (63920) saapuvat matkat 2020

Heinäkuu (viikot 28–29), 6.–19.7. keskiarvo arkipäivistä

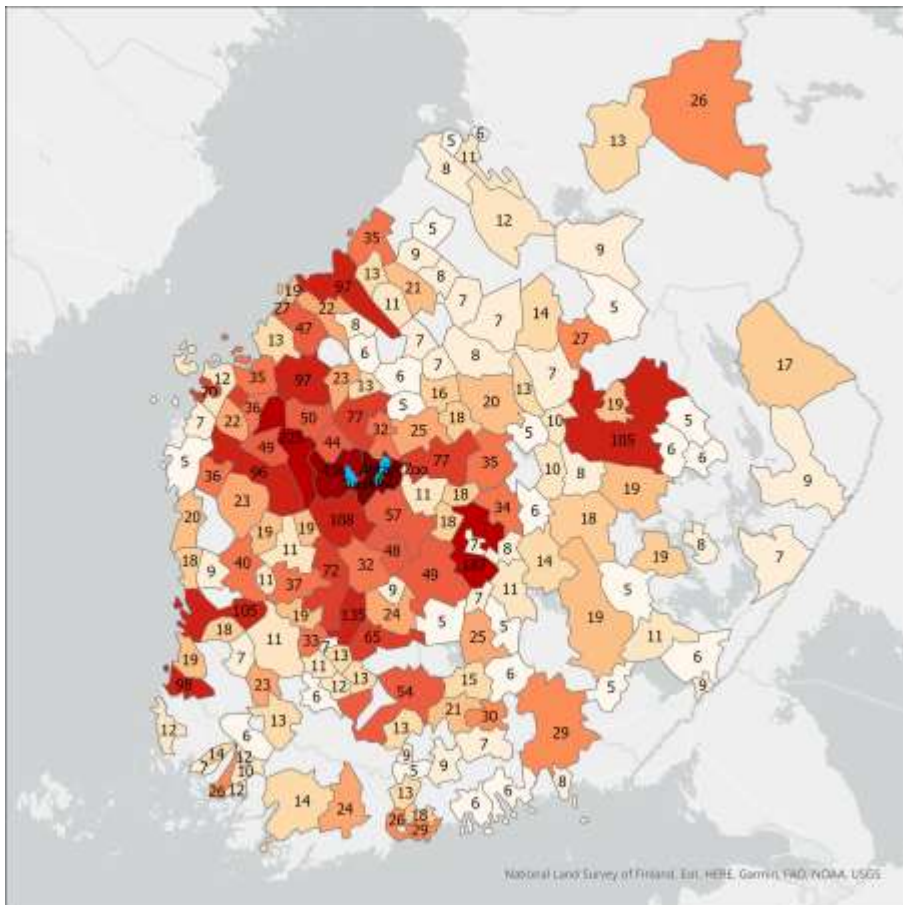

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

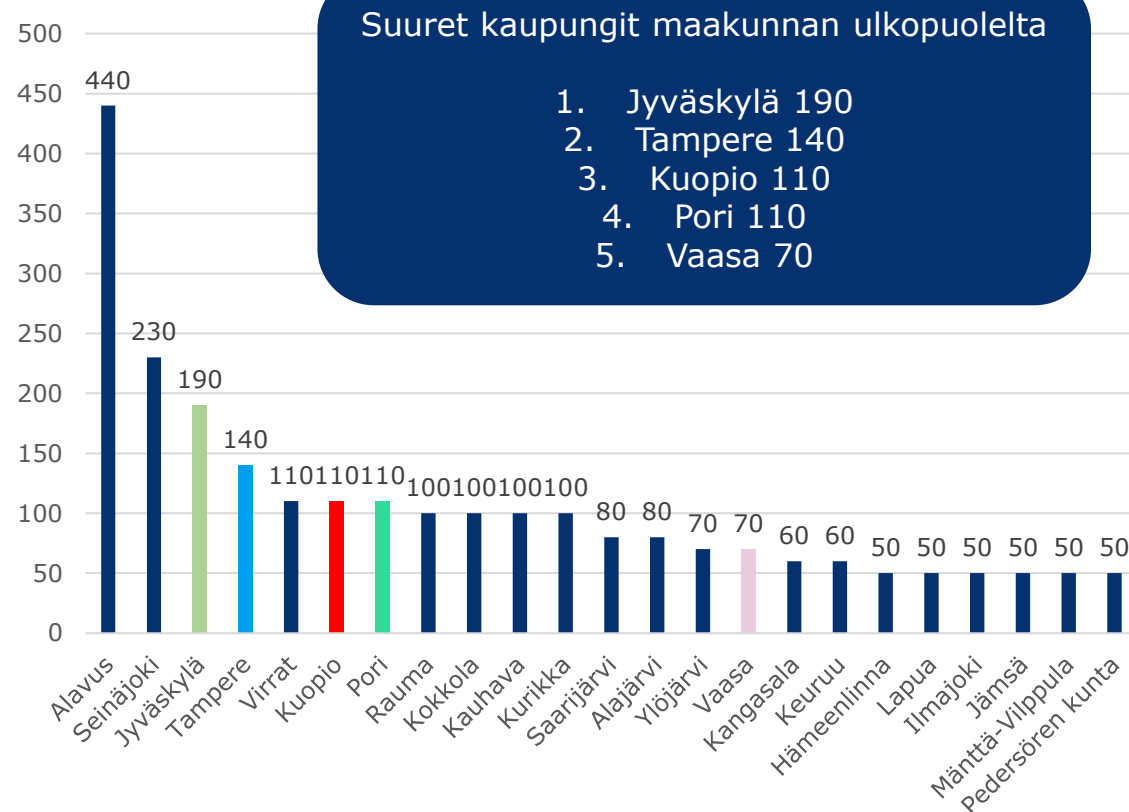

Ähtäri Zoo (63920) saapuvat matkat 2021

Heinäkuu(viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo arkipäivistä

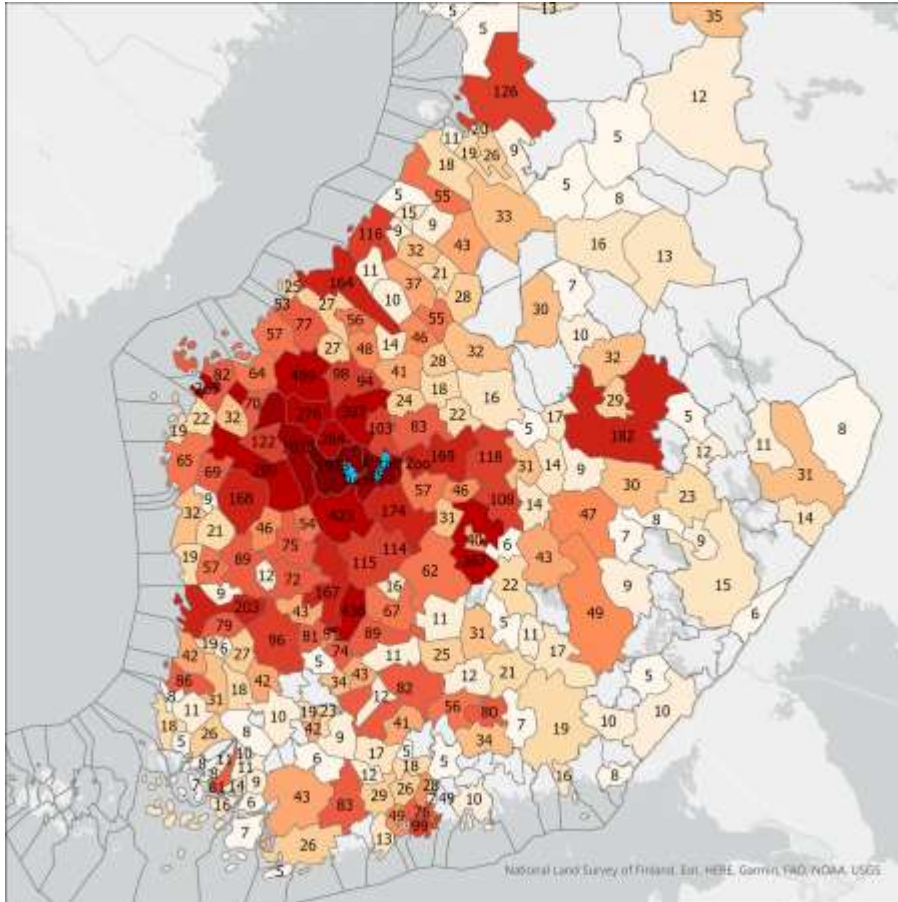

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

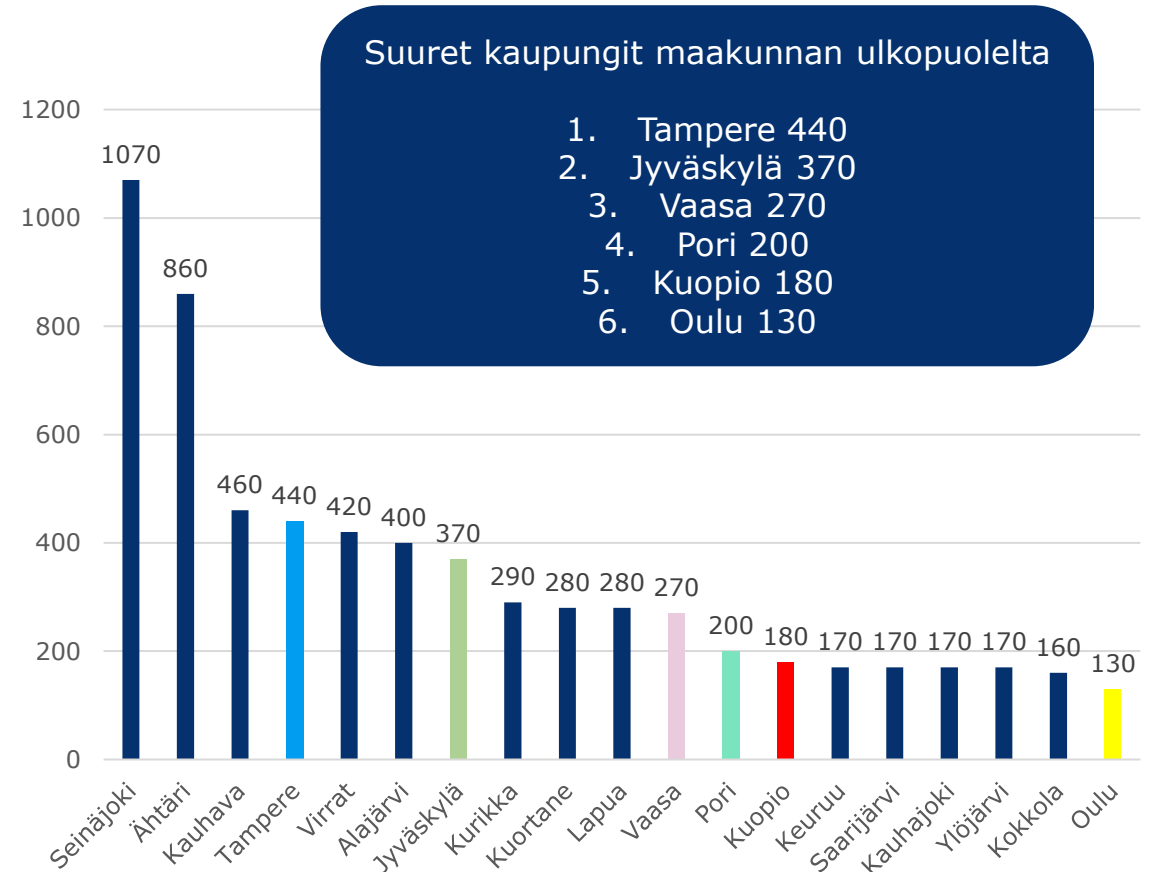

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2019

Heinäkuu (viikot 28–29), 8.–21.7. keskiarvo viikonlopusta

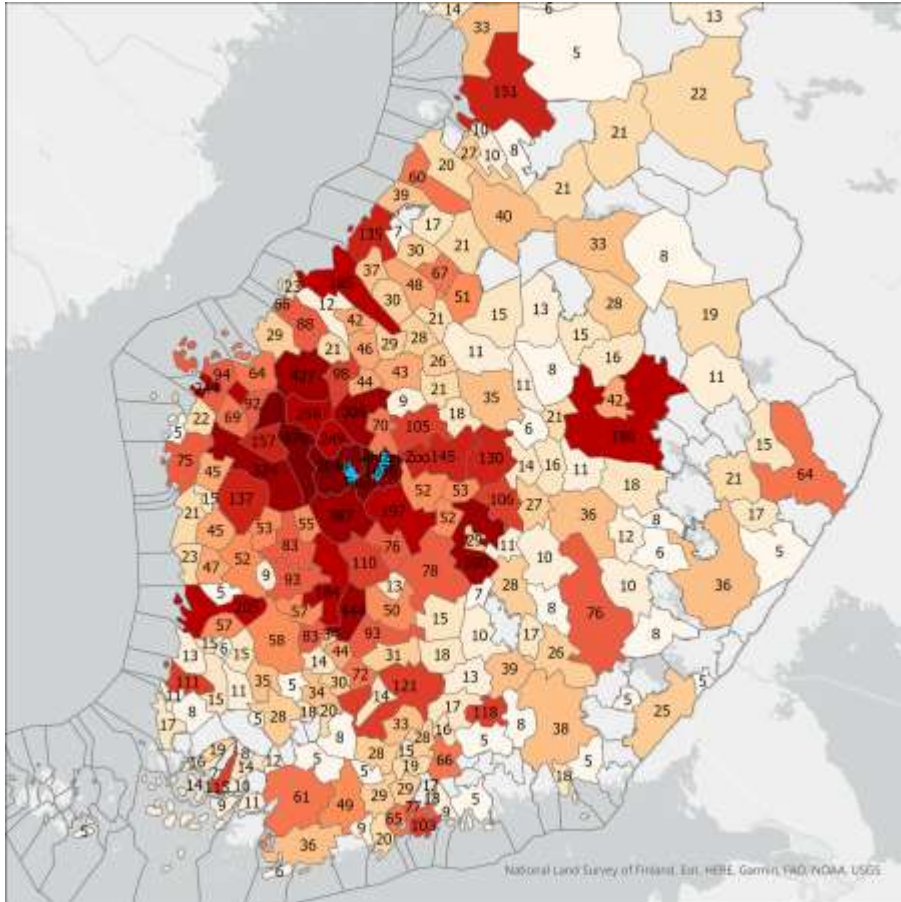

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

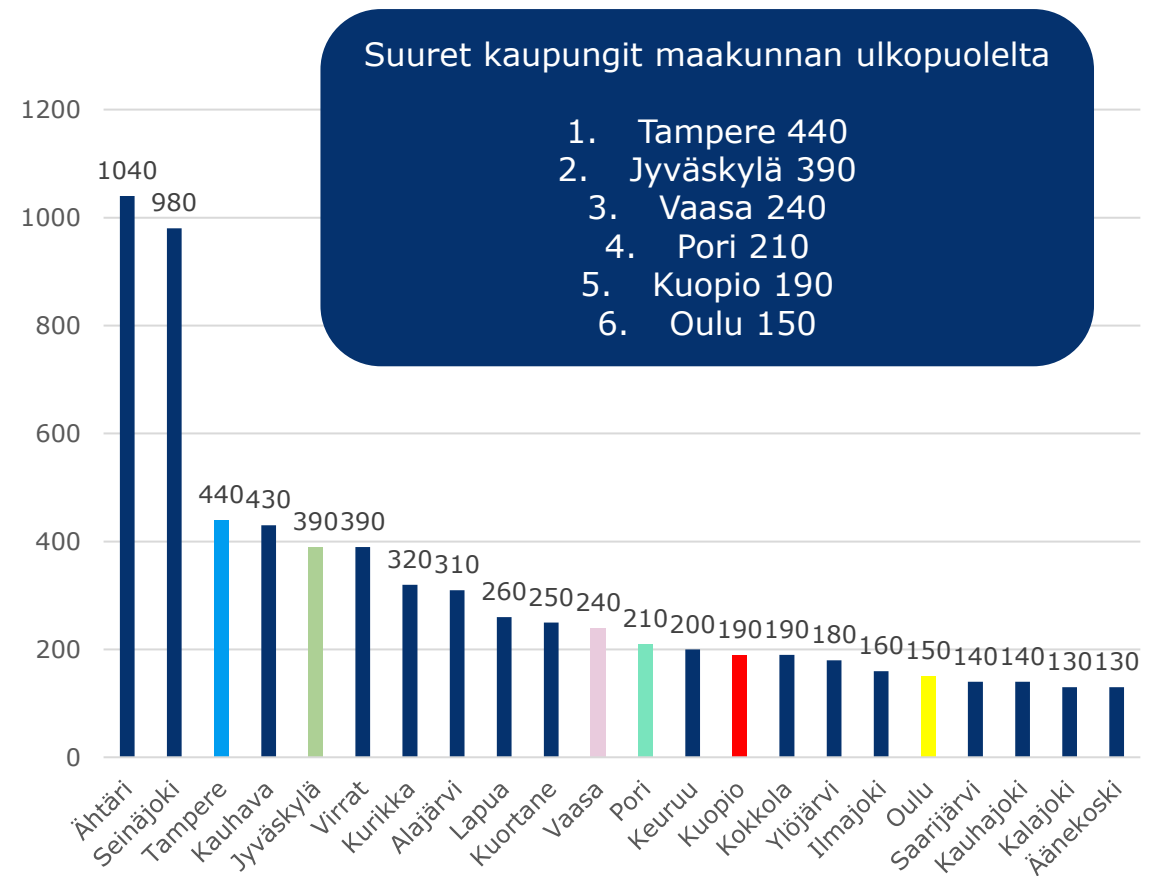

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2020

Heinäkuu (viikot 28–29), 6.–19.7. keskiarvo viikonlopusta

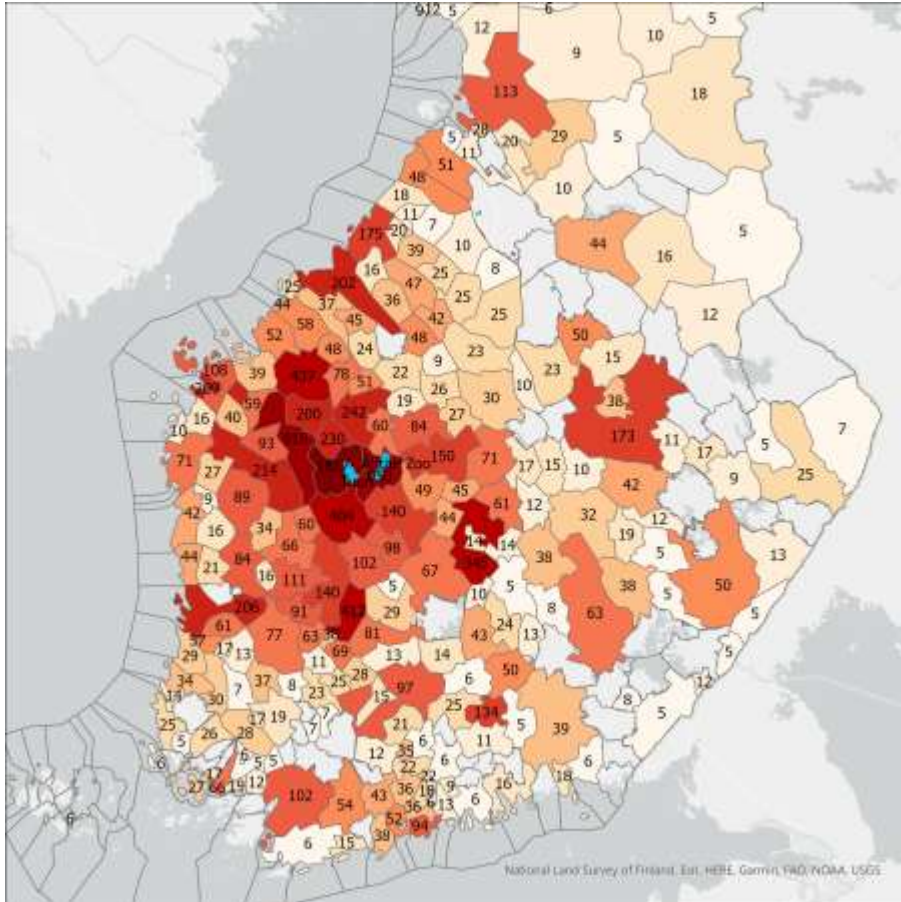

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

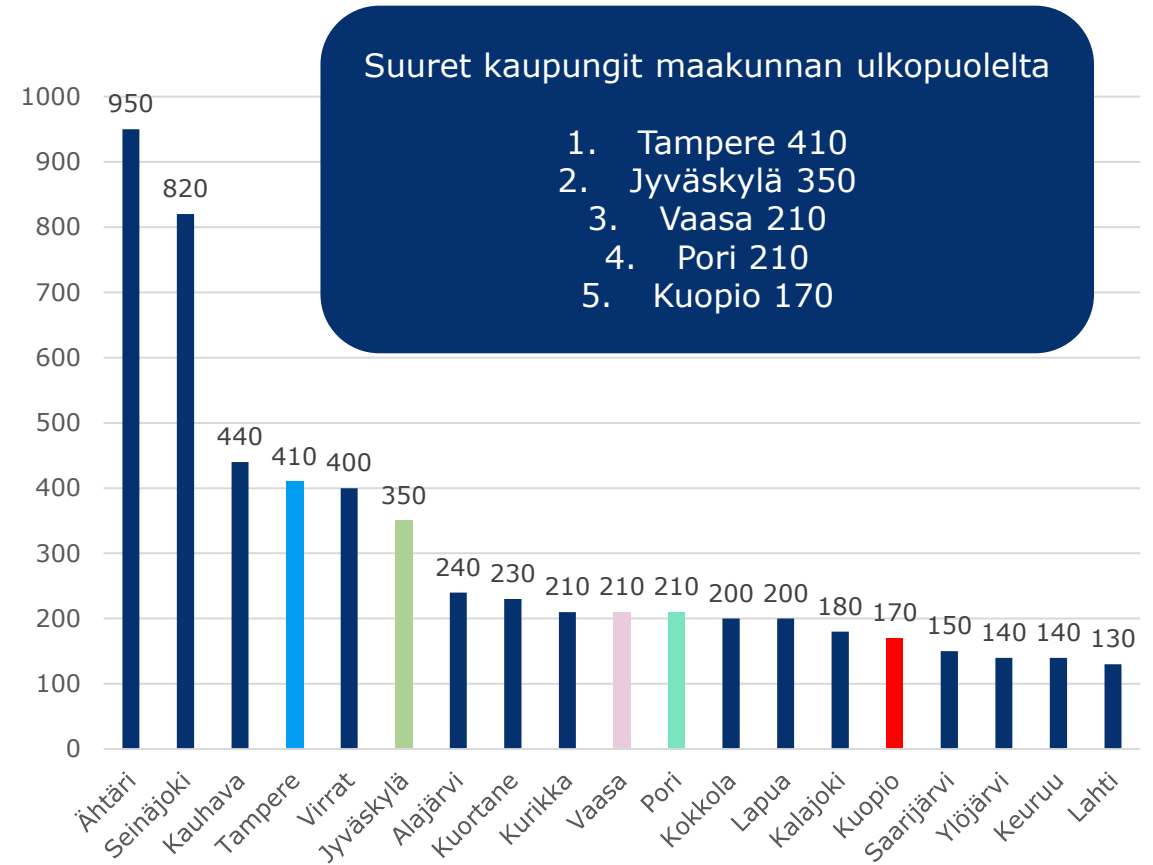

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2021

Heinäkuu (viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo viikonlopusta

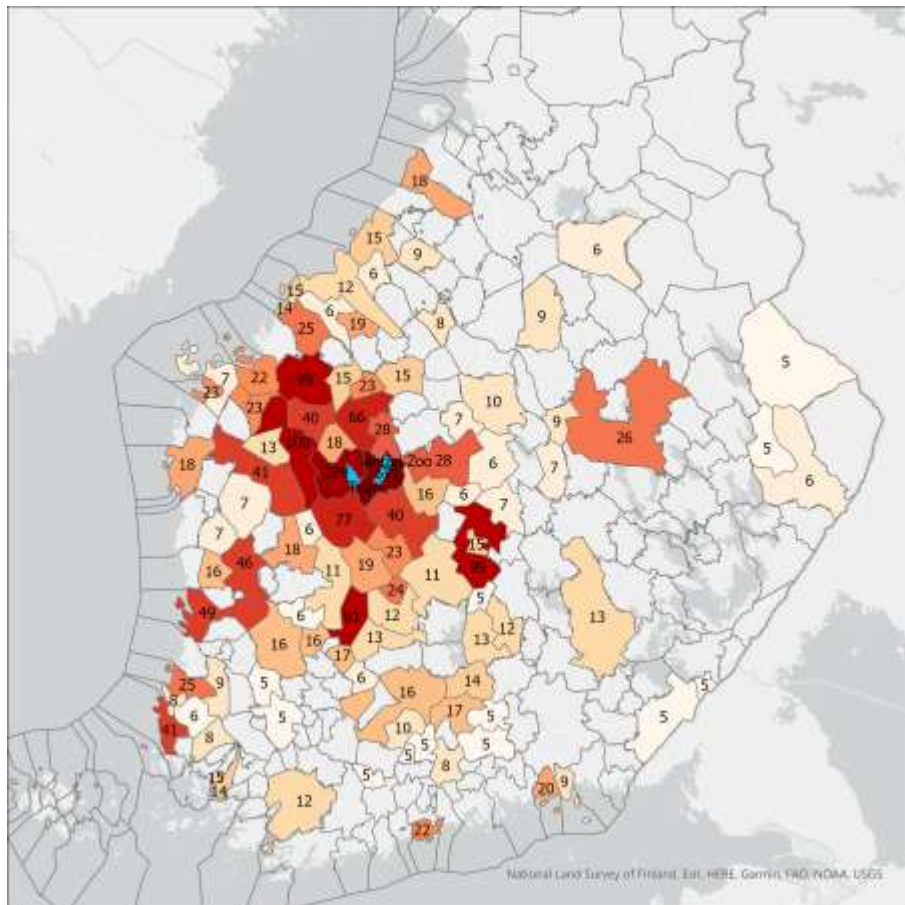

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

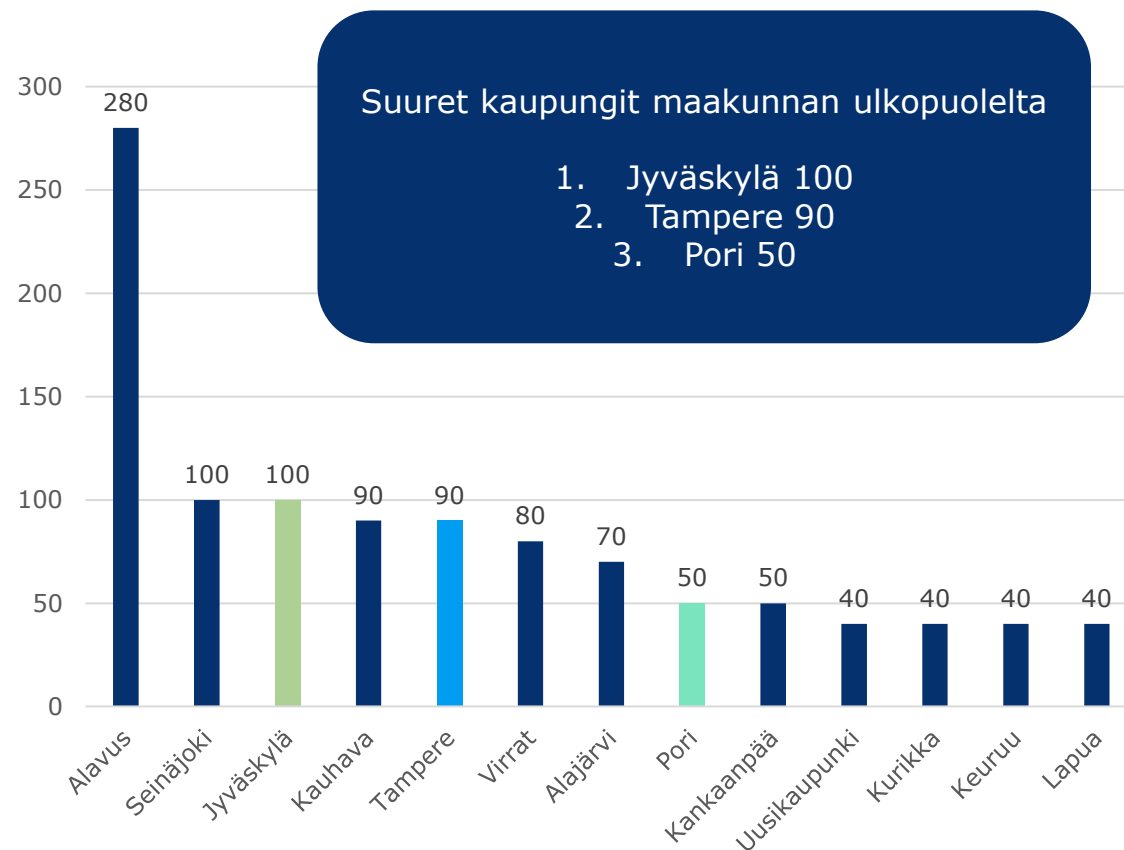

Ähtäri Zoo (63920) saapuvat matkat 2019

Heinäkuu (viikot 28–29), 8.–21.7. keskiarvo viikonlopusta

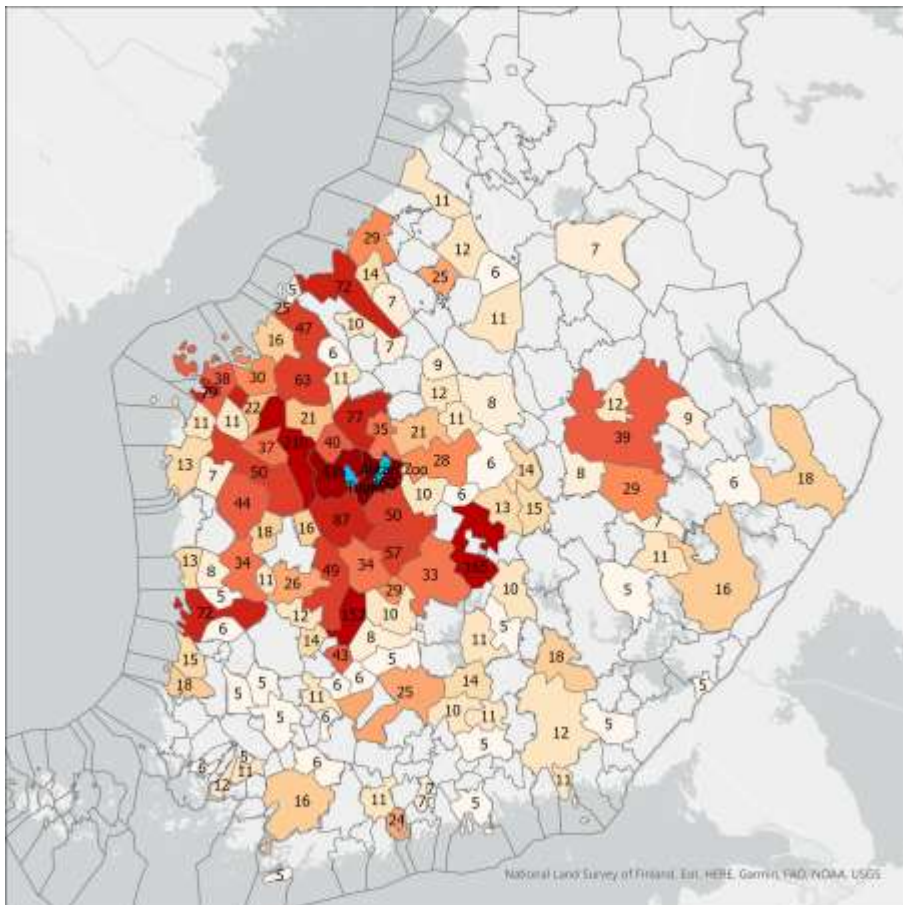

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

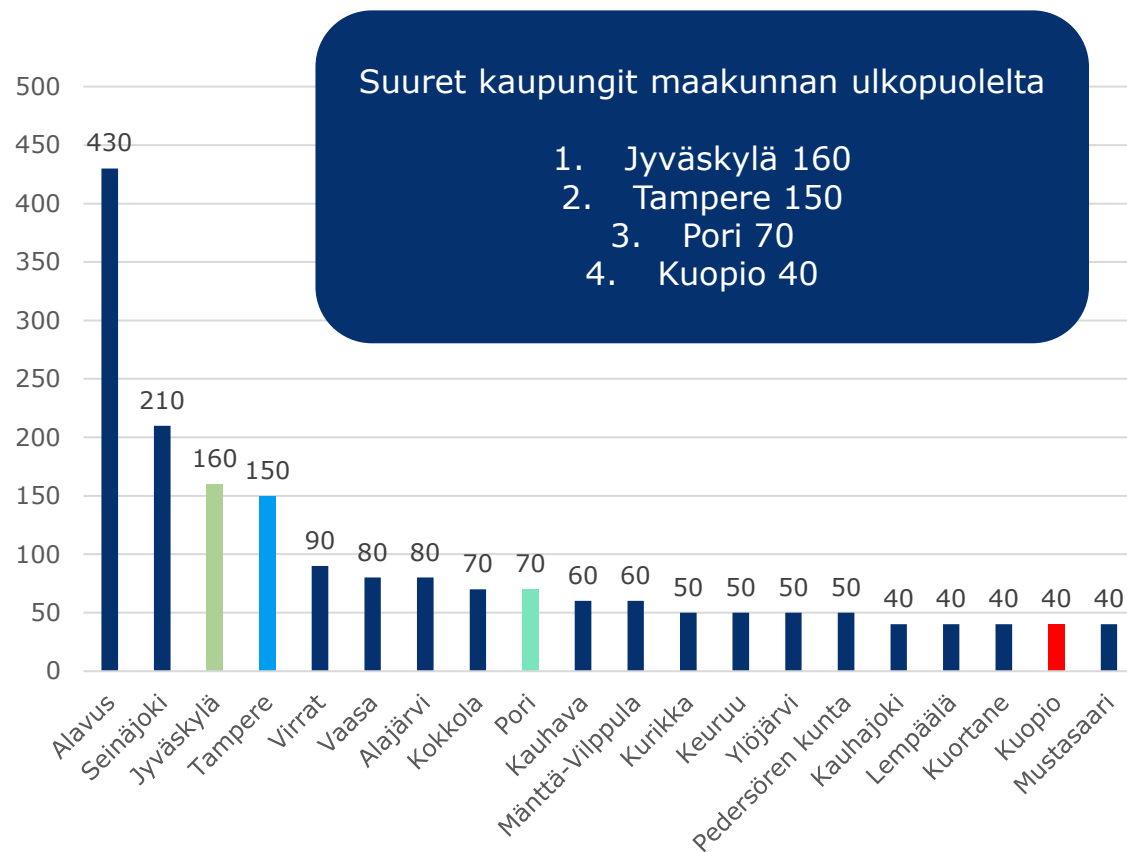

Ähtäri Zoo (63920) saapuvat matkat 2020

Heinäkuu (viikot 28–29), 6.–19.7. keskiarvo viikonlopusta

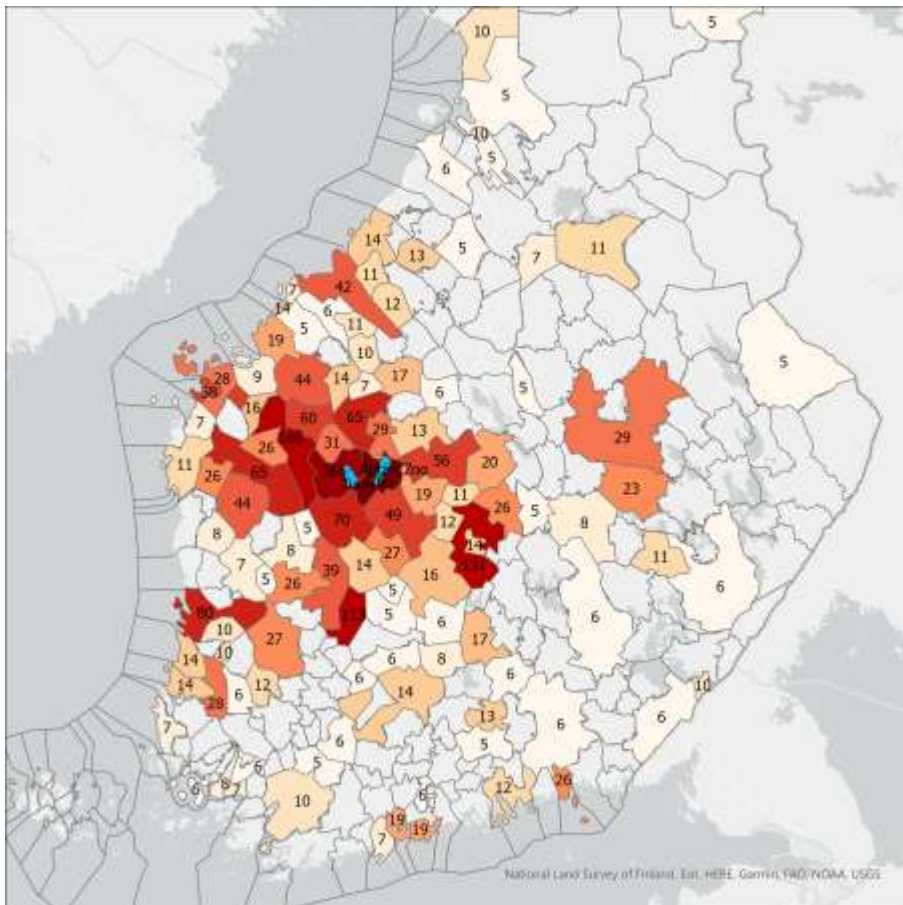

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

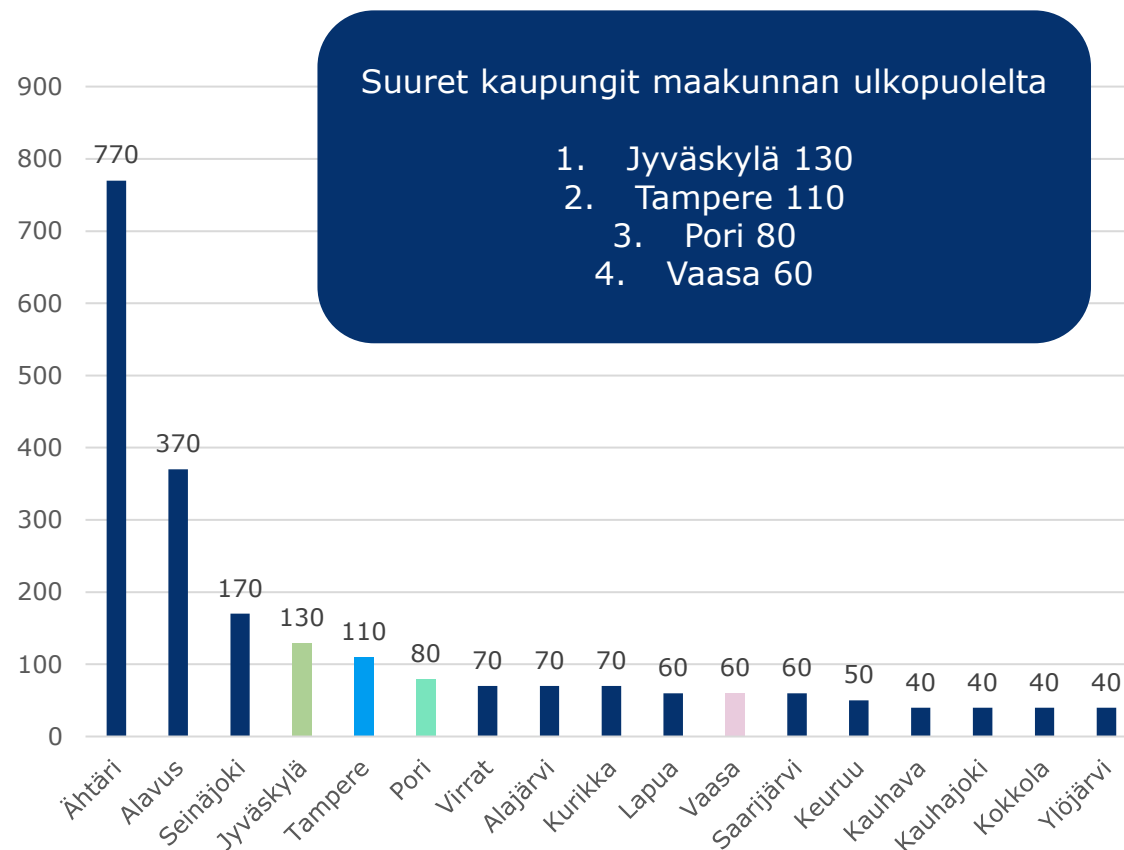

Ähtäri Zoo (63920) saapuvat matkat 2021

Heinäkuu(viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo viikonlopusta

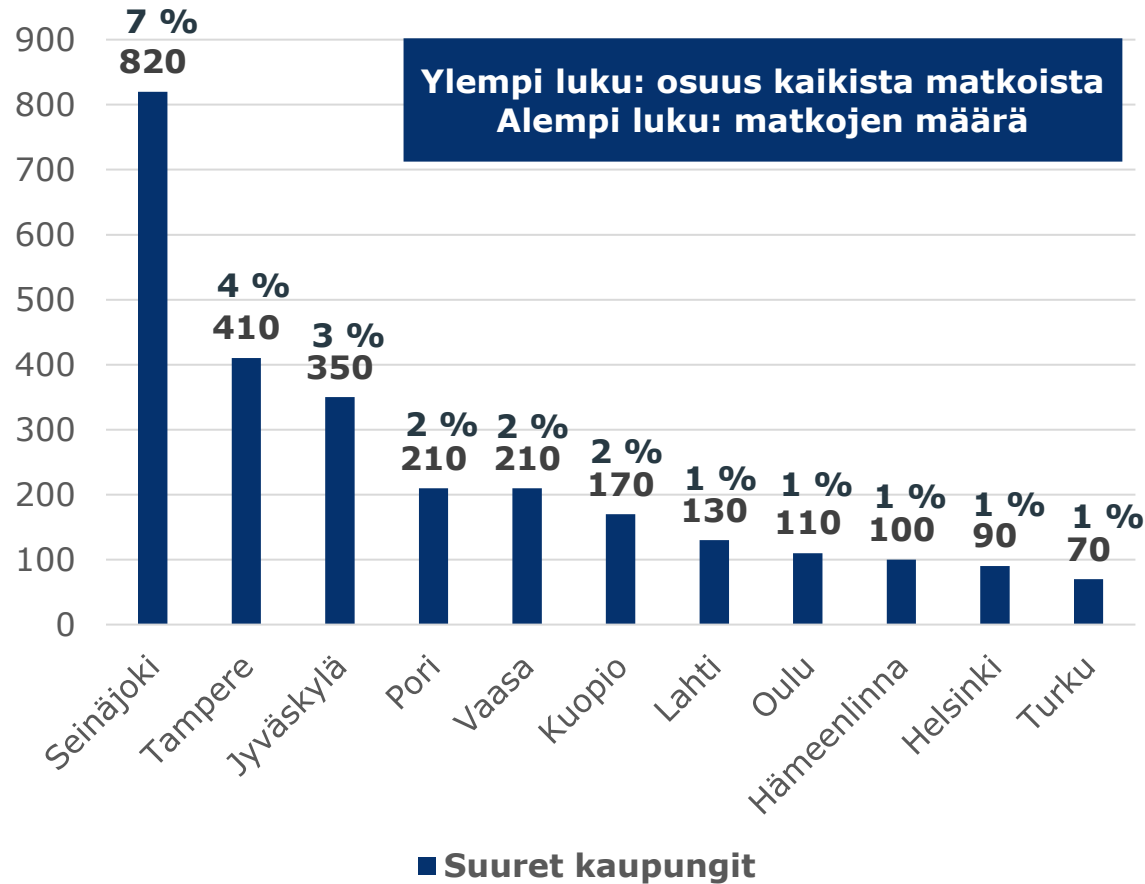

Matkan kohdepaikka kirjautuu seurantaan, kun kohde pysähtyy yhdelle alueelle vähintään 90 minuutin ajaksi

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2021

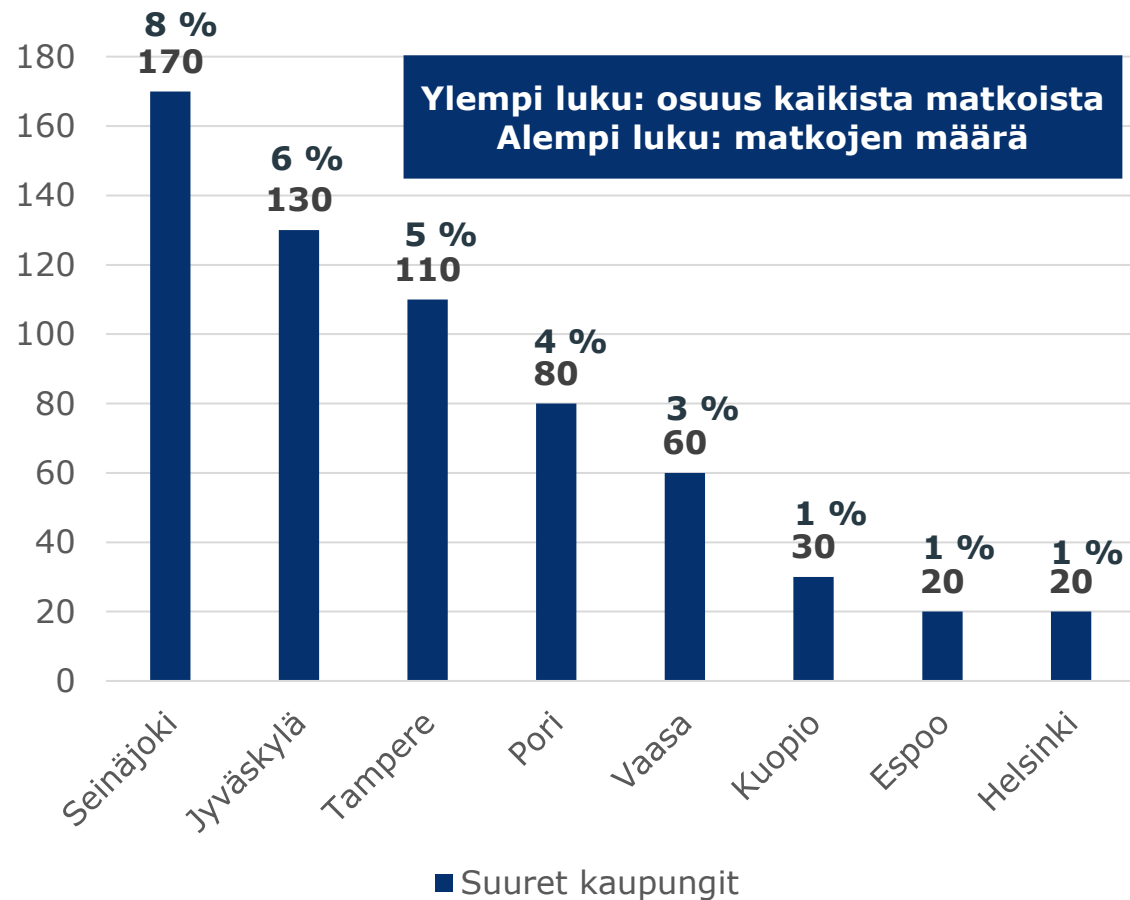
Heinäkuu (viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo viikonlopusta

- Matkoja Tuuriin yhteensä 10 950 muuta kuin Alavuden sisäistä matkaa
- Matkoja Tuuriin kaupungeista, joissa on yli 60 000 asukasta 2 840
- Näiden kaupunkien yhteenlaskettu väkiluku vastaa 51% koko maan väkiluvusta ja niistä tehdään 26% Tuuriin suuntautuvista matkoista.
- **Suurten kaupunkien asukkaat** ovat siis Tuurin kävijöissä selvästi aliedustettuna datan perusteella

Ähtäri Zoo (63920) saapuvat matkat 2021

Heinäkuu(viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo viikonlopusta

- Matkoja Ähtäri Zoon muita kuin sisäisiä matkoja yhteensä 2 200.
- Matkoja Ähtäri Zoon kaupungeista, joissa on yli 60 000 asukasta 670.
- Näiden kaupunkien yhteenlaskettu väkiluku vastaa 51% koko maan väkiluvusta ja niistä tehdään 30% Ähtäri Zoon suuntautuvista matkoista.
- **Suurten kaupunkien asukkaat** ovat siis Ähtäri Zoon kävijöissä selvästi aliedustettuna

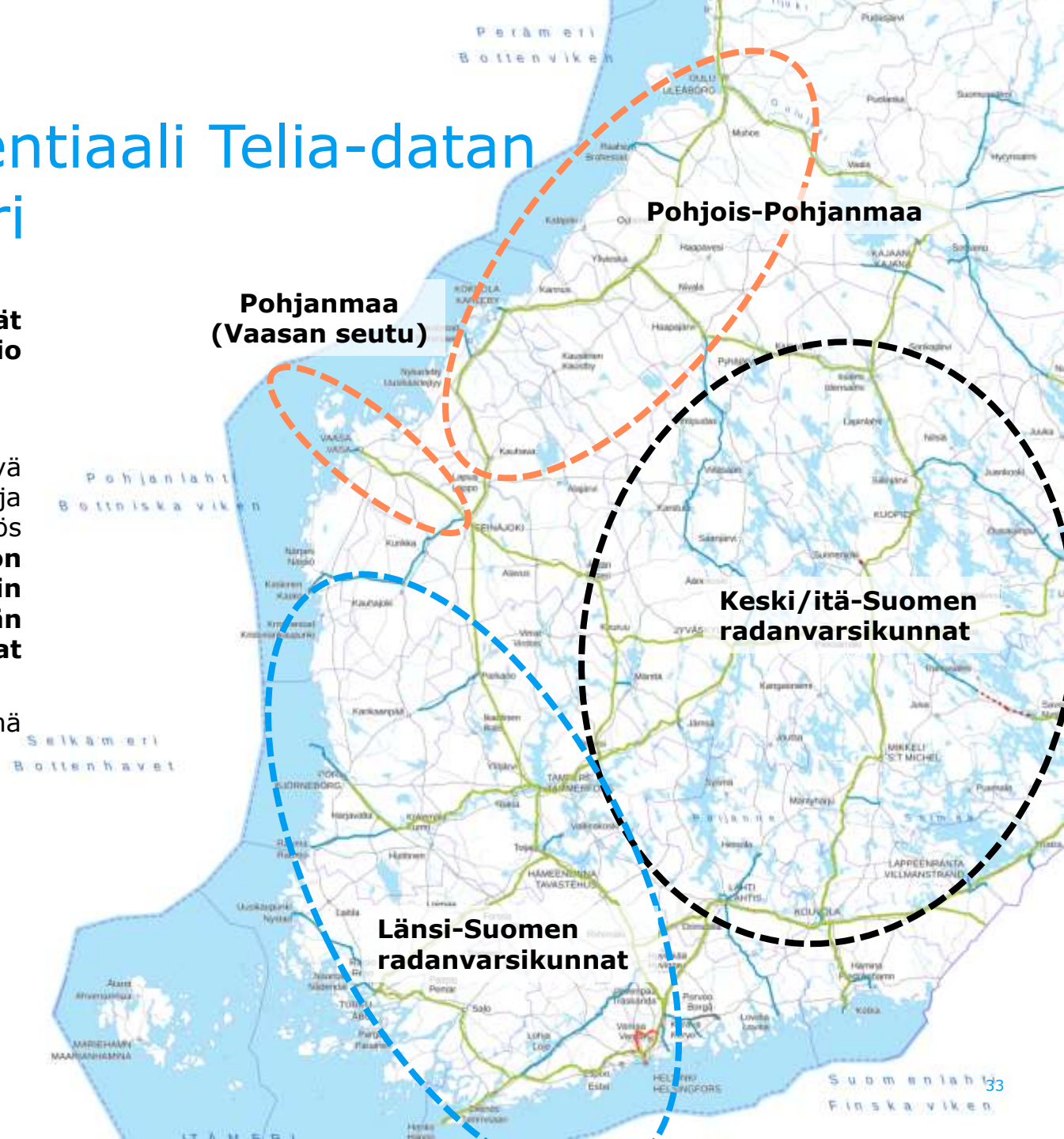
Junaliikenteen matkustajapotentiaali Telia-datan perusteella: Ähtäri Zoo ja Tuuri

Määritimme kesälomakauden arkipäivän matkailijamäärät radanvarsikunnista alueittain. Tämän tiedon avulla tehtiin arvio teoreettisesta junaliikenteen matkustajapotentiaalista.

Arvio perustuu nykyiseen matkailijavirtaan. On kuitenkin hyvä huomioida, että parempi saavutettavuus eli nopeammat ja sujuvammat yhteydet ovat useissa eri tutkimuksissa lisänneet myös matkojen pituutta ja määrää. Tuurin kauppakylän ja **Ähtäri Zoon junayhteyksien parantamisessa ei olisi kyseessä vain matkailijoiden siirtymisestä autoilusta kestävään junaliikenteeseen, vaan paremmat yhteydet houkuttelisivat mitä luultavammin myös täysin uusia matkailijoita alueelle.**

Tarkastelussa rajattiin pois Alavuden ja Ähtärin väliset matkat. Tämä saattaa sisältää myös pientä matkustajapotentiaalia.

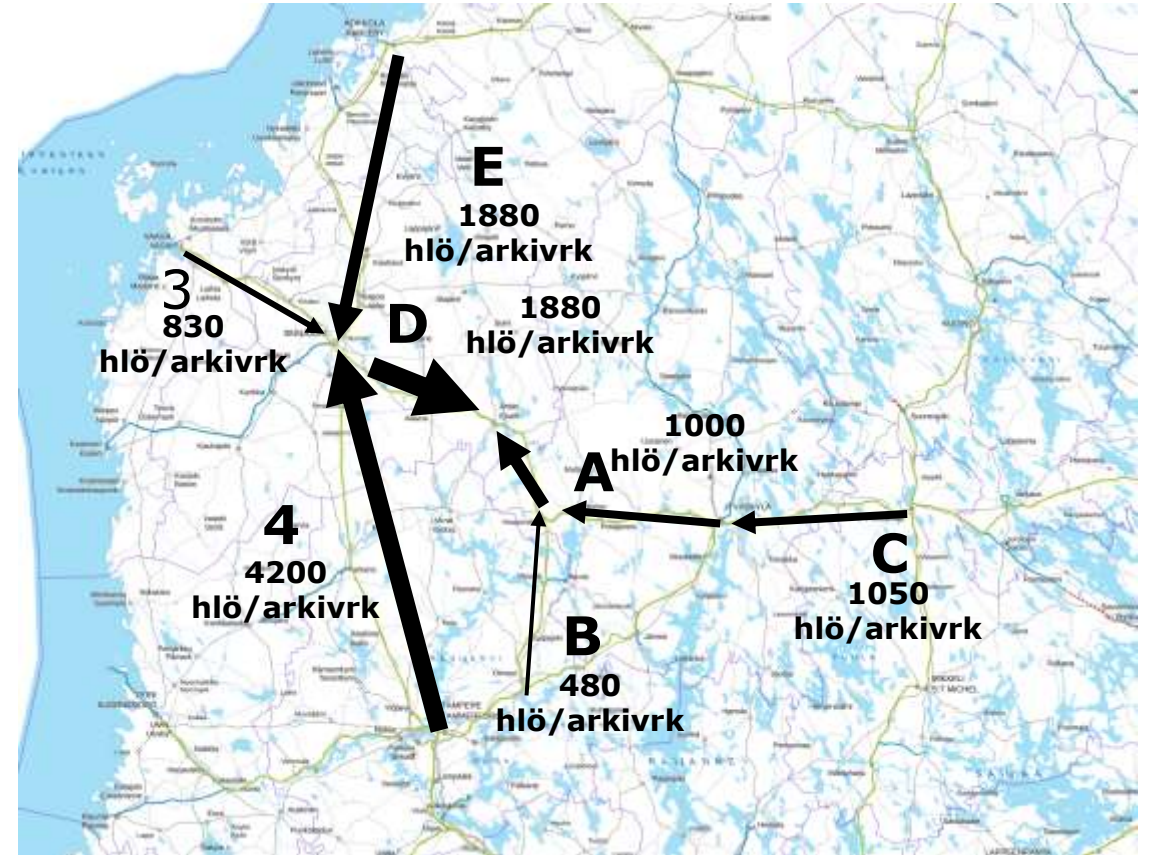
Mikäli nykyisistä radanvarsikunnista saapuvista matkailuvirroista saataisiin edes noin 5 % valitsemaan henkilöauton sijaan juna voitaisiin saavuttaa yli 500 junamatkustajaa per kesälomapäivä.

Junaliikenteen matkustajapotentiaali Telia-datan 2020 perusteella: Ähtäri Zoo ja Tuuri

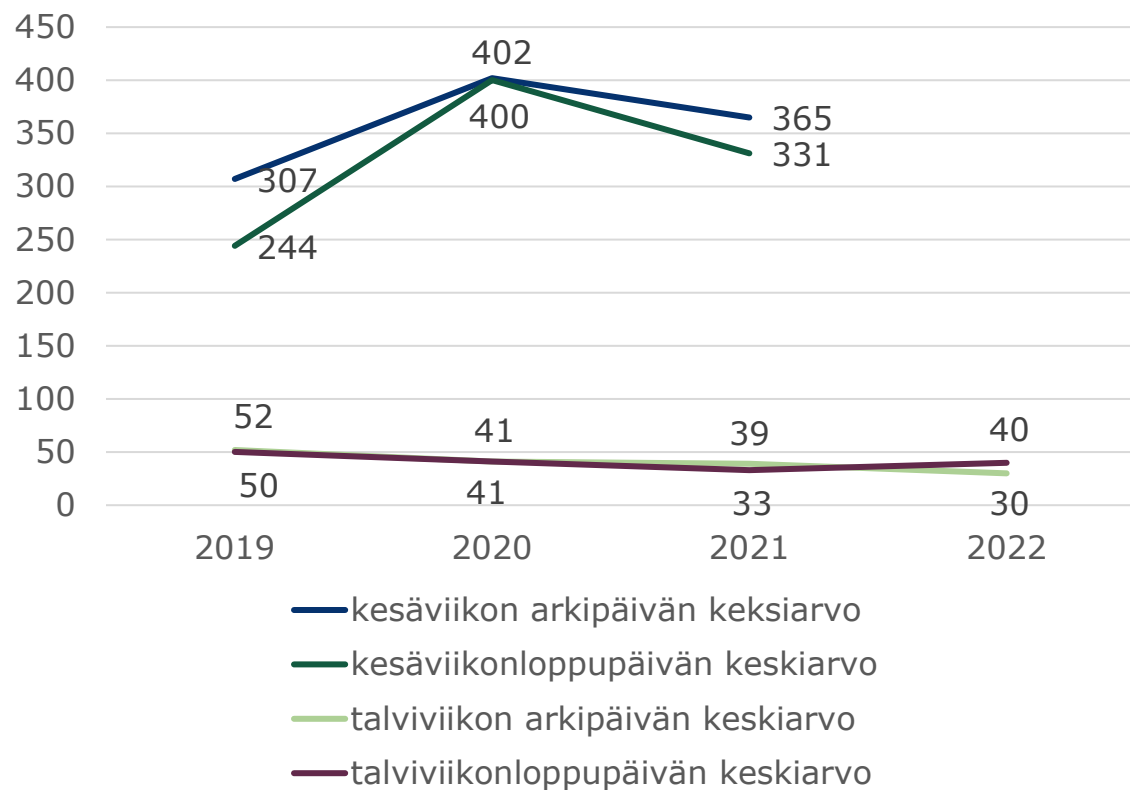
	Lännestä Seinäjoen kautta	Idästä kautta
Ähtäri Zoo	1=260, 2=290, 3 = 180, 4=1000 Yhteensä 1 730 hlö/kesäarkivrk	A=250, B=110, C=360 Yhteensä 700 hlö/kesäarkivrk
Tuurin kauppa-kylä	D=950, 2=1600, 3 = 650, 4=3 190 Yhteensä 6 400 hlö/kesäarkivrk	A=750, B=370, C=701 Yhteensä 1 820 hlö/kesäarkivrk
Yhteensä	Yhteensä noin 8 130 hlö/kesäarkivrk	Yhteensä 2 520 hlö/kesäarkivrk

Mikäli nykyisistä radanvarsikunnista saapuvista matkailuvirroista saataisiin edes noin 5 % valitsemaan henkilöauton sijaan juna voitaisiin saada lännen suunnasta (Seinäjoen kautta) 400 junamatkustajaa ja itäiseltä suunnalta 130 junamatkustajaa per kesäarkipäivä.

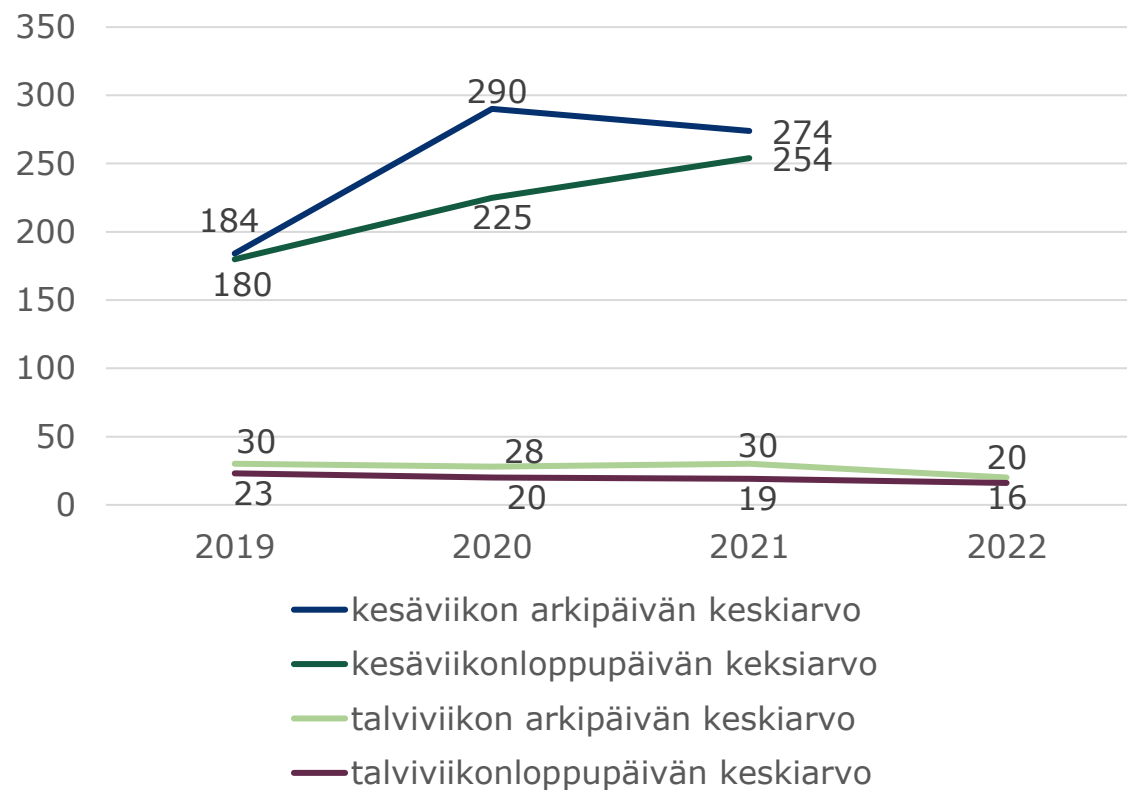

Tuurin ja Ähtäri Zoon postipiirien väliset matkat 2019-2022, Heinäkuu (viikot 28-29) ja Helmi-Maaliskuu (viikot 8-9)

Ähtäristä Tuuriin

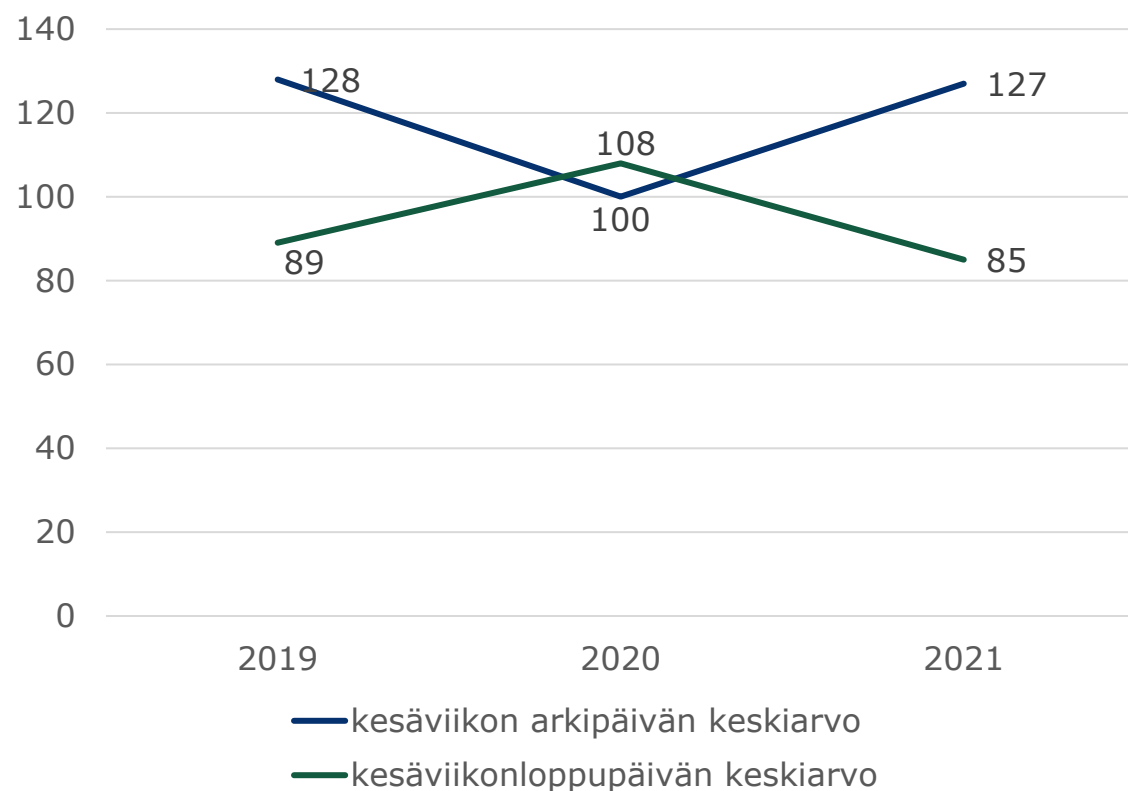

Tuurista Ähtäriin

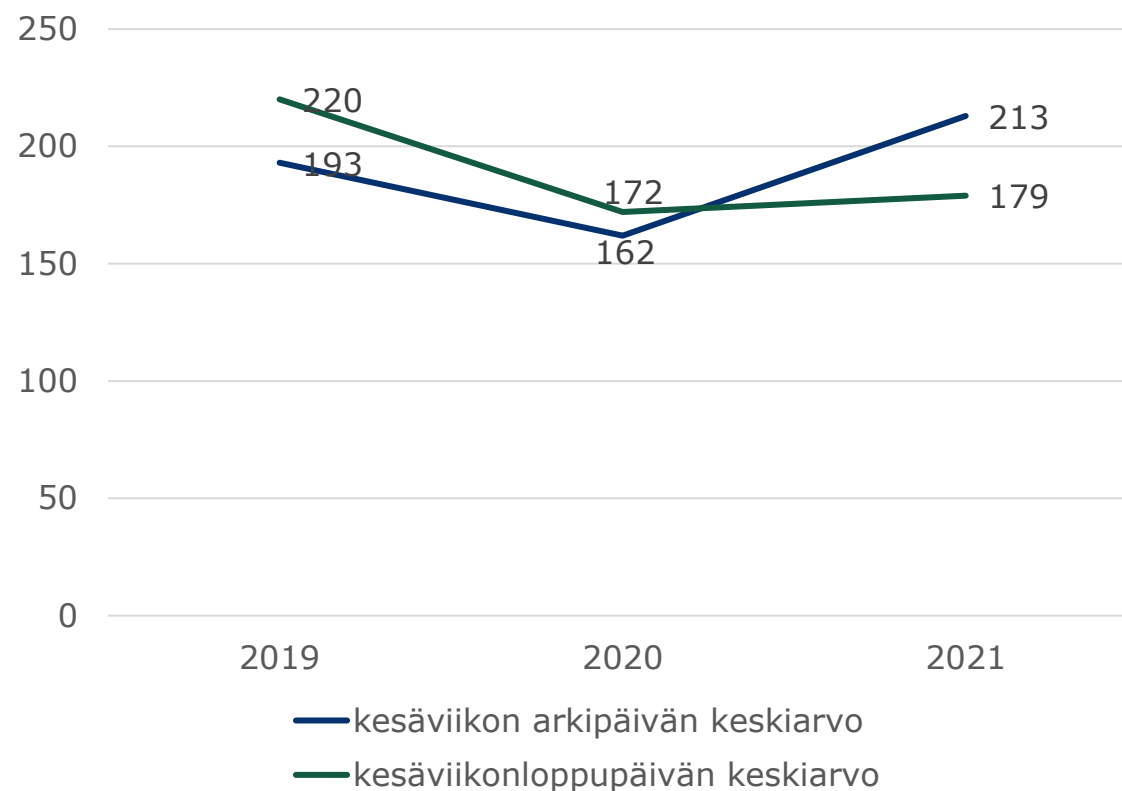

Tuurin ja Ähtäri Zoon sekä Alahärmän (Powerpark) postipiirien väliset matkat 2019-2021 Heinäkuussa (viikot 28–29)

Tuurista tai Ähtäristä Alahärmään

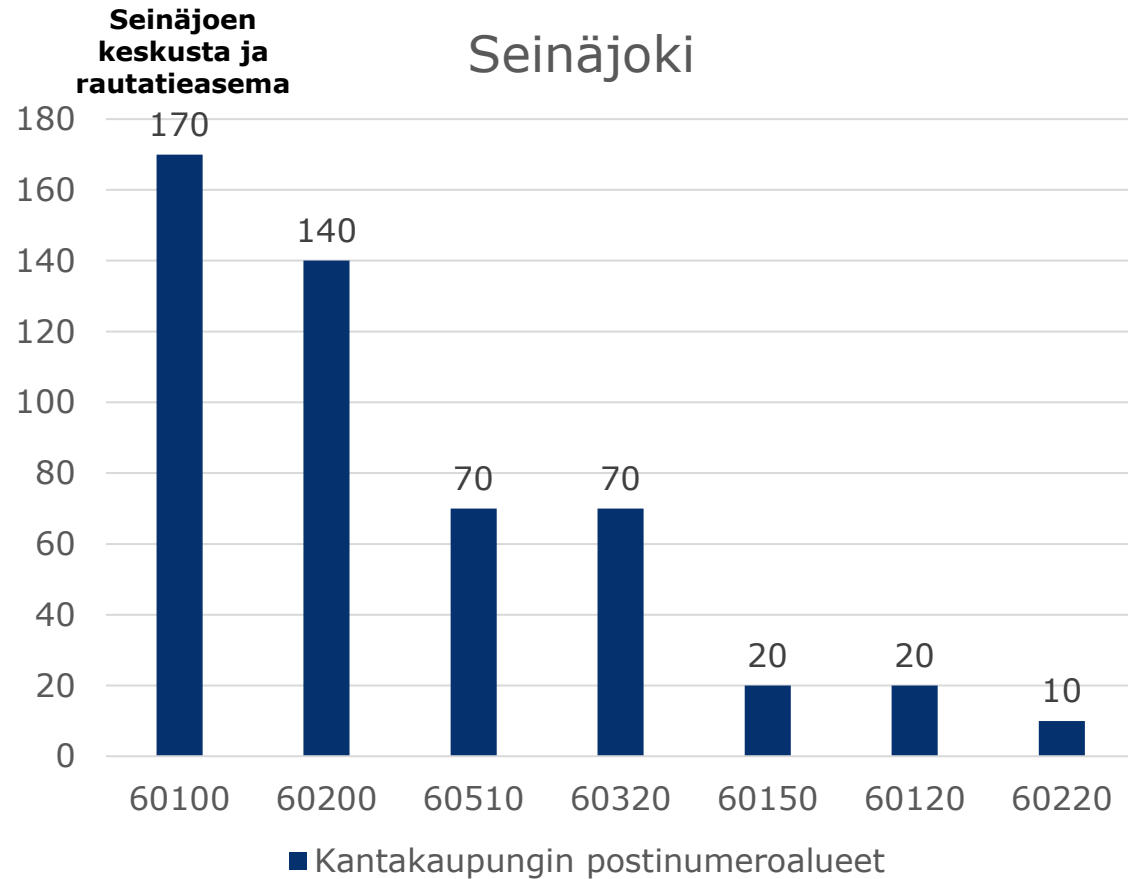

Alahärmästä Tuuriin tai Ähtäriin

Seinäjoelta Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2021

Heinäkuu (viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo viikonlopusta

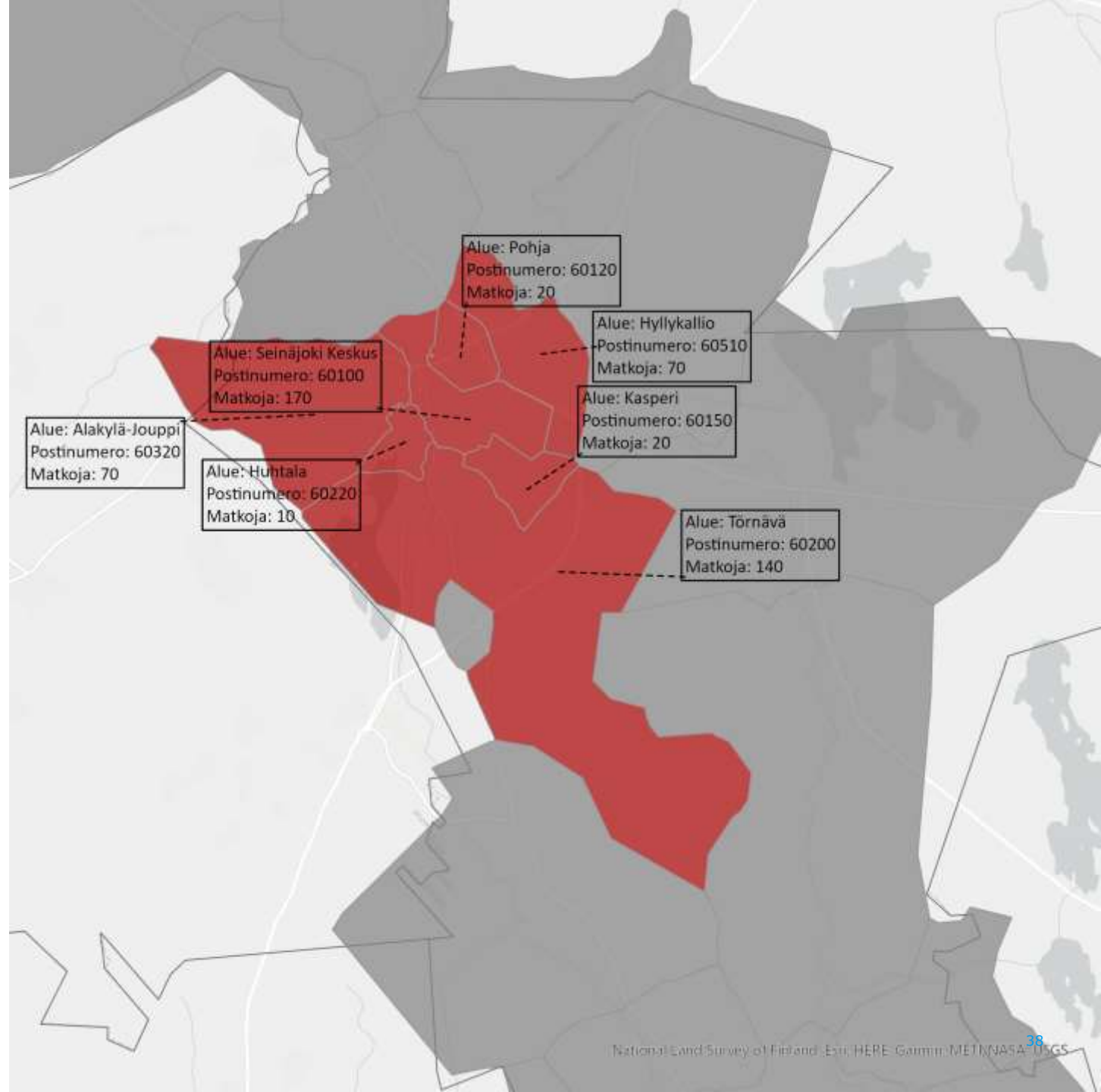

- Koko Seinäjoki yhteensä 820
- Seinäjoen kantakaupungin postinumeroalueet yhteensä 650
- Seinäjoen kantakaupungista Tuuriin suuntautuu 80% Seinäjoelta tulevista matkoista
- Seinäjoelta Tuuriin matkustavissa siis suurilta osin paikkakuntalaisia tai keskustassa matkailevia.

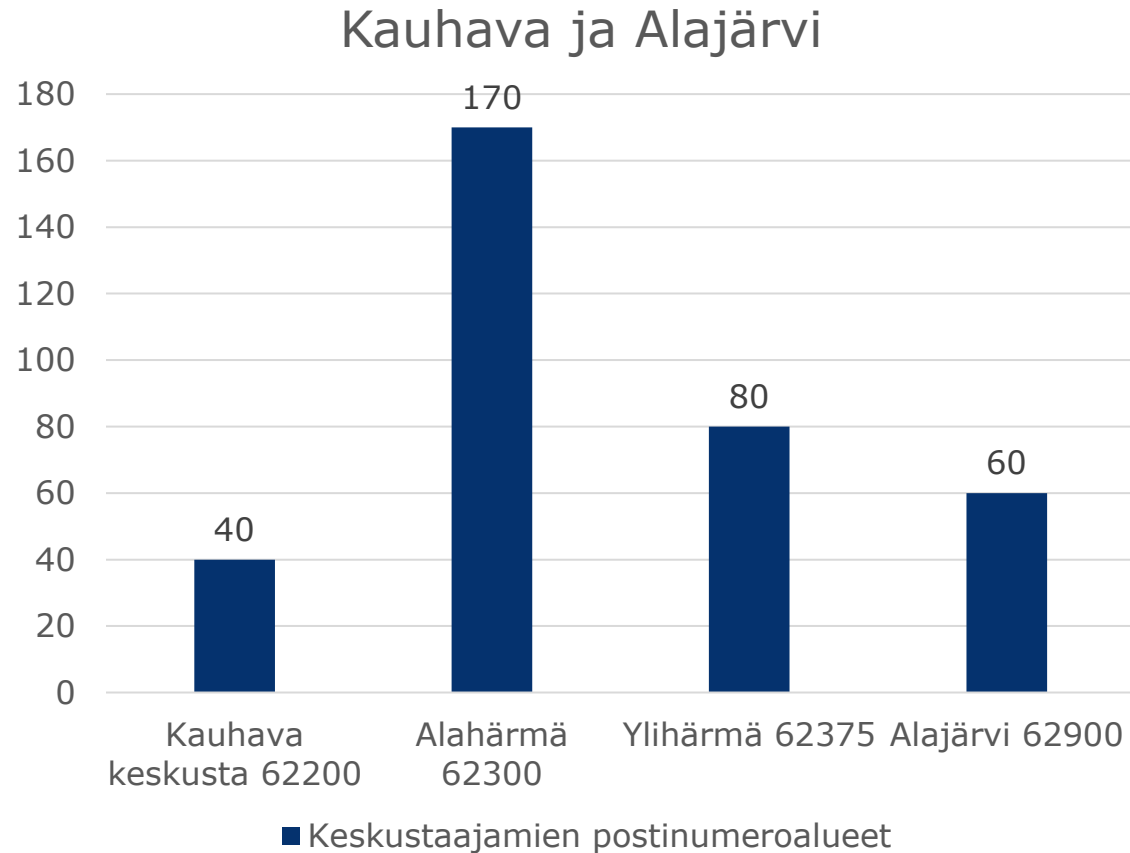
Seinäjoki

- Matkojen määrät Tuuriin Seinäjoen kantakaupungista alueittain kartalla

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2021

Heinäkuu (viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo viikonlopusta

• **Kauhava**

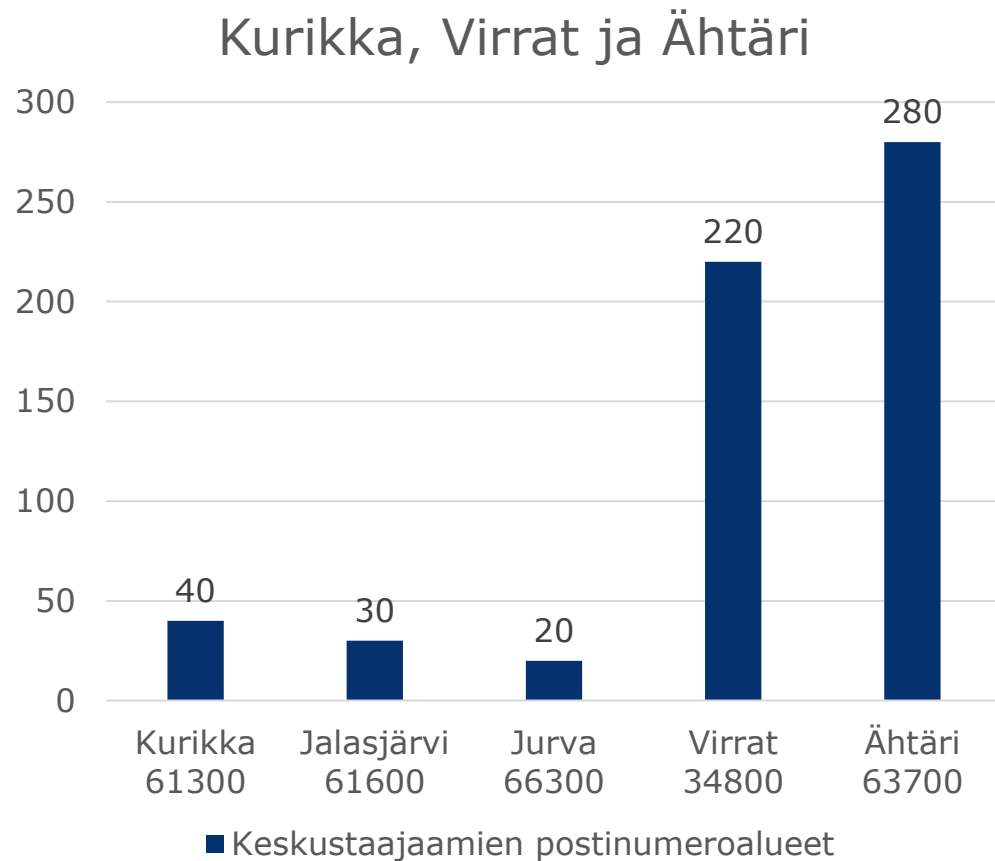
- Koko Kauhavan alueelta 440 matkaa
- Keskustaajamien postinumeroalueilta 289 matkaa
- Keskustaajamista Tuuriin suuntautuu 66% Kauhavalta tulevista matkoista
- Alahärmän huvipuistosta Tuuriin suuntautuvat matkat näkyvät selvästi suhteessa muuhun Kauhavaan

• **Alajärvi**

- Koko Alajärven alueelta 240 matkaa
- Keskustaajaman postinumeroalueelta 60 matkaa
- Keskustaajamasta Tuuriin suuntautuu 24% Alajärveltä tulevista matkoista
- Alajärveltä Tuuriin matkustavissa näkynee siis merkittävässä osassa kunnan kesämökkeilijät

Tuuriin (63610) saapuvat matkat 2021

Heinäkuu (viikot 28–29), 12.–25.7. keskiarvo viikonlopusta

- **Kurikka**

- Koko Kurikan alueelta 210 matkaa
- Keskustaajamien postinumeroalueilta 92 matkaa
- Keskustaajamista Tuuriin suuntautuu 43% Kurikasta tulevista matkoista
- Kurikasta Tuuriin matkustavissa näkynee myös alueen mökkeilijät

- **Virrat**

- Koko Virtojen alueelta 400 matkaa
- Keskustaajaman alueelta 220 matkaa
- Keskustaajamasta Tuuriin suuntautuu 54% Virroilta tulevista matkoista
- Koska Virtojen keskustaajaman postinumeroalue on niin ikään kesämökkkeilijöiden suosimaa aluetta, Virtojen matkoissa näkynee myös kesämökkkeilijöiden tekemät matkat

- **Ähtäri**

- Koko Ähtärin alueelta 950 matkaa
- Keskustaajaman alueelta 280 matkaa
- Ähtäri Zoon alueelta 330 matkaa
- Keskustaajamasta Tuuriin suuntautuu 30%, Zoosta Tuuriin suuntautuu 35% ja muualta Ähtäristä Tuuriin suuntautuu 35% Ähtäristä tulevista matkoista
- Matkoissa näkynee siis myös alueen kesämökkkeilijöiden tekemät matkat

Yhteenveto datatarkasteluista

- Arkipäivän vierailijoiden kesälomaviikoilla vaihteli vähän datan perusteella.
- Ähtäri Zoossa oli suurempi vaihtelevuus kuin Tuurin kyläkaupassa, jonka kävijämäärä vaihteli hyvin vähän.
- **Data-analyysi osoittaa turistien vierailevan useissa kohteissa Etelä-Pohjanmaalla.**
  - Datan perusteella Kauhavan osuus on selvästi suurempi Tuurissa kuin Ähtäri Zoossa. Kauhavalla sijaitsee huvipuisto Powerpark. Oletettavasti Kauhavan poikkeuksellisen suuri osuus Tuurin vierailijoista on turisteja, jotka vierailevat molemmissa kohteissa.
- Seinäjoen osuus on suurin molemmissa kohteissa Alavuden ja Ähtärin jälkeen. Seinäjoen osuus on noin 4-5 % kaikista vierailijoista.

	Tuurin kyläkauppa	Ähtäri Zoo
Kävijöitä arkipäivänä datan perusteella kesälomaviikoilla 28-29	19 600 – 20 300	5 100-5 900
Maakunnan ulkopuoliset kunnat	2/3 osaa (2021)	4/5 (2021)
Suurten kaupunkien osuus	Pienempi osuus kuin Ähtäri Zoossa, mutta määrällisesti paljon suurempi	Suurempi osuus kuin Tuurissa, mutta määrällisesti pienempi
Maakunnan sisäisten vierailijoiden osuus	Noin kolmannes (2021)	Noin viidennes (2021)

A photograph of a man and a woman sitting in the front of a light blue car. The driver's side door is open, and the man is leaning out of it. The woman is in the driver's seat, wearing a yellow shirt. The background shows a residential area with red and blue buildings. A semi-transparent white banner is overlaid across the middle of the image.

Matkaketjujen haasteet

Kestävän matkaketjujen nykytilaa ja potentiaalia Alavuden ja Ähtärin alueilla

Osana projektin lähtötilakartoitusta tehtiin neljän keskeisen yrityksen haastattelut, joiden perusteella tunnistettiin seuraavat potentiaalit:

- **Seisakkeiden sijainnit välittömästi** matkailukohteiden läheisyydessä luo merkittävän potentiaalin kestävien matkaketjujen hyödyntämiselle ja sitä myötä sujuvoittamiselle
- Vaikka junalla saapuvien määrä tällä hetkellä pieni koko kävijämäärästä, junaliikenteen hyödyntämisessä **näkevät kaikki haastatellut yritykset potentiaalia**
- Tuurin kauppakylän välittömässä läheisyydessä on helppo liittyntä ulkoilureitistöille ja kevyen liikenteen väylä kaupunkikeskustaan
- Tapahtumien ja sesonkien aikaan **yhteistyö alueella liikkumiseen**, karavaanarialueen matkailijat potentiaalinen kohteiden välisen liikkumisen kohderyhmä
- Sujuvat matkaketjut mahdollistaisivat myös maakunnan palveluiden kokemisen laajemmin, esim. Kauhavan Powerpark. **Data-analyysien perusteella huomattava osa Tuurin kauppakylän turisteista vierailee myös Powerparkissa.**
- Nykyisellään autolla saapuvien määrä on niin suuri, että matkaketjujen sujuvoittamisella potentiaali päästöjen vähentämiseen on myös merkittävä.
- Bensan hinnan nousu vauhdittaa julkisen liikenteen käytön ja sähköautoilun lisääntymistä. Erityisesti kaukojunaliikenteen suosio nousi uusiin ennätyksiin Suomessa kesällä 2022.

Haasteet kootusti

- Alavuden ja Ähtärin seudulla liikkumisessa tukeudutaan pitkälti **omaan autoon** – sekä arkiliikkumisessa että matkailussa
- Julkista liikennettä on tarjolla niukasti eikä olemassa olevat **yhteydet vastaa matkailijoiden tarpeeseen**
- **Junavuorojen lisääminen** on haastavaa aikatauluteknisistä ja kalustoihin liittyvistä syistä johtuen
- Markkinalähtöisen linja-autoliikenteen lippuhintoja on vaikeaa saada kilpailukykyiseksi junaliikenteelle, jonka kustannuksia kompensoidaan valtionrahoitteisesti hyvin voimakkaasti
- Ähtäriin ja Alavudelle pääsee junalla, mutta matkailijoiden keskuudessa niitä **ei tunnisteta junalla saavutettaviksi kohteiksi**
- Ilman omaa autoa alueelle saapuvan on tärkeää päästä liikkumaan **myös alueen sisällä sujuvasti**
- **Yhteistyötä Ähtärin ja Alavuden matkailukohteiden** välisestä kuljetuspalvelusta on kokeiltu, mutta se ei löytänyt kohderyhmäänsä
- **Taksivuudistuksen** jälkeen kokemus taksipalveluiden saatavuudesta on heikentynyt

Tunnistettuja haasteita lapsiperheelle

Osana käyttäjälähtöistä suunnittelua tehtiin kevyt kyselykartoitus keskeisen kohderyhmän eli kotimaisen lomaa suunnittelevan lapsiperheen näkökulmasta. Vastauksissa tunnistettiin käytännön havaintoja ja tarpeita, joita lapsiperheiden vanhemmille heräsi, kun he pohtivat Alavusta ja Ähtäriä junalla tehtävän lomamatkan kohteena.

Lasten kanssa matkustaessa mukana on myös rattaita, harrastusvälineitä ja muita tavaroita

Muuttuvat sääolot ja muut joihin ei voi itse matkustaja vaikuttaa
Joustavuus tilanteessa, jos tulee muutoksia suunnitelmiin

Palveluiden löydettävyys kohteissa edellytys niiden käytölle

Pitkät välimatkat luovat palvelutarpeita myös matkoille

Tunnistettuja haasteita lapsiperheelle

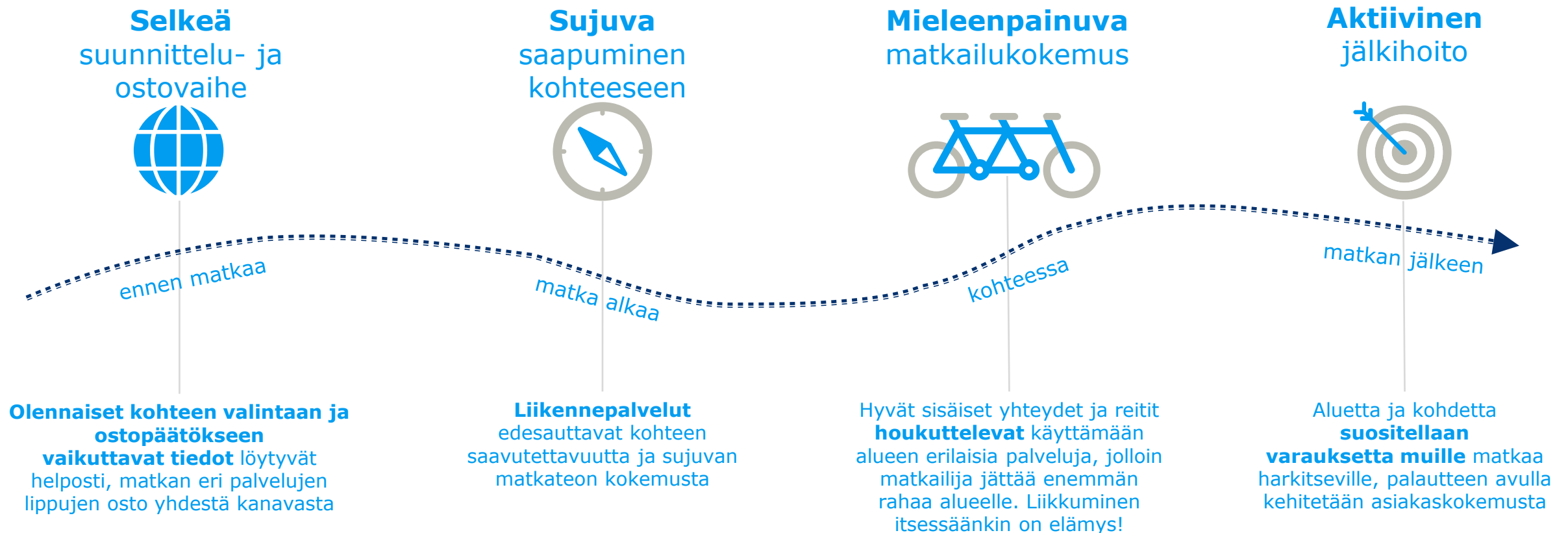
Käyttäjäkyselystä saatuja näkemyksiä

- // *Saksan malliin, eli järjestetyillä hop on hop off -reiteillä suosittujen kohteiden välillä.*
- // *Vaikeus löytää tietoa tarjolla olevista yhteyksistä/matkaketjuista, informaation puute.*
- // **Matkatavaroiden säilytysmahdollisuus** ja kuljettamisen helppous, **pyörän kuljettamisen helpottaminen joukkoliikennevälineissä.**
- // *Mielestäni matkailukohteissa voisi näkyvämmiin markkinoida heidän vuokra-ajoneuvotarjontaa. Esim. Ähtäristä majoituspaikasta olisi mahdollisuus lainata sähköpyörä tai -auto, jolla tutkiskella omaan tahtiin lähiympäristöä.*
- // *Pitkät välimatkat voivat olla haaste. Toisaalta olisi mukavaa päästä perheen kanssa yhdessä junaa käyttäenkin. Lapsi tykkäisi varmasti.*

Matkailijan palvelupolun jäsentäminen

Palvelupolku-ajattelulla voidaan havainnollistaa kaikki kosketuspisteet/ palvelutarpeet matkailijan polulla ja tunnistaa kriittiset pisteet.

Kestävien matkaketjujen potentiaali kulkumuodoittain

	Junaliikenne	Reitti- liikenne (Bussit)	Charter- ja tilausajot	Pyörä- Liikenne	Vaihto- ja liityntä- pysäkit	Lippu-, maksu- ja informaatio- järjestelmät ja uudet liikkumispalvelut
Ulkoiset yhteydet	- Kaupunkien alueella viisi asemaa/seisaketta - Kiskobussiliikenne Seinäjoki-Haapamäki-Jyväskylä - Seinäjoen asemalla yli 3 miljoonaa junamatkustajaa v. 2019	- Vt 18 - Kt 66 - Matkailukohteiden välinen saavutettavuus	Charter- ja tilausajojen nykytila ja potentiaali esimerkiksi Seinäjoen asemalta	- Pyörien kuljettamismahdollis uudet juna- ja bussiliikenteessä - Pitkämatkainen pyörämatkailu	- Juna-asemien ja seisakkeiden saavutettavuus ja liityntäpysäköinti (myös Seinäjoki) - Kaukoliikennepysäkit (mm. valtatiellä 18 ja kt 66)	- Joukkoliikennelippujen integrointi tapahtumiin ja matkailukohteisiin - Last mile -ratkaisut - Kutsuohjattu liikenne - Taksit
Sisäiset yhteydet	Kiskobussiliikenteen täysimääräisen potentiaalin hyödyntäminen	- Vt 18 - Matkailukohteiden välinen saavutettavuus	- Matkailukohteiden välinen saavutettavuus - Hop On ja Hop Off liikenne Alavuden ja Ähtärin kaupunkien välillä - Shuttle eli sukkulabussi matkailukohteiden ja majoituskohteiden välillä	- Pyöräilymatkailun potentiaali alueen sisällä - Pyörien vuokraus	Juna-asemien ja seisakkeiden saavutettavuus ja liityntäpysäköinti	- Joukkoliikennelippujen tai pyöränvuokrauksen integrointi matkailukohteisiin - Kutsuohjattu liikenne (majoituskohteista kohteisiin) - Yhteiskäyttöpalvelut - Taksit

A blurred background image of a man and a woman smiling and looking at a smartphone together outdoors. The man is on the left, wearing a light blue shirt, and the woman is on the right, wearing a striped shirt. They are both looking down at a phone held by the woman. The background shows green trees and a building.

Kohderyhmät

Hankkeen lähtökohtana on asiakaslähtöisyys. Jotta matkailijoiden tarpeet tulevat huomioduksi, laadittiin keskeisimmistä asiakaskohderyhmistä matkailijaprofiilit.

Profiilit perustuivat lähtöhaastatteluihin, Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvitykseen (SeAMK 2021) sekä mobiilidatan kautta saatuun tietoon liikkumisesta. Profiilit käsiteltiin ohjausryhmän kanssa keskustellen ja niihin tehtiin kommenttien perusteella täsmennyksiä.

Profiileja hyödynnettiin ajatusten herättelijänä ensimmäisessä työpajassa. Lisäksi hankkeen aikana eri vaiheita on peilattu profiilikortteihin, jotta varmistetaan keskeisten ja tärkeimpien asiakaskohderyhmien näkökulma kehittämissuunnitelmaa tehdessä.

Otteita matkailijaselvityksestä

Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvitys 2021 (SeAMK)

Matkailijat tulivat Etelä-Pohjanmaalle tyypillisesti maakunnan tarjoamien **perhematkailu- ja ostosmahdollisuuksien** sekä **vetovoimaisten käyntikohteiden** (esim. Ähtärin eläinpuisto ja PowerPark) **houkuttelemina**. Monella matkailijalla matkan taustalla oleviin syihin kuuluivat Etelä-Pohjanmaalla asuvat sukulaiset, joiden tapaaminen usein yhdistetään muihin loma-aktiviteetteihin joko Etelä-Pohjanmaan sisällä tai useita kohteita sisältävänä kiertomatkana. Matkailijoiden suosimiin aktiviteetteihin kuuluivat usein myös **ulkoilma-aktiviteetit**.

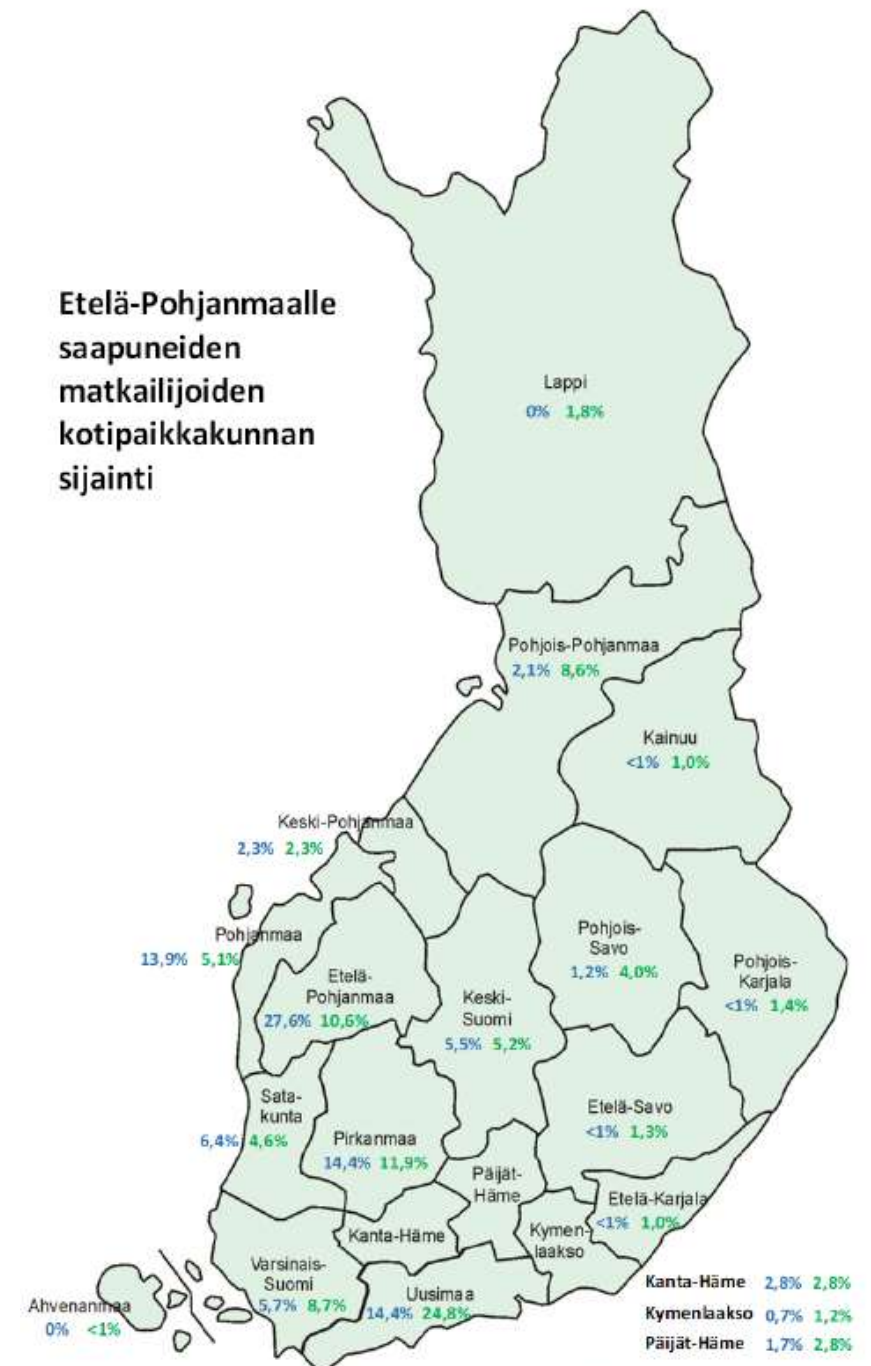
"On kuin oltais kylässä tutuilla."

"Koska nähtävää tuntui olevan liian vähän, suosittelisin koostamaan eri kunnille esim. päivän vierailukohde -tyyppisiä **valmiiksi suunniteltuja reittejä**. Koska välimatkat ovat pitkiä, helpottaisi se myös oman ajoreitin suunnittelua ja kohteissa vierailua..."

"Kyllähän se on kokonaisuus eli aakeus ja laakeus sekä sen tuoma sielunrauha. Outoa, mutta rakastettavaa sakkia, suoraa ja avointa."

Majoitusmahdollisuuksia oli huonosti tarjolla! Myös hyviä ruokapaikkoja oli vaikea löytää.

Etelä-Pohjanmaalle
saapuneiden
matkailijoiden
kotipaikkakunnan
sijainti

Talvimatkailijat (n=749) Kesämatkailijat (n=2448)

Otteita matkailijaselvityksestä

Etelä-Pohjanmaan matkailijaselvitys 2021 (SeAMK)

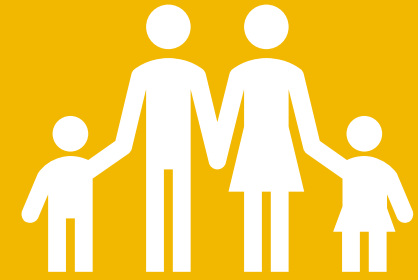

Kuva SeAMK matkailijaselvityksestä 2021.

- Pääsääntöisesti matkailijat olivat Etelä-Pohjanmaalla vapaa-ajanmatkalla.
- Matkaseurueessa oli pääsääntöisesti mukana läheisiä omasta perheestä ja kulkuvälineenä oli henkilöauto.
- Yli puolella matkailijoista oli mukana matkaseurueessa alle 18-vuotiaita lapsia.

Lapsiperhe Tampereelta

SAAPUMINEN

- Junalla
- Ähtärin seisake

VIIPYMINEN

3 päivää

MOTIIVIT JA TOIMINNOT

- Perheen kanssa yhdessäolo
- Eläimet ja eväsretkeily
- Luontokokemukset, luonnon tarkkailu ja maisemat

PALVELUTARPEET

- Helppous liikkumisessa, pyörä/välinevuokraus, kulkeminen esim. ruokakauppaan

PALVELUPOTENTIAALI

- Myös maksulliset liikkumispalvelut

Seniori pariskunta Jyväskylästä

SAAPUMINEN

- Junalla
- Tuurin seisakkeelle

VIIPYMINEN

- 1 yö

MOTIIVIT JA TOIMINNOT

- Ostokset, rentoutuminen
- Maaseutuidylli

PALVELUTARPEET

- Majoitus, ruoka, liikkuminen alueella

PALVELUPOTENTIAALI

- Lisäyöt
- Tapahtumat, kulttuuri

Pariskunta Pääkaupunkiseudulta

SAAPUMINEN

- Julkisilla jos pääsee, muuten sähköautolla

VIIPYMINEN

1-2 yötä

MOTIIVIT JA TOIMINNOT

- Matkalla Kalajoelle, haluaa matkalla pysähtyä kiinnostaviin kohteisiin
- Erikoismajoitus (esim. junavaunumajoitus), aktiviteetit

PALVELUTARPEET

- Majoitus, ruoka ja juoma, sähköauton lataus

PALVELUPOTENTIAALI

- Spontaanit herätteet esim. elämysaktiviteetit

Ruotsalainen lapsiperhe

SAAPUMINEN

- Uumajasta laivalla Vaasaan

VIIPYMINEN

-1 viikko

MOTIIVIT JA TOIMINNOT

- Powerpark ja Pandat

PALVELUTARPEET

- Etsivät muutakin tekemistä, esimerkiksi Tuurin elämykset

PALVELUPOTENTIAALI

- Kaikille perheenjäsenille jotain omiin kiinnostuksen kohteisiin

A woman with blonde hair, wearing a blue and white checkered shirt, is smiling and looking out of a train window. The view outside the window shows a lush green landscape with trees and hills under a bright sky. The interior of the train is visible, showing warm lighting and a modern design.

Kehittämiskonseptit

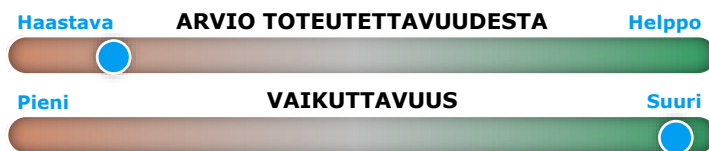
Osallistavan työpajatyöskentelyn tuotoksena on määritelty kehittämiskonseptit.

Junayhteyksien lisääminen

Kesän matkailusesongin aikaan matkailija pääsee sujuvasti junalla Alavudelle ja Ähtäriin. Lisääntyneet junayhteydet vastaavat lomalaisen tarpeisiin eikä Seinäjoella tarvitse odottaa jatkoyhteyttä pitkään.

Lisääntyneet junavuorot tekevät junalla saapumisesta nykyistä houkuttelevamman vaihtoehdon matkailijoille.

Elämysten ja kuljetusten paketointi

Alavudella ja Ähtärissä viihtyvät vierailijat löytävät erilaisia ohjelmapalveluita, joihin sisältyy myös kuljetus kohteeseen.

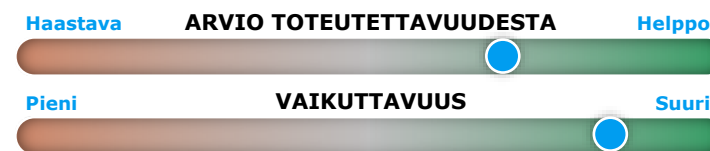
Elämyksiä voivat tarjota esimerkiksi hevostallit, maatilat tai käyntikohteet. Myös kuljetus itsessään voi olla elämys.

Junayhteyksien aikataulujen muutokset

Kesän matkailusesongin aikaan matkailija pääsee sujuvasti junalla Alavudelle ja Ähtäriin. Juna-aikataulut vastaavat lomalaisen tarpeisiin eikä Seinäjoella tarvitse odottaa jatkoyhteyttä pitkään.

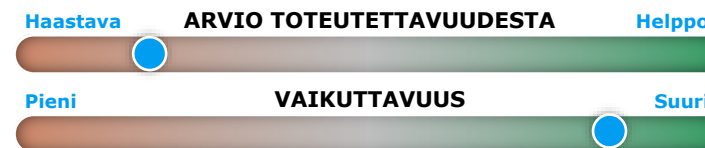
Junavuorojen aikataulujen muutokset tekevät junalla saapumisesta nykyistä houkuttelevamman vaihtoehdon matkailijoille.

Ostoliikenne Seinäjoki-Tuuri-Ähtäri Zoo, kytkeminen junavuoroihin

Seinäjoki on solmukohta, jonne matkailija pääsee sujuvasti. Siitä eteenpäin matka taittuu kätevästi junavuoroihin kytketyllä linja-autoliikenteellä.

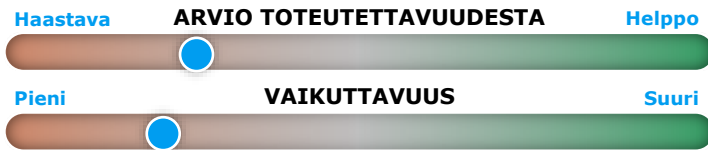
Linja-autovuoroja tuodaan vilkkaimpaan sesonkiin.

Yhteiskäyttöautopalvelu (ei vertausvuokraus)

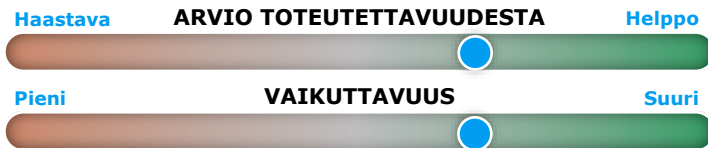
Matkailija, joka saapuu ilman omaa autoa Ähtäriin ja Alavudelle, voi liikkua alueella yhteiskäyttöautolla. Auton saa käyttöön muutamaksi tunniksi tai useammaksi päiväksi ja varaus onnistuu mobiilisovelluksella. Yhteiskäyttöauto mahdollistaa myös vierailun lähialueiden kohteissa, mikä pidentää viipymää alueella.

Polkupyörävuokraus, kaupunkipyörät

Kun matkailija saapuu junalla seisakkeelle, hän voi vuokrata pyörän ja jatkaa matkaa sillä. Vuokrattavat pyörät palvelevat myös autolla ja etenkin matkailuautolla alueelle saapuvia.

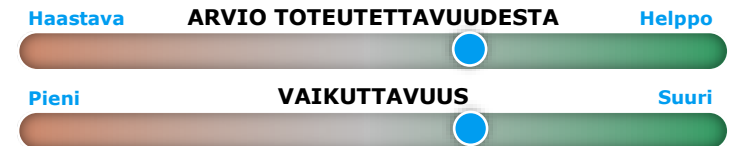
Pyörät löytyvät keskeisimmistä solmukohdista ja etukäteen on mahdollista varata myös taakkapyörä tai peräkärry lapsille.

Taksiyrittäjien yhteistyöverkosto (takuupalveluajat)

Sekä matkailija että asukas löytävät helposti tiedon, mistä numerosta tai mistä applikaatiosta voi tilata taksin. Taksiyrittäjät yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa määrittelevät takuupalveluajat, joiden aikana taksit vuorotellen päivystävät.

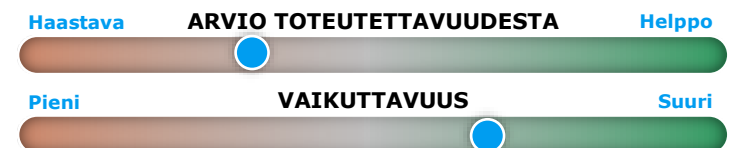
Taksit palvelevat erityisesti tapahtumien aikaan myös alueelle omalla autolla tai matkailuautolla tulleita.

Liikennepalveluiden ja yritysten yhteistyö (päiväretket)

Päiväretket ovat helppo tapa tutustua alueen kiinnostaviin kohteisiin. Retkiä tarjotaan viikko-ohjelmatyypisesti. Retkillä on eri teemoja: taidekierroksella vierailla taidekeskuksissa ja ostoskierroksella alueen yritysten tehtaanmyymälöissä.

Päiväretket palvelevat kaikkia alueen matkailijoita saapumistavasta riippumatta.

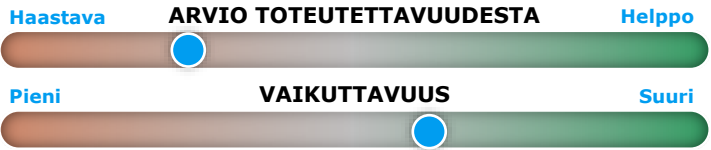

Oma kutsuliikennemalli

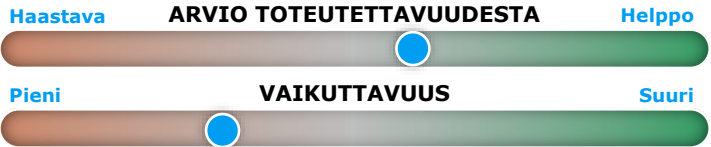
Matkailuyritysten asiakkaila on sesonkiaikaan mahdollisuus kutsua kyyti kohteisiin Alavuden ja Ähtärin kuntien sisällä. Taksi tai tilataksi tulee noutamaan asiakkaan majoituspaikasta.

Matkailuyrittäjät ovat tehneet sopimustaksityyppisen yhteistyösopimuksen taksiliikennöitsijän kanssa. Molempia hyödyttävä ja uudentyyppinen liiketoimintamalli.

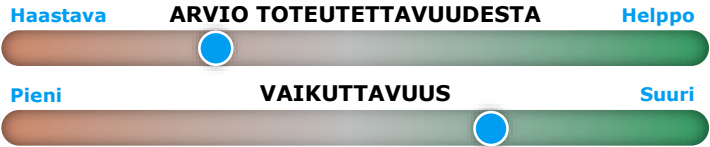
Asemien ja kulkureittien parantaminen

Matkailija kokee junalla saapuessaan fyysisen ympäristön siistiksi ja miellyttäväksi. Keinoja siihen on asemien pysäkkivarusteluiden, ilmeen ja näkyvyyden parantaminen. Lisäksi kulkureittien sekä opasteiden parantaminen.

Elämyskuljetus

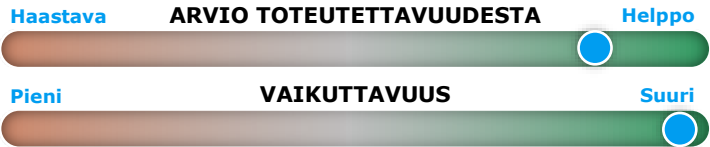
Lyhyillä välimatkoilla sesonkiaikaan, esimerkiksi Ähtäri Zoossa junaseisakkeen ja eläinpuiston välillä kulkee hauska elämyksellinen kuljetuspalvelu.

Yhteinen viestintä sujuvasta saapumisesta ja liikkumisesta

Matkailijan on helppo löytää tieto saapumisesta ja alueella liikkumisesta ilman autoa. Tavoitteena on yhteinen malli, jolla toimijat viestivät saavutettavuudesta.

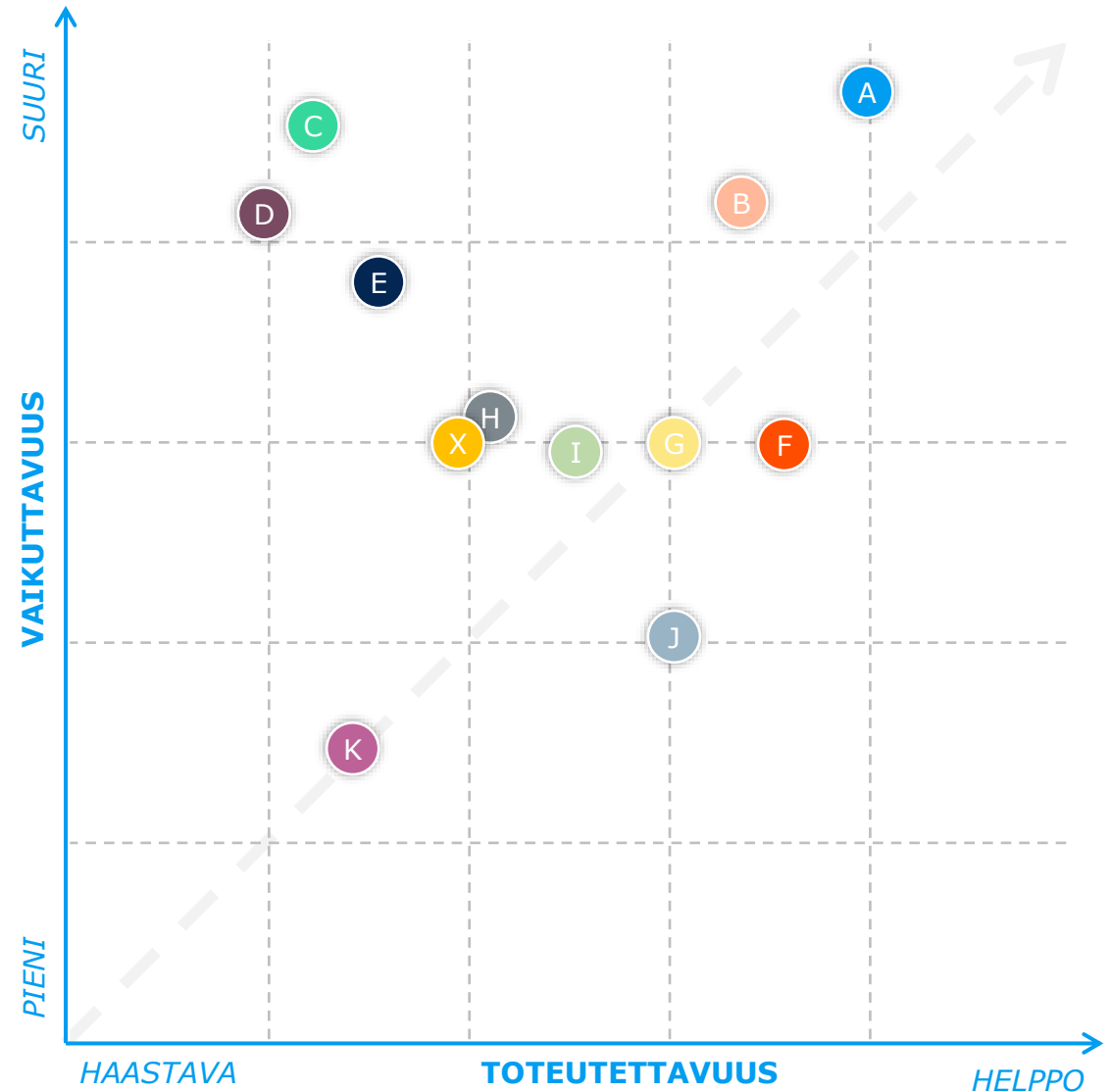
Tulevaisuudessa yhä useampi tietää, että Alavudelle ja Ähtäriin pääsee julkisilla kulkuvälineillä. Tavoitteena on myös yleisesti positiivinen suhtautuminen ja tervetulleeksi toivottaminen ilman autoa saapuville.

Toimenpiteiden merkittävyys

VAIKUTTAVUUS-TOTEUTETTAVUUS

- A Yhteinen viestintä:** sujuva saapuminen ja liikkuminen
- B Junayhteyksien aikataulujen muutokset** (etenkin Seinäjoen yhteyksiin sopiviksi)
- C Junayhteyksien lisääminen**
- D Ostoliikenne (bussiyhteydet Seinäjoelle)** kytkettynä junavuoroihin
- E Taksiryttäjien yhteistyöverkosto**
- F Elämyskuljetus**
- G Polkupyörävuokraus, kaupunkipyörät**
- H Elämysten ja kuljetusten paketointi**
- I Oma kutsuliikennemalli**
- X Päiväretket:** Liikennepalveluiden ja yritysten yhteistyö
- J Asemien ja kulkureittien parantaminen**
- K Yhteiskäyttöautopalvelu**

Kärkitoimenpiteet

Yhteistyö

Paikallisten toimijoiden yhteistyö on merkittävää matkaketjujen kehittämisen ja alueella liikkumisen kannalta.

- Yhteisen viestinnän avulla matkailija löytää helposti vaihtoehdot saapua alueelle ja liikkua sen sisällä. Tavoitteena on yhteinen malli, jolla toimijat nostavat kestävä tavan saapua esiin kohteen kilpailukykytekijänä.
- Taksiryttäjät yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa sopivat paikallisia ratkaisuja, joilla voidaan parantaa asiakkaiden kokemaa taksipalvelun laatua.

Yhteistyön lisääminen on kustannustehokas ja alueen toimijoiden omissa käsissä oleva tapa vaikuttaa alueen matkaketjuihin.

Saapuminen

Saapuminen julkisilla välineillä tulisi olla mahdollisimman helppoa ja sujuvaa.

- Junayhteyksien aikataulujen tulee olla sopivat Seinäjoen yhteyksiin, joita voidaan tukea myös ostoliikenteellä.
- Junavuorojen tarjonta tulee olla riittävällä tasolla.

Asiakkaan kokemus

Saavutettavuuden kehittämisessä otetaan keskiöön asiakkaan kokemus. Saapumisen sujuvoittamiseksi tarjotaan palveluita, jotka ovat helposti ostettavissa varauksen yhteydessä.

- Matkailuyritykset voivat tarjota nouto- tai kuljetuspalveluita lisätuotteena. Etukäteistilauksesta junaseisakkeelle voidaan tuoda esimerkiksi taakkapyörä.
- Tuuri ja Ähtärin eläinpuisto tunnetaan elämyskohteina, joten siirtymät alueella voivat täydentää elämyksen. Viimeinen siirtymä junaseisakkeelta kohteeseen voisi tapahtua vaikkapa safariautolla tai muulla elämyksellisellä tavalla.

Tiekartta kärkitoimenpiteisiin

	2022 aikana	1-6/2023	7-12/2023	1-6/2024	7-12/2024 →
Yhteinen viestintä: sujuva saapuminen ja liikkuminen Taksiyrittäjien yhteistyöverkosto	1. Kartoitetaan potentiaaliset toimijat ja kumppanit (esim. paikalliset yritykset, kohteet, viranomaiset sekä operaattorit)	Yhteisen sanoituksen muodostaminen. Visit-organisaation materiaalituotanto. Tarkennetaan toimintamallia	Tiedon jakaminen kanavissa. Tiedon dynaaminen päivittäminen. Mahdollinen palvelun käyttöönotto	Sanoituksen ja toimintamallin kehittäminen. Palvelun kehittäminen käytännön kokemusten perusteella	Tiedon jakaminen kanavissa. Tiedon dynaaminen päivittäminen.
Junayhteysien aikataulujen muutokset Junayhteysien lisääminen Ostoliikenne Seinäjoki-Tuuri-Ähtäri Zoo, kytkeminen junavuoroihin	2. Kontaktointipuhelut toimijoille ja kumppaneille: (Onko mahdollista ja minkälaisina näkevät toimintaedellytykset? Kiinnostus yhteistyöhön? Alustavat valmiudet osallistua?) 3. Arvioidaan konseptin toteuttamisen edellytykset: (esim. Päätös edistämisestä "Go/No-Go", tarvittavien henkilöiden resursointi, taloudellisten raamien alustava selvitys, aikataulun tarkentaminen)	Neuvottelut ja selvitykset ostoliikenteen aikataulumuutoksista kesäkaudeksi LVM:n ja E-P liiton sekä Keski-Suomen liiton kanssa Neuvotteluiden käynnistäminen LVM:n ja E-P liiton sekä Keski-Suomen liiton kanssa lisäjunavuorojen saamiseksi rataosalle Ostoliikenteen tarkempi suunnittelu (vuorovälit, tiedotus, matkustajapotentiali)	Kesäkaudella 2023 ensimmäinen aikataulumuutosten kokeilu jo mahdollinen Aktiivisesti eri toimijoiden yhteistyöllä pyritään edistämään asiaa Päätös edetäänkö ostoliikenteen valmistelussa	Seurataan tuloksia ja edistetään aikataulumuutoksia niiden mukaisesti Jos edetään, ostoliikenteen rahoituksen selvitys	Tavoitteena aikataulujen kehittämisessä loma-ajat ympärivuotisesti Toteutusvuosi riippuu etenkin kaluston saatavuudesta Kun rahoitusmalli on selvillä, ostoliikenteen kilpailuttaminen
Elämyskuljetus		Tarkennetaan palvelun muoto ja valitaan toimija kuljetuksille.	Toteutetaan kevyt pilotointi	Toteutetaan kehittämistoimia	Palvelun käyttöönotto ja jatkuva seuranta

Tiekartta muihin toimenpiteisiin

	2022 aikana	1-6/2023	7-12/2023	1-6/2024	7-12/2024 →
Polkupyörä- vuokraus, kaupunkipyörät	1. Kartoitetaan potentiaaliset toimijat ja kumppanit (esim. paikalliset yritykset, kohteet, viranomaiset sekä operaattorit)	Kartoitetaan olemassa olevat pyöräparkit sekä toteutetaan mahdolliset tarvittavat infran kevyet kehittämistoimet	Toteutetaan kevyt pilotointi Investoidaan suuremmat infran kehittämistoimet	Operaattori laajentaa pyöräkantaa Toteutetaan infran suurempia kehittämistoimia	Palvelun käyttöönotto ja jatkuva seuranta
Oma kutsuliikennemalli	2. Kontaktointipuhelut toimijoille ja kumppaneille: (Onko mahdollista ja minkälaisina näkevät toimintaedellytykset? Kiinnostus yhteistyöhön? Alustavat valmiudet osallistua?)		Seurataan taksiyrittäjien yhteistyöverkoston vaikuttavuutta	Kehitetään toimintamallia ja luodaan edellytykset toiminnalle	Mahdollinen palvelun käyttöönotto
Päiväretket: Liikennepalveluiden ja yritysten yhteistyö		Valitaan liikennöitsijä ja kerätään paikallisista toimijoista verkosto kohteille. Paketoidaan päiväretket.	Pilotoidaan kesällä 2023 Doerz- alustalla sekä tarkennetaan toimintamallia pilotin tuloksien pohjalta	Toteutetaan tarvittavat palvelun kehittämistoimenpiteet (esim. järjestelmät, laajentaminen)	Palvelun käytön seuranta
Asemien ja kulkureittien parantaminen	3. Arvioidaan konseptin toteuttamisen edellytykset: (esim. Päätös edistämisestä "Go/No-Go", tarvittavien henkilöiden resursointi, taloudellisten raamien alustava selvitys, aikataulun tarkentaminen)	Toteutetaan arviointi nykytilasta ja laaditaan toimenpidesuunnitelma (kevyet ja raskaat toimet) yhteisen tahtotilan mukaan.	Toteutetaan kevyitä toimenpiteitä (esim. siisteys). Investoidaan suuremmat toimenpiteet ja tarkempi suunnittelu.	Suurempien toimenpiteiden toteutus ja käyttöönotto. Jatkuva kevyiden toimenpiteiden toteuttaminen.	Suurempien toimenpiteiden toteutus ja käyttöönotto. Jatkuva kevyiden toimenpiteiden toteuttaminen.
Yhteiskäyttö- autopalvelu		Tarkennetaan palvelun muoto. Valitaan mahdollinen operaattori ja kerätään verkosto palvelulle	Palvelun käyttöönotto operaattorin aikatauluilla		

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Saavutettavuuteen liittyvät kysymykset ovat yleensä koko matkailudestination toimijoiden yhteinen asia, jota kannattaa edistää yhteistyössä
- Saavutettavuudesta viestiminen on haaste monissa matkailukohteissa ympäri Suomea

Yhteinen viestintä sujuvasta saapumisesta ja liikkumisesta

Matkailijan on helppo löytää tieto saapumisesta ja alueella liikkumisesta ilman autoa. Tavoitteena on yhteinen malli, jolla toimijat viestivät saavutettavuudesta.

Tulevaisuudessa yhä useampi tietää, että Alavudelle ja Ähtäriin pääsee julkisilla kulkuvälineillä. Tavoitteena on myös yleisesti positiivinen suhtautuminen ja tervetulleeksi toivottaminen ilman autoa saapuville.

Roolit:

- Visit Alavus/Fasadi sekä Visit Ähtäri koordinoi ja operoi
- Vaikuttavuutta viestintään Visit Lakeus – yhteistyön kautta
- Alueen matkailuyrittäjät yhteistyökumppaneina

Rahoitus:

- Visit-organisaatio / kaupunki edistää yhteisviestintää osana viestintätöitä
- Matkailun kehittämishankkeet

Arvio toteutettavuudesta:

- Ei vaadi isoja rahallisia investointeja, voidaan tehdä pitkälti yhteistyönä osana viestinnän kehittämistä
- Haasteena viestinnän jalkauttaminen kaikille toimijoille

Vaikuttavuus:

- Viestinnän avulla tuodaan houkuttelevasti esiin saavutettavuus sujuvana matkaketjuna
- Viestinnällä vaikutetaan imagoon Ähtäristä ja Alavudesta kestävästi saavutettavana kohteena

Ehdotus seuraavista askelista:

- Kytkeminen Visit Lakeuden viestintään ja Lakeudelle –kampanjointiin, esimerkiksi teemalla ”Kestävästi Lakeudelle”

Junayhteyksien aikataulujen muutokset

Kesän matkailusesongin aikaan matkailija pääsee sujuvasti junalla Alavudelle ja Ähtäriin. Juna-aikataulut vastaavat lomalaisen tarpeisiin eikä Seinäjoella tarvitse odottaa jatkoyhteyttä pitkään.

Aikataulujen muutokset kesäajalle tekevät junalla saapumisesta nykyistä huomattavasti houkuttelevamman vaihtoehdon matkailijoille.

Roolit:

- Alavus, Ähtäri ja Etelä-Pohjanmaan liitto sekä Keski-Suomen liitto keskustelevat LVM:n kanssa ostoliikenteen (henkilöjunaliikenne Seinäjoki-Haapamäki) aikataulujen muutostarpeista kesäajalle.
- LVM ostaa ostoliikenteen ja voi muuttaa tilaamansa junaliikenteen aikatauluja

Rahoitus:

- **Aikataulujen muutos ei vaadi lisärahoitusta**

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Erityisesti radan varressa sijaitseviin matkailukohteisiin, joista pendelöidään junalla töihin lähikaupunkiin

Arvio toteutettavuudesta:

- Ostoliikenteen aikataulumuutokset kesäkaudeksi on VR:n mukaan mahdollista, jos liikenteen ostaja LVM, niin päättää.

Vaikuttavuus:

Ehdotus seuraavista askelista:

- Neuvotteluiden käynnistäminen ostoliikenteen aikataulumuutoksista kesäkaudeksi LVM:n ja E-P liiton sekä Keski-Suomen liiton kanssa

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Erityisesti radan varressa sijaitseviin matkailukohteisiin, joista pendelöidään junalla töihin lähikaupunkiin

Junavuorojen lisääminen

Kesän matkailusesongin aikaan matkailija pääsee sujuvasti junalla Alavudelle ja Ähtäriin. Lisääntyneet junavuorot vastaavat lomalaisen tarpeisiin eikä Seinäjoella tarvitse odottaa jatkoyhteyttä pitkään.

Lisääntyneet junavuorot (ja aikataulujen muutokset) kesäajalle tekevät junalla saapumisesta nykyistä huomattavasti houkuttelevamman vaihtoehdon matkailijoille.

Roolit:

- Alavus, Ähtäri ja Etelä-Pohjanmaan liitto sekä Keski-Suomen liitto keskustelevat LVM:n kanssa ostoliikenteen (henkilöjunaliikenne Seinäjoki-Haapamäki) lisäämistarpeista kesäajalle
- LVM ostaa ostoliikenteen ja voi lisätä tilaamaansa junaliikennettä

Rahoitus:

- Lisävuorot vaativat lisärahoitusta LVM:ltä

Arvio toteutettavuudesta:

- Junavuorojen kasvattaminen on mahdollista 2-3 vuoden päästä, kun kiskobusseja vapautuu muilta ratayhteyksiltä.

Vaikuttavuus:

Ehdotus seuraavista askelista:

- Neuvotteluiden käynnistäminen LVM:n ja E-P liiton sekä Keski-Suomen liiton kanssa lisäjunavuorojen saamiseksi rataosalle

Ostoliikenne Seinäjoki-Tuuri-Ähtäri Zoo, kytkeminen junavuoroihin

Seinäjoki on valtakunnallinen solmukohta, jonne matkailija pääsee sujuvasti ja erittäin nopeasti junalla. Siitä eteenpäin matka taittuu kätevästi junavuoroihin kytketyllä linja-autoliikenteellä.

Linja-autovuoroja vilkkaimpaan sesonkiin (kesä/talvilomaviikot).

Roolit:

- Julkinen organisaatio (kaupunki, kehitysyhtiö) voi kilpailuttaa kuljetuspalvelun
- kuljetusyritys operoi: kuljetusyritys joka järjestää kuljetukset

Rahoitus:

- Palvelun lanseeraus saattaa vaatia erillistä tukea kuljetusyritykselle kohdekaupungeilta tai matkailuyrittäjiltä. Haasteena on markkinaehtoiselle
- Palvelun vakiintuessa käyttäjien määrä saattaa riittää markkinaehtoiseen palveluun

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Erityisesti alueille jonne tulee junavuoroja liian harvasti tarpeeseen nähden tai junayhteys ei ole matkailukohteeseen asti. Esimerkiksi Kalajoen särkät.

Arvio toteutettavuudesta:

- Haasteena on markkinaehtoiselle bussiliikenteelle on voimakkaasti tuettu ostojunaliikenne

Vaikuttavuus:

Ehdotus seuraavista askelista:

- Ostoliikenteen tarkempi suunnittelu (vuorovälit, tiedotus, matkustajapotentiaali)
- Ostoliikenteen rahoittajien keruu
- Ostoliikenteen kilpailuttaminen

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Valtakunnallinen taksiuudistus on muuttanut taksiyrittäjien toimintaympäristöä merkittävästi. Tarvetta uusille toimintamalleille on laajasti ympäri Suomea.

Taksiyrittäjien yhteistyöverkosto (takuupalveluajat)

Sekä matkailija että asukas löytävät helposti tiedon, mistä numerosta tai mistä applikaatiosta voi tilata taksin. Taksiyrittäjät yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa määrittelevät takuupalveluajat, joiden aikana taksit vuorotellen päivystävät.

Kun tiedotus ja palvelun koettu laatu paranevat, myös asiakasmäärät kasvavat.

Taksit palvelevat erityisesti tapahtumien aikaan myös alueelle omalla autolla tai matkailuautolla tulleita.

Roolit:

- Julkinen organisaatio (kaupunki, kehitysyritys) koordinoi
- Paikalliset taksiyrittäjät operoi yhteistyössä
- Paikalliset yritykset (matkailu, majoitus, kauppa) yhteistyökumppaneina

Rahoitus:

- Taksiyrittäjät
- Viestintä- ja markkinointitoimet kaupungin toimesta (tavoittavuus)
- Yhteistyökumppanit

Arvio toteutettavuudesta:

- Potentiaalinen, pohjautuu pitkälti paikalliseen yhteistyömalliin

Vaikuttavuus:

Ehdotus seuraavista askelista:

- Keskustellaan toimintaedellytyksistä ja yhteistyöhalukkuudesta taksiyrittäjien kanssa (palveluajat, rajaukset)
- Kartoitetaan päivystysnumerojärjestelmän operointimalli sekä olemassa olevat järjestelmät
- Kartoitetaan paikallisten yhteistyökumppaniyritysten edellytykset ja yhteistyöhalukkuudet
- Tarkennetaan yhteistyön organisoitumisen malli

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Soveltuu lyhyille siirtymille ja alueen sisäiseen liikkumiseen kohteissa, joissa halutaan tarjota elämyksellisyyttä ja tuoda alueen palvelut helposti saavutettavaksi

Elämyskuljetus

Lyhyillä välimatkoilla sesonkiaikaan, esimerkiksi Ähtäri Zoossa junaseisakkeen ja eläinpuiston välillä kulkee hauska elämyksellinen kuljetuspalvelu.

Roolit:

- Julkinen organisaatio (kaupunki, kehitysyhtiö) koordinoi
- Alueen yritys/yritykset operoi toimintaa (tai yrityksen hankkima erillinen operaattori), sis. kalusto ja henkilöstö
- Paikalliset matkailutoimijat (esim. oppaat) yhteistyökumppaneina

Rahoitus:

- Operaattori
- Kaupunki tukee markkinointi- ja viestintäkanavilla

Arvio toteutettavuudesta:

- Tätä on jo harkittu Ähtäri Zoo:ssa, investointina ei ole mittava

Vaikuttavuus:

- Vaikutus on elämyksellisyyteen ja last mile – haasteeseen, koko matkaketjun kannalta ei kriittisin

Ehdotus seuraavista askelista:

- Keskustellaan alueen potentiaalisten yritysten kanssa toimintaedellytyksistä ja kiinnostuksesta.
- Kaupunki fasilitoi tarvittaessa keskustelua Väyläviraston kanssa junaseisakkeen liikennejärjestelyihin / kehittämiseen liittyen.

Polkupyörävuokraus, kaupunkipyörät

Kun matkailija saapuu junalla seisakkeelle, hän voi vuokrata pyörän ja jatkaa matkaa sillä. Vuokrattavat pyörät palvelevat myös autolla tai matkailuautolla alueelle saapuvia.

Pyörät löytyvät keskeisimmistä solmukohdista ja etukäteen on mahdollista varata myös taakkapyörä tai peräkärry lapsille.

Roolit:

- Julkinen organisaatio (kaupunki, kehitysyhtiö) koordinoi
- Kaupunkipyörätoimija tai paikallinen yrittäjä (vuokraustoiminta) operoi
- Pyörät palveluun joko operaattorilta tai yhteistyössä paikallisten pyöräliikkeiden kanssa

Rahoitus:

- Operaattorivetoinen
- Kaupunki huolehtii tarvittavasta infrasta

Arvio toteutettavuudesta:

- Löytyy olemassa olevia kaupallisia toimijoita
- Kappalekustannukseltaan edullinen investointi

Vaikuttavuus:

Ehdotus seuraavista askelista:

- Kartoitetaan operaattoritoimijat ja keskustellaan toimintaedellytyksistä
- Kartoitetaan pyöräparkit sekä mahdolliset tarvittavat infran kehittämistoimet

Elämyksien ja kuljetusten paketointi

Alavudella ja Ähtärissä viihtyvät vierailijat löytävät erilaisia ohjelmapalveluita, joihin sisältyy myös kuljetus kohteeseen.

Elämyksiä voivat tarjota esimerkiksi hevostallit, maatilat tai käyntikohteet. Myös kuljetus itsessään voi olla elämys.

Roolit:

- Julkinen organisaatio (kaupunki, kehitysyhtiö) tarjoaa alustan ja näkyvyyden alueen matkailumarkkinoinnissa
- Paikallinen yritys operoi: kuljetusyritys joka järjestää kuljetukset tai majoitusyritys, jonka asiakkaita ohjelmapalvelut palvelevat

Rahoitus:

- Ei suuria alkuinvestointeja, tuotekehitys yritysvetoisesti
- Tuotepaketoinnissa tukea kaupungin elinkeinopalveluilta

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Tunnistettu tarve laajasti eri alueilla

Arvio toteutettavuudesta:

- Löytyy olemassa olevia kaupallisia toimijoita
- Alueella on nykyiselläänkin sesonkiaikoina kohderyhmää
- Voidaan hyödyntää Doerz-alustaa

Vaikuttavuus:

Ehdotus seuraavista askelista:

- Yhdessä mietitään millaisia paketteja, esimerkiksi Tuktuk-kierros

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Soveltuu monenlaisille matkailukohteille ja paikkakunnille

Oma kutsuliikennemalli

Matkailuyritysten asiakkaila on sesonkiaikaan mahdollisuus kutsua kyyti kohteisiin Alavuden ja Ähtärin kuntien sisällä. Taksi tai tilataksi tulee noutamaan asiakkaan majoituspaikasta.

Matkailuyrittäjät ovat tehneet sopimus-taksityyppisen yhteistyösopimuksen taksiliikennöitsijän kanssa. Molempia hyödyttävä ja uudentyyppinen liiketoimintamalli.

Roolit:

- Julkinen organisaatio (kaupunki, kehitysyhtiö) koordinoi
- Paikalliset taksiyrittäjät operoi yhteistyössä
- Paikalliset yritykset (matkailu, majoitus, kauppa) yhteistyökumppaneina

Rahoitus:

- Taksiiyrittäjät ja yhteistyökumppaniyritykset
- Viestintä- ja markkinointitoimet kaupungin toimesta (tavoittavuus)

Arvio toteutettavuudesta:

- Vaatii oman paikallisen toimintamallin

Vaikuttavuus:

- Parantaa taksipalvelujen käyttäjäkokemusta ja tiivistää yritysten yhteistyötä

Ehdotus seuraavista askelista:

- Seurataan ensin taksiiyrittäjien yhteistyöverkoston vaikuttavuutta
- Kehitetään yhteistyötä kohti kutsuliikennemallia ja luodaan edellytykset toiminnalle

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- joissa alueella jo valmiiksi potentiaalista asiakasryhmää
- mielenkiintoisia paikallisia kohteita sopivien etäisyyksien päässä toisistaan

Liikennepalveluiden ja yritysten yhteistyö (päiväretket)

Päiväretket ovat helppo tapa tutustua alueen kiinnostaviin kohteisiin. Retkiä tarjotaan viikko-ohjelmatyypillisesti. Retkillä on eri teemoja: taidekierroksella vierailla taidekeskuksissa ja ostoskierroksella alueen yritysten tehtaanmyymälöissä.

Päiväretket palvelevat kaikkia alueen matkailijoita saapumistavasta riippumatta.

Roolit:

- Julkinen organisaatio (kaupunki, kehitysyritys) koordinoi käynnistysvaiheessa
- Liikennöitsijä(t) operoi ja hallinnoi toimintaa
- Paikalliset yritykset (matkailu, majoitus, kauppa) sekä kaupungin matkailu yhteistyökumppaneina

Rahoitus:

- Liikennöitsijä
- Kohteet kompensoivat tarvittaessa sekä huolehtivat tarvittavista kohteensa infran kehittämisestä ja viestinnästä kanavissaan

Arvio toteutettavuudesta:

- Sopiva alusta jo löytyy (Doerz)
- Alueella on jo kysyntää, karavaanarit iso potentiaalinen kohderyhmä
- Löytyy jo onnistuneita esimerkkitoimituksia (Kalajärvi)

Vaikuttavuus:

Ehdotus seuraavista askelista:

- Keskustellaan toimintaedellytyksistä ja yhteistyöhalukkuudesta liikennöitsijöiden kanssa (liiketoimintaedellytykset)
- Kartoitetaan paikallisten potentiaaliset kohteet ja keskustellaan edellytyksistä osallistua ja yhteistyöhalukkuudesta
- Toteutetaan kevyenä pilotointina esim. Doerz-alustalla kesällä 2022
- Tarkennetaan yhteistyön organisoitumisen mallia pilotin tuloksien pohjalta

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- joissa Väylävirastolla halukkuus kehittää aseman aluetta

Asemien ja kulkureittien parantaminen

Matkailija kokee junalla saapuessaan fyysisen ympäristön siistiksi ja miellyttäväksi. Keinoja siihen on asemien pysäkkivarusteluiden, ilmeen ja näkyvyyden parantaminen. Lisäksi kulkureittien, valaistuksen sekä opasteiden parantaminen.

Asemaympäristöjen kehittämisessä huomioidaan myös muut toimenpiteet, esim. liikennejärjestelyt, pysäkit.

Roolit:

- Maanomistajuuden / hallinnointirajojen mukaisesti (Väylävirasto, kaupunki)
- Kaupunki (tai kehitysyhtiö) koordinoi kehittämistä
- Paikalliset toimijat (esim. rakenteet, taitelijat, asukkaat) ja yhteistyökumppanit

Rahoitus:

- Omistajien / hallinnoijien investoinnit
- Yhteistyökumppaneiden tuki ja/tai yhteishankinnat (esim. kesäkukat, opastus)

Arvio toteutettavuudesta:

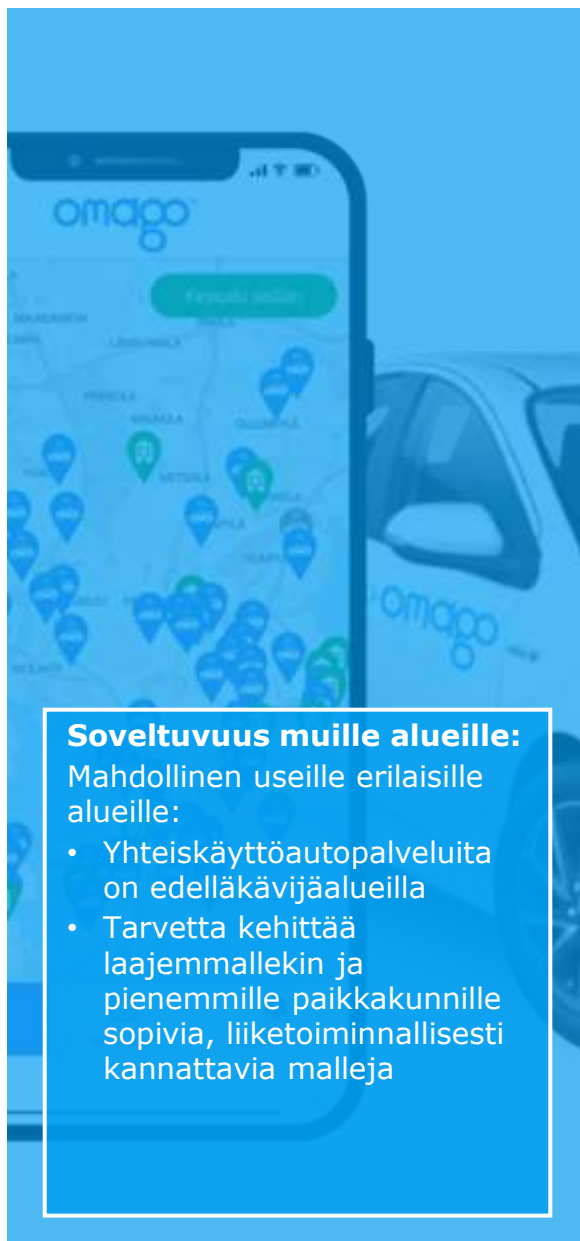
- Toimenpiteiden suuruusluokka määrittelee toteutettavuuden

Vaikuttavuus:

Ehdotus seuraavista askelista:

- Keskustellaan toimintaedellytyksistä ja yhteistyöhalukkuudesta Väyläviraston kanssa.
- Kartoitetaan ja priorisoidaan toimenpidetarpeet (nopeat ja raskaat). Selvitetään toimenpiteiden vastuutahot.
- Käynnistetään suunnittelutyö sekä kartoitetaan paikallisten toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden halukkuus osallistua kehittämiseen.
- Laaditaan toimenpidesuunnitelma investointipäätöksille

Soveltuvuus muille alueille:

Mahdollinen useille erilaisille alueille:

- Yhteiskäyttöautopalveluita on edelläkävijäalueilla
- Tarvetta kehittää laajemmallekin ja pienemmille paikkakunnille sopivia, liiketoiminnallisesti kannattavia malleja

Yhteiskäyttöautopalvelu (ei vertausvuokraus)

Matkailija, joka saapuu ilman omaa autoa Ähtäriin ja Alavudelle, voi liikkua alueella yhteiskäyttöautolla. Auton saa käyttöön muutamaksi tunniksi tai useammaksi päiväksi ja varaus onnistuu mobiilisovelluksella.

Yhteiskäyttöauto mahdollistaa myös vierailun lähialueiden kohteissa, mikä pidentää viipymää alueella.

Roolit:

- Julkinen organisaatio (kaupunki, kehitysyhtiö) koordinoi sekä tarjoaa ajoneuvojaan ilta- ja lomasesonkikäyttöön
- GoMore, Omago –tyyppinen toimija operoi
- Ajoneuvot palveluun kaupungin omistuksesta, leasing-yhteistyökumppanilta ja/tai asukkailta / ajoneuvojen omistajilta (vertaisvuokraus)

Rahoitus:

- Operaattorivetoinen
- Kaupunki huolehtii tarvittavasta infrasta

Arvio toteutettavuudesta:

- Haasteellista löytää liiketoiminnallisesti kannattava toimintamalli

Vaikuttavuus:

- Lisää merkittävästi joustoa ja palvelutarjontaa

Ehdotus seuraavista askelista:

- Kartoitetaan operaattoritoimijat ja keskustellaan toimintaedellytyksistä sekä tarvittaessa paikallinen toimija huolehtimaan alueellisesti ajoneuvojen vuokrauksesta (siivous, siirtämiset ym.)
- Kartoitetaan palveluun soveltuvien ajoneuvojen määrä ja laatu kaupungin sisäisesti
- Kartoitetaan parkkipaikat sekä mahdolliset tarvittavat infran kehittämistoimet
- Kartoitetaan mahdollisia yrityksiä (leasing-yhtiöt, paikalliset yritykset) ja mahdollisia yksityishenkilöitä yhteistyökumppaneiksi

Yhteisen viestinnän toimintamalli: sujuva saapuminen ja liikkuminen

Yhteisen viestinnän toimintamallin tavoitteena on, että matkailijan on helppo löytää tieto saapumisesta ja alueella liikkumisesta ilman autoa.

Yhteisen toimintamallin hyöty on, että toimijat saavat tukimateriaalin saapumisesta viestimiseen. Ohessa on ehdotus yrityksille tarjottavista tukikysymyksistä, joiden avulla omaa viestintää voi tarkastella. Lisäksi yrityksille tarjotaan vinkkejä, kuinka saapumiseen liittyvää viestintää voi sanoittaa.

Helppo, kestävä ja sujuva saapuminen kytketään myös alueelliseen Visit Lakeus – viestintään.

Yhteisen viestinnän ansiosta tulevaisuudessa yhä useampi tietää, että Alavudelle ja Ähtäriin pääsee julkisilla kulkuvälineillä.

Tukikysymykset matkailuyrityksille ja –kohteille	Toimenpide	Esimerkki
Löytyykö kohteenne sivuilta osio ”Saapuminen” ja sieltä ohjeet kuinka saapua julkisilla.	Täydennä tarvittaessa	Eri vaihtoehdot ja hyödyt kuten helppo matkanteko
Onko nettisivuilla kuvattu miten liikkuminen alueella sujuu ilman omaa autoa?	Täydennä tarvittaessa	Pyörävuokraus, taksit yms.
Onko ostopolku lippuihin ja varaamiseen sujuva?	Lisää linkit tai hyödynnä yrityksen omille sivuille upotettavaa lippuapplikaatiota	Yksi vaihtoehto on Matkahuollon Reitit ja liput – sovellus.
Pohdi miten viimeinen pätkä esimerkiksi junaseisakkeelta kohteeseen taittuu mukavasti?	Voisiko tässä olla tilausta lisätuotteelle erillisestä maksusta?	Majoitusvarauksen yhteydessä voi myös varata noudon junaseisakkeelta tai tilata taakkapyörän seisakkeelle odottamaan

Vastuunjako

Lähtökohtana kehittämiskonsepteissa on, että julkiset toimijat ovat mahdollistajia, jotka edistävät palvelujen toteuttamista esimerkiksi tarjoamalla infraa tai palvelujen myyntiin alueen yhteisen Doerz-alustan.

Julkiset toimijat kokoavat eri matkailuyrityksiä yhteen kehittämään yhteisiä toimintatapoja.

Hankealueen julkiset toimijat myös toimivat edunvalvojina ja hakevat rahoitusta kehittämishankkeisiin.

Toimenpiteiden vaikuttavuuden mittaaminen ja seuranta

Tässä selvityksen esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan mitata ja seurata seuraavista tietolähteistä kätevästi:

- VR matkustajamäärät (todelliset matkustajamäärät)
- Matkailijahaastattelut, asiakaspalautteet
- Maantieverkon LAM-pisteet (myös linja-autojen määrä saadaan LAM-pisteistä tietoon)
- Silmämääräinen arviointi
- Pyörävuokrien ja muiden vastaavien palveluiden menekki alueella
- Charter- eli tilausajobussien määrät kohteissa

Miten hankkeen tuotokset ovat monistettavissa muille alueille?

Hankkeessa osallistavan prosessin kautta muotoillut kehittämiskonseptit vastaavat haasteisiin, joita kohdataan myös muilla alueilla kuin Alavudella ja Ähtärissä.

- itse prosessi jossa tunnistettiin oman alueen saavutettavuuden haastekohtia **palvelumuotoiluajattelun** avulla ja yhdessä löydettiin toimintamalleja, joilla haasteisiin voi vastata
- Alavuden ja Ähtärin alueella on positiivinen kehittämisen asenne ja valmius löytää **luovia ratkaisuja oman alueen tarpeisiin**
- Tärkeää tuoda **matkailun näkökulmaa ja paikallisia tarpeita esiin liikenneyhteyksien kehittämisessä**
- Liikkumisen tavat ja palvelut ovat nyt suuressa murroksessa, minkä takia on **ajankohtainen hetki vaikuttaa** – myös vakiintuneet toimijat etsivät uusia mahdollisuuksia

Kehittämiskonsepteja jotka vastaavat haasteisiin myös muilla matkailualueilla Suomessa

- **Junayhteyksien lisääminen ja aikataulujen muutokset**
  - Erityisesti radan varressa sijaitseviin matkailukohteisiin, joista pendelöidään junalla töihin lähikaupunkiin
  - Etenkin junaliikenteen ostoliikenteen kesälomien aikataulujen muutostarpeista kotimaan matkailun tarpeisiin tulee analysoida ja kehittää
- **Yhteinen viestintä sujuvasta saapumisesta ja liikkumisesta**
  - Saavutettavuuteen liittyvät kysymykset ovat yleensä koko matkailudestination toimijoiden yhteinen asia, jota kannattaa edistää yhteistyössä
  - Saavutettavuudesta viestiminen on haaste monissa matkailukohteissa ympäri Suomea
- **Taksiyrittäjien yhteistyöverkosto**
  - Valtakunnallinen taksiuudistus on muuttanut taksiyrittäjien toimintaympäristöä merkittävästi. Tarvetta uusille toimintamalleille on laajasti ympäri Suomea ja etenkin suurten kaupunkien ulkopuolella.

Tulevaisuuden trendit

Globaaleilla megatrendeillä on selkeä vaikutus ihmisten ja yhteiskunnan muutokseen pitkällä tähtäimellä. Koronapandemia on puolestaan nopeuttanut tiettyjä trendejä entisestään. Esimerkiksi työnteon ja vapaa-ajan suhde on muuttunut etätyön nopean muutoksen myötä, kaupungistumisen ja koronapandemian vastapainona elämys- ja merkityshakuisuus on korostunut, ilmastonmuutos on lisännyt ihmisten vastuullisuudentunnetta, joka ilmenee myös matkailun saralla.

Väestön ikääntyminen ja vaurastuminen lisää hyvinvoinnin tavoittelua mutta samanaikaisesti digitaalisuus asettaa sekä haasteita että mahdollisuuksia palveluiden toteuttamiseksi.

Valtakunnallisia toimenpiteitä matkailun kestävien matkaketjujen kehittämiseen

Kesällä 2022 työ- ja elinkeinoministeriö päivitti Suomen matkailustrategian vuosille 2022-2028. Strategiassa on määritelty neljä toimenpidekokonaisuutta:

- Matkailuliiketoiminnan **kestävyydestä** Suomen matkailun kilpailuvaltti
- Matkailualan **digitaalinen** kehittäminen
- Matkailuliiketoiminnan kasvua tukeva **saavutettavuus**
- Kilpailukykyä tukevan **toimintaympäristön** varmistaminen

Saavutettavuuden kehittämisessä vuosien 2022-2023 toimenpiteitä ovat:

- Kehitetään tehokkaita ja kestäviä liikenneyhteyksiä ja liikenneinfrastruktuuria palvelemaan kaikkien Suomessa liikkuvien tarpeita – asukkaita, yrittäjiä ja matkailijoita – valtakunnallisen ja alueellisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien toimeenpanossa

Vastuu: LVM, Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto, ELY-keskukset, kunnat

- Edistetään nopeiden ja turvallisten tietoliikenneyhteyksien toteutumista edistämään myös matkailuelinkeinon digitalisaatiota.

Vastuu: Liikenne- ja viestintävirasto, LVM, MMM, kunnat, maakuntien liitot, ELY-keskukset

- Edistetään matkaketjujen muodostumista ja digitaalista ostettavuutta erityisesti luontokohteiden, saaristossa ja harvaan asutuilla alueilla sijaitsevien matkakohteiden saavutettavuuden parantamiseksi.

Vastuu: ELY-keskukset, maakuntien liitot, kunnat, yritykset, Matkahuolto, VR

- Edistetään matkailua palvelevan kaikki liikennemuodot valtakunnallisesti kattavan digitaalisen reittioppaan tietopohjaa.

Vastuu: Liikenne- ja viestintävirasto, Fintraffic, yritykset

- Edistetään erityisesti suorien lentoyhteyksien toteutumista Suomeen koko maassa mm. yhteistyön ja markkinoinnin keinoin.

Vastuu: maakuntien liitot, kunnat, alueorganisaatiot, Finavia, Visit Finland

- Selvitetään ja pilotoidaan sähköisen lentoliikenteen mahdollisuuksia Suomessa ja lähialue liikenteessä.

Vastuu: kunnat, ELY-keskukset, maakuntien liitot, LVM, Liikenne- ja viestintävirasto, Yritykset

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL